ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 14/1/2023

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2023 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 14 ވަނަ ޖަލްސާ

١٥ شَعْبَان ١٤٤٤

7 މާރިޗު 2023

(އަންގާރަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:03

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 11:47

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

2023 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 14 ވަނަ ޖަލްސާ

7 މާރިޗު 2023 (އަންގާރަ ދުވަސް)

---

1. ޙަމްދު ޞަނާވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ޙާޟިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 7 މާރިޗު 2023 ވީ އަންގާރަ ދުވަސް. 1444 ވަނަ އަހަރުގެ ޝަޢުބާން މަހުން 15 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ފުރަތަބަދުރުވަ ނަކަތުން 9. އަޅުގަނޑުމެން އިރީނދު މިޔީ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ސާދަވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޟިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 32 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަލާމުގައި 4 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު، އަދި ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުގައި 7 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އުޅުއްވާ. ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުގައި މި ބޭފުޅުން މި ވަނީ އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ވެސްޓްމިންސްޓަރގައި، ހައުސް އޮފް ކޮމަންސްގައި. އެ ބޭފުޅުން ގެންދަވަނީ ދެ ޕާލަމެންޓުގެ ދެމެދުގައި އޮންނަ ގުޅުމާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް މަޝްވަރާކުރުމަށްޓަކައި، އަދި މަޢުލޫމާތު ޙިއްސާކުރުމާއި ތަޖްރިބާ ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވަމުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއްވާލެއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަކީ، އޖ/14/1/2023.

5. ސުވާލު

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5- ސުވާލު.

{5.1}- މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާއީ، މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްޝައިޚް އިމްރާން އަބްދުﷲއާ ކުރައްވާ ސުވާލު. މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

<u>މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާއީ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ ވަޒީރު! ސުވާލު؛ މަކުނުދޫ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ކުމުންދޫގައި މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ގާއިމުކުރުމަށް ބުނެފައިވާ ޕޮލިސް ޕޯސްޓުގެ ޢަމަލީ މަސައްކަތް ކިހާހިސާބަކަށް ގޮސްފައިވޭތޯ؟ އަދި މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ ނޭކުރެންދޫގެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ ވަށާފާރުގެ މަސައްކަތް ފެށިގެން ނިންމާލެވޭނީ ކޮން ތާރީޚެއްގައިތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްޝައިޚް އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އާދެ! ހަމަ. ކުމުންދޫގައި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފުރަތަމަ މަޝްވަރާކޮށްފައި ވަނީ 10 އޮކްޓޫބަރު 2020ގައި. ގާތްގަނޑަކަށް އޭގެ ދެ އަހަރާއި ދުވަސް ފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަސައްކަތް ނިންމައިލެވިފައި އަދިވެސް ކުރިއަށް ދާ ސަރަޙައްދަކަށް މި ވަނީ، ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ނިމިފައެވެ. އާންމު ގޮތެއްގައި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުމުގައި މި ގެންގުޅޭ އުސޫލަކީ، ރަށު ކައުންސިލާ އެކު މަޝްވަރާކޮށްގެން ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ބިމެއް، އެ ބިމުބޭނުންކުރުމުގެ ތަރުތީބުގައި ހުރި ބިމެއް ލިބޭތޯ މަސައްކަތްކުރުން. އެ ފުރުސަތު ނެތް ކަމަށް ވާނަމަ، އެކަށީގެންވާ އަގެއްގައި ކުއްޔަށް ހިފައިގެން ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބިލްޑިންގުން ނުވަތަ ކުރެވުން މަޝްވަރާކޮށްގެން ކައުންސިލުގެ ތަރުތީބުގައި އެކަށީގެންވާ ބިމެއް ނަގައި ކަމަށް އެ ބިލްޑިން ވިޔަފާރިވެރިން އެބަ ގެންދަނީ. ދެން ބައެއް ކަހަލަ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ވެސް އެ ބިލްޑިން ދެއްވާފައި އެބަހުރި ބަދަލާ

ބަލާ ގޮތުން. ދެން އެކަށީގެންވާ ތަނެއް ނުލިބުމުން އަޅުގަނޑުމެން ފަހަރެއްގެ މަތީން އިއުލާންކުރިން ތަނެއް ހޯދަން. ފުރަތަމަ ފަހަރު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް. އެހެންވީމާ، އެ ތަންތަނުގައި ފުރުޞަތުގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރެވުން ނުވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމީ، ވަރަށް ބޮޑު އަދަދަކަށް ވާތީ. ދެވަނައަކަށް އިއުލާންކުރުމުން ދެ ފަހަރު ވެސް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކުރިމަތިލާފައެއް ނުވެއްޖެ. އޭގެފަހުން ވެސް މިހާރު ވެސް އަނެއްކާ ކައުންސިލުގެ ފަރާތުން ވާހަކަދެކެވިގެން ދެ ކޮޓަރީގެ އިމާރާތެއް ހުރި ކަމަށް އެބަ ވިދާޅުވޭ، އެ ބޭފުޅުން؛ ވެރިފަރާތުން އެ ތަން މަރާމާތުކޮށްދެވޭނެ ކަމަށް ދިޔަން ކޮށްދޭން ގެންދެވިދާނެ ކަމަށް. އެކަމަކު، އެންމެ ފަހުން މައުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުން، އެ ތަންތަނުގައި ވެސް އެ އިމާރާތުގެ އެހެން ބައެއްގައި، ހަމަ ސޯފް އިމާރާތުގެ އެހެން ބައެއްގައި ޖާގައިގެ ބައެއް އޮޅޭ ކަމަށް މައުލޫމާތު ލިބޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު އަނެއްކާ ވާހަކަދައްކަންޖެހިފައި ހުރީ، ފުރުޞަތުތަކާ އެއްބައި ކުއްލި ދިޔައި އަނެއް ބައިގައި ޖާގަ ބޭނުން ކުރަން ވާނަމަ، ފުރުޞަތުގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުމަށް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ހޯދަން ކުރަން. އެހެންވީމާ، މުޅި މަޢުލޫމާތު ގޮސް ހުށަހެޅި ރިސޯޓަކީ، ފުރުޞަތުގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ތަނެއް ނުދިއުމުގެ ސަބަބުން ގާއިމުކުރުމުގެ ޕްރޮސެސްތަކެއް ކަމަށް. ދެން މިހާރުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ދާއިރާގެ މެންބަރު ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވައި، އެކަމަކު ކައުންސިލާ އެކު ވަރަށް ގިނަ އެއްބާރުލުންތަކާއި ޚިދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދެއްވާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް، ތަނެއް ލިބުމަށް ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި އަދިވެސް މެންބަރުގެ އެހީތެރިކަމާއި، ކައުންސިލުގެ އެހީތެރިކަން ދެވިއްޖެ ނަމަ އަޅުގަނޑު ހިތުން މިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއެރުވުމަށް. ކުރިއެރުވުމަށްޓަކައި ފުރުޞަތުގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ފުރުޞަތު ދެއްވައިގެންނަވާ. އެއީ އެ ރަށުގެ ހާލަތު ބަދަލުވެވުން ގޮތެއް، ފުރުޞަތުގެ ޚިދުމަތް ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް އޭގެ، ނުރައްކާތެރި ކަންކަން ހިނގައިދާނެ ކަމެއް ކަމަށް އެކަމަކު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، ކުންފުނިތައް، ކައުންސިލުތައް، ފުރުޞަތު ދެވޭނެ އަދަދަށް ތަނެއް ލިބޭނެ ގޮތް؛ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހޭ އަވަހަކަށް އިމާރާތްކުރެވިދާނެ ފުރުޞަތުގެ ޚިދުމަތް ގާއިމުކުރެވިގެންދާނެ. ދެން ސްކޫލްތަކުން ޕްރީސްކޫލްތަކުގެ ވަޒާރާތު މި އަހަރުގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ތެރެއިން ލިބިފައިވާ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ އިމާރާތްކުރުމުގެ އެކަން އެގްރީމަންޓުކުރަމުން. އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ، މި އަހަރުގެ ތެރޭ ފަށައިގަނެވޭނެކަން ހަމަޖެހޭން. ދެން މި އަހަރު ތެރޭ ނިންމާލެވޭނެކަމަށް ވެސް އުންމީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފަށާނެކަމުގެ ފުރިހަމަ ޔަގީންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ލިބޭ. އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިތުރު ސުވާލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު. މަނިކުފާނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޖީ ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުމުންދޫގެ، ރަށުގެ އާންމު ރައްޔިތުން މުދަރަވަކަން؛ ހާއްސަކޮށް ދަނޑުވެރިކަން ގެއްލުންދޭހެން ބޮޑު ކަމަށް ރައްޔިތުން އެބަ ބުނަމުންދޭ. އަދި ކުރަހާ ޖަމުއިއްޔާތަކުން ހަދާފައި ހުންނަ ޕާކުތަކަށް، ވަރަށް ގަދުރުން ވެސް އެ ރަށުގައި ހަލާކުވެފައި ހުރި ޕާކުތައް ވެސް އަސްދަރައިލާފައި ވަނީ. އަދި މީގެ އިތުރުން ސަރުކާރުން އެކިއެކި ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި އަޅުވާފައި މުދަރަވަން؛ ރަށްތޮޅުގައި ހުޅުވުން ވަރަށް ހަމަ ކަންބޮޑު މަގުއަރަން އެބަ އާންމުވަމުންދަނީ. އެހެންވީމާ، ކައުންސިލުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް މި ކަންކަން ފާހަގަކުރޭ. އެހެންވީމާ، މިދެ ރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ޕްރޮޖެކްޓުގެ މުޅިންމުކަން ފާހަގަކުރަމުން އަބަދު. މިހާރު ދަނޑުވެރިއަކު ވިއްކުމާ ގުޅިގެން، ހުރިހާ ރަށެއްގެ ނިންމުންތަކާއި ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ދެލިކަމާ މި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުގައި؟ ޝުކުރިއްޔާ!

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ރަމަޟާނާ ގާތްވުމު އިސްލާމްދީނުގެ ސަރުކާރުގައި އެ ގާނޫނުގެ ފާސްކުރުމާއެކު، ކައުންސިލްތަކުން ރަށްރަށުގެ އަދަދު ބަޖެޓްގެ މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ކަމަށް. އަދި އެ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކަމަށްޓަކައި ފުރުޞަތު ދޫކުރާ އެކުގައި މަސައްކަތްކޮށްގެން ހިނގާނެ ވެސް މެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ދައްކާ ފުރުޞަތު ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގެ ޕްރޮޖެކްޓް ސަޕޯޓަށް ޕްރޮޖެކްޓް އަދި ނިމުމުން ދިމާވާ ދިމާވެފައި ކަންބޮޑުވުންތަކަށް ވަނީ ފާހަގަކުރެވިފަ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛް އިމްރާން ޢަބްދުﷲ ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މެންބަރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ވިދާޅުވި އަޅުގަނޑު ހިތުން މުހިންމު ޝުކުރެއް. ފާސްކުރަހާ ގާނޫނުގެ އިތުރުން، މިހާރު ފުރުޞަތުގެ ގާނޫނުގައި ކައުންސިލްތަކާ އެކުވެގެން ރަށުގެ އަމަލުދާރީގެ ކައުންސިލްތަކުގެ، ސަރުކާރު ގާތްވުމުގެ ކައުންސިލްތަކުގައި އެއްކޮށް ކައުންސިލްތަކުގެ ވަރަށް ބޮޑަށް ބަޔަކާއި ފުރުޞަތުގެ ރަށްރަށުގެ ދިރިއުޅުން ހުޅުވާ ރަށްރަށުގެ ބަޔަކާއި. އެގޮތުން އަހަރެން ނިސްބަތްވެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ކައުންސިލް ކައުންސިލާ ބެހޭގޮތުން. އެ ދިރިއުޅުމުގައި ސުވާލު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި ފުރުޞަތު، އަހަރުން ކުރުގައި ދިވެހިރައްޔިތުގެ ގާތުގައި ޕާކުތައް ދަށުން ގިނަ ރަށްރަށުގައި ޤާއިމްކޮށް ވެސް ހިމެނޭ. އެކަމުގައި ކުރިން ބޭނުންވިޔަސް، އަމިއްލަ ރަށްރަށުގެ އެހީ ގުޅޭގޮތުން ކޮށްދިނުމުގައި އުޅޭ ސިފައެއް ކުރިއަށް ގެންދަވާ، ދުރުގައި ވަރަށް ބޮޑު އިންސާފު. އޭގެ ހުރިހާ ފުރުޞަތު އަތޮޅުތަކުގެ އެއްވެސް ގޮތް ދެން ފަހަރު އިއްޔެ ހިނގާ އެޅިފައި؛ އަތޮޅުތަކުގެ ހިމެނޭ 2020 އިން އަތޮޅުތަކުގެ ކައުންސިލް ދާއިރާ އެއްވެސް ބަޔަކު ނުކުތް

ސުހުންނާނެ ކުޅުންދު ނޫނީ އިނގޭތޯ. 2020 ގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުން ގާއިމުކުރަން ފެށި ހުރިހާ ރަށެއްގައި ހުންނާނީ ފުލުހުން ގާއިމުކުރެވިފަ. 21 ގެ ރަށްތަކުގައި ވެސް ވަނީ ގާއިމުކުރެވިފަ. 22 އިން ދެ ރަށެއްވަރު އޮތަ އެއީ. 23 ގެ ލިސްޓު އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ތަރުތީބުކުރުމުގައި މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، ހުއްޓުވާލަން ކުރުމުންދާގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން އިނގޭތޯ، ދެންބަލާއި އަދި ކަރަންޓާ އެކުގައި ތަނެއް؛ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ތަނެއް ލިބުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަނީދެވޭކަން. ތަނެއް ލިބޭތޯ ގިނަވެގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ މަސްވެރިކަމުގެ ތަރުހަލައި ޕްރޮޖެކްޓު ހުޅުވާލެވޭނެ ދަތިން. ތަނެއް ލިބުން އެއީ މުހިންމު ކަމެއް. އެކަން ވާނީ އެކަށީގެންވާ ކުއްލިއެއްގައި ލިބުން، ނޫނީ ކައުންސިލުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަނެއް ހަމަޖެއްސައިދިނުން. މި ދެ ގޮތުން ކުރެ ގޮތަކުން. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތުން ލިބުން ކޮޅުރާއި ސިޔާސީތައްގެ ތަނެއް އަހަރެއްގައި ފަންސަވީސް ހާސް، ތިރީސް ހާސް ރުފިޔާއަށް ކުއްޔަށް ދިނުން މިއަދަކީ އެއީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް ގަބޫލުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އެކަށީގެންވާ އަގެއްގައި ހަމަ ތަނެއް ލިބޭނީ އަވަހަށް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ބަލާފައިވާނީ ޕްރިސްޓީޖްގެ ކައުންސިލާ ކުޑަކުޑަ ތަނަކަށް މަސައްކަތް ކުރަމުންދާއިރު ފުލުހުން ވެސް ގަބޫލުކުރޭ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ގަބޫލުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ވަޒީރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައިދީ އިތުރު ސުވާލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު. އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ އިޙްތިރާމްތެރި ވަޒީރު! އަޅުގަނޑު ސުވާލުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް، އިހަވަންދޫގައި ގާއިމުކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒުގެ މަސައްކަތް ގޮތުގަނޑުތަކަން ހަމަ ތަނެއްގައި ފަށާވަރު ވަނީ ކަމަކަށް ފަށާލެވިފައިތޯ؟ އެގޮތުގެމަތިން ސަރުކާރުގެ ވަރަށް މުހިންމު ވަގުތު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޮޑުން ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ރަށެއްގައި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތް ގާއިމުކޮށްދިނުމަށް. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ މާރަންދޫ، ފަރާދޫގައި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތް ގާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ ކޮން ވަގުތަކުންތޯ ކަށަވަރު ސުވާލުކޮށްލަން އެދެން؟ ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އިޙްތިރާމްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްސައްޔިދު އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރިޔާސަތު. އިއްޒަތްތެރި ރިޔާސަތަށް ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންތައް ގާއިމުކުރުމަށް ޓަކައި، ކުރީ ސަރުކާރުން ހަމަޖެހިފައިވާ ނުވަތަ ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވާފައިވާ ސަރަހައްދުގައި ހިމެނިގެންވާ އުއްމީދު، އެކަން ހައްލުކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ފުލުސްބާރު އެކު ސިޓީ އަޅުގަނޑު ފެށޭ ޕޮލިސިން ކޮށްދިޔާ މަސައްކަތްކުރާ ފުލުސްބާރު ތަރައްގީކުރައްވާފައި. އަޅުގަނޑު އެދެން މި މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް، އަދިވެސް ފުލުސްބާރުގެ އެކިއެކި ރަށްރަށުން، ކޮމިއުނިޓީގެ އެކިއެކި ރަށްރަށުން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ތަފާތު ފުލުހުން ދިމާވެއްޖެ. އެއީ މި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ އިންޑެކްސް،

ވަރަށް އެކަށީގެންވާ ރަށްރަށު ސްޓޭޝަންތަށް ވާއިރުގައި ރަށްރަށް ތަނަވަސްގައި ގާއިމުކުރެވުނު ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ކުރީގައި ފެށިގެންނުދާނެ އަޅުގަނޑުމެން އަހަރަކުވެސް ފެށޭ ކަމެއް ކުރަން އެބަ ޖެހޭ، ގެނައުމަށް ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ކޮށްދީފައިވާ އެއާއި ބަދަލުގެ އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި އެޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެށިއްޖެ. ޕޮލިސް ދާއިރާ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރަނީ ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ހޯދުނު އަހަރު.

އަޅުގަނޑު ކުރި ދުވަހު މަޖިލީހަށް ހާމަކުރި އެސްޓިމޭޓް އަސްލުގައި ހުރިހާ 61 ސްޓޭޝަނުގެ މަސައްކަތާއި ހަމަ ވާހަކަދައްކާފައިވާ ދިރާސާތަކުން، މިހާރު އެމްޕީއެސް ޕްރޮޖެކްޓް ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސަށް ޕްރޮޖެކްޓް ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން އިއްތިހާދުގައި މަޝްވަރާކޮށް ބަލައިދިނުމަށް، އެއީ ހަމަޖެހިވަޑައިގަތީ އެ ބަޖެޓުން ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރާ ޕޮލިސް މީޓިންގެ. އެއްބަސްވުން، އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓް، މިއަދު ނޫނީ މާދަމާ އެމްޕީއެސް ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދުވަސް ކަމަށް. އެކުލަވާލުމުގައި އެމްއެސް އެމްޕީއެސް ޕްރޮޖެކްޓް ދުވާލު 15 ދުވަހުގެ ތެރޭ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާ ޚަރަދު މަސައްކަތް ފަށަން ގަވާއިދުތަކުގެ ވަނަ. އެއްބަސްވީ، އަޅުގަނޑު މި ތަފްސީލްކޮށް، ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ އިތުރުން މި މަހުގެ 25 ވަނަ ދުވަހު ރިޕޯޓު ސަރުކާރަށް ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ކަމަށް. އާދެ؛ މި 60 ސްޓޭޝަން އިތުރުކުރެވޭ އެއްގޮތް ހުރިހާ ތަނެއްގައި ގަވާއިދުތަކުގެ މަސައްކަތްކުރާ މި ބަޖެޓުން ފެށުން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެއީ މި އަހަރު ތެރޭގައި ހަމަ ހުރިހާ؛ 60 ރަށަކީ 57 ރަށް އަދި 61 ސްޓޭޝަން މި އެއްސަމި، މި ނޫން ސްޓޭޝަން ރަށުގަ ނޫ މިފަދައިން އެކަށީގެން ފޮނުވުމަށް. އެއްބަސްވީ، 61ގެ ތެރޭއަށް ގާއިމުކުރާއިރުގައި އެ މަސައްކަތް ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ މި މަހުގެ ތެރޭގައި ހަމަހަމަ ބަޖެޓް ވިޔަފާރިވެރިން ކުރިއަށްދާނެ. އަޅުގަނޑު އެދެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަރަށް މުހިއްމު ރަށްރަށުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި. އެއްބަސްވީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިޓީފަހަރު އަދި މަސައްކަތް އަޅުގަނޑު ގާއިމުކުރުމަށް ހަމަޖެހިގެންދާނެ ވަރަށް ބަދަލުތަކެއް އެނެގޭނެ ވަރަށް ބޮޑު ބަޖެޓް ގެންނާނެ ކަމުގެ ޕްރޮޖެކްޓުގެ މަސައްކަތް ފުލުހުންގެ ފަރާތުން މުހިއްމު ކަމެއް އެކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ވިސްނުމަކީ އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް.

ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ! މިނިސްޓަރ؛ އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ޤުރަގެ ޕްރޮފެޝަނަލްކުރުމުގެ ކުރުގައި ދިގު މުއްދަތަކަށް ޖަލްސާ ހުޅުވާލާފައި ތިބި މީހުން؛ ގިނަ ބައެއް މިހާރު ވަނީ އެކުލަވާލި، މުއްދަތަކަށް ވުރެ މާ ދުރުކޮށް މިހުން ޖަޒުން މިނިވަންކޮށްފައި ކަމަށް. މިކަން ހިނގާފައި ވަނީ، މިނިސްޓަރގެ ބައިވެރިވުމާއި އެނގުމުގެ ތެރެއިން ވެސް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި އެބަވޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދު މިނިސްޓަރ ދެއްވާނެ ޖަވާބެއް އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ،.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛު އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑަށް މި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ހަމަ ސާފުކޮށް ދަންނަވާލަން، ރައްޔިތުންގެ ހައްސާސް މަޢުލޫމާތުތަކާއި ހިންގުމުގެ ކުރުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކާ އެ ފަރާތްތަކުން ލިބޭނެ އަދަބަށް އަޅުގަނޑުގެ ފިކުރުން އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް ލިބޭ ގޮތެއް އިދާރީގޮތުން ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. ހަމަ ހަމައެކަނި ދިވެހި ރާއްޖެއަށް ތަފާތު ތަފާތު ގޮތްގޮތުން ބަލަން ހުރި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު އެކަމަށް ދޭން ބޭނުން. މިއަދުގެ ޙާލަތުގައި ކުރިމަތިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތައް ބަލާފައި އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ. ކަނޑައަޅާފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހިނގާ ކަންކަމާމެދު، އިސްވެދިޔަ ފަރާތްތަކުން ސަމާލުކަން ދޭނެ ގޮތް ބަލަން. އާދެ! މި ކަމަށް ވަކިން ތަމްރީން ދިނުމުގައި އަޅުގަނޑު ކުރަން. ހަމަ ޤާނޫނީ ތަރުތީބުން ގެނެސް ދީގެން ވީ، އަދި ވެސް އެ ގޮތަށް އެ ފަރާތްތަކުން އަމަލު ކުރަން. މި ފަހަރު ޙާލަތާ ބެހޭގޮތުން، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެ ފަރާތްތަކުން 2021 ވަނަ އަހަރު އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާތަކުގެ ތެރޭގައި ދަންނަވަން، މި މަސައްކަތުގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ ބޭނުން ކުރެވޭ ސިޔާސީ ބައެއް ބާރުތަކެއް، ވިޔަފާރިވެރިންނާއި، ޚާއްޞަ މުއައްސަސާތަކުގެ އިސް ފަރާތް އެބަ ބައިވެރިވޭ. އަޅުގަނޑު މިއަދު ވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާ ބާރުތަކާ އަދި ހަމަލާދޭ ނަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށް ބާރުތައް ބޭނުން ކުރަން. އެކަމަށް ހުރި ބާރުތަކުން ސަމާލުވުމަށް އަޅުގަނޑު މިއަދު ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ ދަންނަވަން؛ ހުރިހާ ބާރުތަކުން ފުރަތަން ޖެހިލުވެގެންނުވާނެ! މި އަޅު އެންމެން އަމާންކަން ކަމަށް ގެނެސްދޭނަން.

އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަކަށް ނުޖެހޭނަން. އެކަމަކު ހުރިހާ ބޭފުޅުން ފުރަތަމަ ޖެހިލުމެއްގަންނަވަންޖެހޭ. މިފަދަ ކަމާކާ ދައުލަތުގެ އެއްޗެއް އިސް ވެރިޔަކު ބަލިވެރިވުމަކީ މި ދައުލަތަށް ލިބޭނެ ވަރަށް ގެއްލުމެއް. މިކަމުން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ސަލާމަތްވާން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންނޫނީ މި ޤައުމަކަށް ރައްކާތެރިކަމެއް ނެތް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޝާރާތްކުރެއްވި ވަކި ޚާއްޞަ ކުރެއްވިރަދު ޖެހޭގޮތް ވިޔަފާރިގައި ދިގު މުއްދަތަކަށް ހަތްއަހަރުކޮޅަށްވުރެ ދާދި މިދާކަށްދުވަހަކު ވަނީ ދުރުކޮށްލާފަ. ދެން އެކަމުގެ ކަންބޮޑުވުމެއް މިހިސާބުން، މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރައްވަނީ. އަދި އެކިވަޒީރުންނަށްވާން، މި ތަންގައި އިތުރަށް ފާހަގަވި، މި ދައުރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖެއަށް ޖެހޭގޮތް އެތެރެކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެ މީހުންގެ ވަޞްފު ނުބަލައި ޖީބުކުރުވޭ ގޮތަށް ގަވާއިދު ބަދަލުކުރުމުން. މި ދީ ކަންތައް އެކުލާ އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު، ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ މަސްއަލައެއް އެބައޮތް މެންބަރުންނަށް ފެންނަކަން އަޅުގަނޑަން ސާފުވޭ. ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފް.

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުހަބާ މިނިސްޓަރު! ކުރެންދޫގެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ މަސައްކަތް ފުރާނީ ކިޔާތަނަކީތޯ؟ އަދި ޕޮލިސްފޯރީގައި 60 ރަށުގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނުނު ކަމުގައި ވިދާޅު ކާރިޔާގައި ދަނީ ރިޕޯޓްތަކެއް ޖެހިލުވަމުން. އެހެންވީމާ، އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުން އެދޭ ޕޮލިސްސްޓޭޝަން. އެހެންވީމާ، މި ކަމުގައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛް އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދެން އަންނަން ރާއްޖޭގެ ގިނަ ރަށްތަކުގެ ޕޮލިސްޓޭޝަން ވީމަ ކުރެވޭން ބަލައިލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފުރަހެން) އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ވިދާޅުވުން، އަޅުގަނޑުމެން ދެން އިޢްތިރާފުވެއްޖާ ކުރެންދޫގެ ޕޮލިސްސްޓޭޝަން ހަމަ މި ރިޕޯޓްގެ ތެރޭގައި، މިދަންނަވާ ޕޮލިސްސްޓޭޝަން އެކީ ރަށްތަކާ އެކުގައި ކުރިއަށްދާނެ. ޕްރޮޕޯޒަލް އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި އަހަރުތެރޭ ފުރަތަމަ ބައިގައި ޕިސްޓަލް ހަމައިގައި އެބައިން. އެ ރަށް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހުޅުވިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވަނީ މި

ލިސްޓު ތަރުތީބުކޮށްފައި. އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަމަލީ މަސައްކަތް ފަށާފައި އިނީތީ. އެހެންވީމާ، މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އޮޅުވެލިފުށީ ސްޕޯޓްސްބަން ހުޅުވިގެންދާނެ. ޖެހިގެން ހުޅުވިގެންދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނޮޅިވަރަމަކީ ހދ.ގެ ދެވަނަ އާބާދީ. އެ ރަށުގައި ޖުބޮލީ ފުޓްސަލް ބެނެއް ގާއިމުކުރާނީ ކޮންއިރަކުތޯ؟ ދެން ދެންމެ މިނިސްޓަރު ރާއްޖެތެރެއްގެ ހާލުގައި ދިލުގެ ރަށްރަށުގެ ނިކަމެތިވާ ވާހަކަދެއްކެވި. ރާއްޖެތެރޭގައި އަދިވެސް ފުޓްސަލް ބަން ދަށުގައި ވިކުރަން ޖަގަހުގެ ހުރިކަމަށް ހިތަށްއަރައޭ ވަނީ ސާވޭއަކުން ރަށްރަށުގައި ފުޓްސަލް ބަން ހަދާނީ ކޮންކަމެއްތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، އަހްމަދު މަހްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ނޮޅިވަރަމްގައި މިހާރު ވެސް ވަނީ ފުޓުސަލް ބިމެއް ހުއްދަކުރެވިފަ. ފުޓުސަލް އިމާރާތް ތަރައްޤީކުރުމަށް މަސައްކަތްތެރިކަން އެބަ ކުރަން. އެ ރަށުގައި ބަޖެޓަށް ފުޓުސަލް ކުރިއަށްދާނެ ރާސްފަރާއިޒް ކުރަން އެބަ ކުރިއަން ފެށޭ ބަޖެޓުން ފިޔަވަޅު. ދުއްތަރުގެ ކުރިން ފޮސްޓްކުރެވޭނެ މިހާރު ދެއްކެވި ޓެކްނިކަލް އިމާރާތެއް ހިނގާ އިމާރާތް ތަރައްޤީކުރުން ބަޖެޓު މި ދަށް މަސައްކަތްކުރަމުން. ބަޖެޓު ހިތާ ބައިތޯގެ ރައްޔިތުންނަށް ކުރެވިދާނެ ގޮތަކަށް ބަޖެޓަށް ވާހަކަދެއްކެވި ނަމަ، ވަރަށް ބޮޑަށް މާފުށް އެދޭނަން. ބަޖެޓާ ބޮޑުވެސް މިހާރު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު އެބަހުރި އިޙްތިރާމާއިއެކު ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ފުރުޞަތު. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ތެރޭގައި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް.

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެން ސުވާލެއް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން ސުވާލަކީ ވެސް ޖަވާބުދާރީވުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ތުލުސްދޫ؛ ތުލުސްދޫގައި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނެއް ގާއިމުކުރުމަށް ބިންގާ ވަރަށް ބޮޑު ރަސްމިއްޔާތެއް ބާއްވާލައި އަޅާލައިވަނީ. ބިންގާއެޅުމާ އަހަރެއްހާ ދުވަސް ވަނީ. އަދި ހަމަ ހިލަގަނޑެއް ވެސް ނުވޭ. ކީއްވެތޯ ލަސްވަނީ؟ ތުލުސްދޫއަކީ މުޅި މި އަތޮޅުގެ ސްޓޭޝަން ހުރި ރަށް. ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ދިއްފުށީގައި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނެއް ގާއިމު އަދި ކުރެވިފައެއް ނުވޭ. ކައުންސިލުން އެބަ ވިދާޅުވޭ، ބިމެއް ވެސް ދައްކައިދީފި. އެކަމަކު، ފުލުހުން ބޭނުމެއްނުވޭ ފުލުހުންގެ ހަރަދުގައި އެތަނުގެ އިމާރާތްކޮށްދެއްވުން އެ ޒިންމާ ގާއިމުކުރާކަން. ދެން ކައުންސިލުން ތަނެއް ދީނަން ބުނަނީ. ކައުންސިލުގައި އެ ފެންވަރުއް ނެތޭ، ކައުންސިލުން މި އުޅެނީ ތަނެއް ނުހޯދިގެން. ދެން ކުއްލިއަކަށް ތަނެއް ހޯދާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަބަރު ލިބުން. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ހަމަ ކުއްލިއަކަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްޝައިޚް އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ވިދާޅުވިހެން، ތުލުސްދޫގައި އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އިންޑިޔާ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ޕޮލިސިންގެ ސްޓޭޝަނީ ބޭއްވި އެކަނިގައި. އެނިގިވަޑައިގަންނަވާނެ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވީ އެންމެ ފުރަތަމަ ހަމަ މި ސަރަހައްދުގައި ޓޮރިޖަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެންމެ ރަނގަޅަށް ވިދާޅު ހަމަ އިމްތިޔާޒުވުން އަސްކަ، އަދި އޮތީ ސަރަހައްދުގެ ގޮތުން ފުލުހުންގެ ޒިންމާ އިތުރަން އެންމެ އަވަހަށް ފުރާތަރަށް ބޭނުންވާ މާލެ އަތޮޅުގެ ވަރަށް މުހިންމު ރަށަކަށް ވާތީ، އެ ރަށުން އެ މަސައްކަތް ފެށިގަންނަވާން. އެ ސަރަހައްދު ހުރި ބިންގާއެޅު އިންޑިޔާ. އެއީ މުޅި ޕްރޮޖެކްޓުގެ ޕޮލިސިންގެ ސްޓޭޝަނެއް އަޅުގަނޑު ބާއްވި. އެއަށްފަހުގައި؛ އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސިންގެ ބާއްވި، ހަމަ އަވަހަށް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ދެންމެ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާނީ އެހެން ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑުމެން ގޮސް ހުއްޓުވައި މި އޮތް ހިސާބަށް، އެޖެންސީ ޕްރޮޖެކްޓް އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮބްލަމް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުގައި ވެސް ވިސްނީ، އެ ޕޮލިސިންގް އެދު އެންގެ ހަރަދުފުރާން ފަހެ ވަރަށް، ދަރު ތޮރުފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެޖެންސީ ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮގްރާމް ކަމަށް އިންގަވާ. އެކަމަކު، ދެން އަހަރުގެ ފަހުކޮޅު، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ހުރި ގޮތުން އެޖެންސީ ޕްރޮޖެކްޓް ނުކުރެވިގެންދިޔައީ. އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ، އިންޑިޔާ ގްރާންޓްގެ ޕްރޮގްރާމް ދައުލަތަށް ވާނެ ކަމަށް، މި ދައުރުގެ ބަޖެޓުގައި އެކަން ހަމަޖެހޭނެ. ހަމަޖެހުމާ އެކުގައި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ބައިވެރިވާން. އެހެންވީ ފުރަތަމަ ހަމަ ފުރިހަމަވާނެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު

ހަދިޔާކޮށް އަރުވަން. ދިއްފުށީގައި މި ވިދާޅުވިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ތަކެއް ލިބުމުގެ މައްސަލަ އެބައޮތް. އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި، މިހާރު ދިއްފުށި ފަރާތުގަނޑަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޓްރާންސްޕޯޓް ވަގުތީ ގޮތުން ތަކެއް ކުރިއަށް ނަގައިގެން. އެ މަސައްކަތް އެބަ ކުރަމުންދަނީ. ތަކެއް ލިބުމާ އަދާހަމަ އިސްރާފްކުރުމެއް ނުވާނޭ ގޮތަކަށް ހިންގުމުގެ ގޮތުގައި ދިއްފުށްޗާ މާލެ އަތޮޅުގައި ހުރިހާ ގޮތަކުން ހަމަ ވަރަށް ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތަކަށް. އެދި ތައްޔާރުވާނަމަ. ދިއްފުށީގައި މިހާރު އަތޮޅުގެ ތަރައްގީއަށް ފެންނަ ދިމާވެފައި ހުރި ބޮޑެތި މައްސަލަތައް. އެހެންވީމާ، ދިއްފުށްޗަށް ހަމަ ވަރަށް އިސްކަންދޭނެ ތަރައްގީގެ ގޮތުގަނޑެއް ފެނިގެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރާ ކޮށްލާ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ވަރުވާޖަހާފައި ގޮތެއް ނަފީގައި ޖަލުގައި ހިފައި މީހުން އެބަ ތިބިތޯ؟ މާނައަކީ، އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތި ގޮތަކަށް ޖަލުގައި ތިބި ބައެއް. ދެން އިންސާނުންތަކެއް ޖަލުގައި އެބަތިބި ވަރުވާޖަހާފައި. އެއީ މި ސަރުކާރު އައިރުގައި ނޫންނާން ކަމަން ވެފައިވާ ވައުދެއް. މިހާހިސާބަށް ދިޔައިރު ކިހާ މަސައްކަތެއް އެކަމަށް ކުރެވިއްޖެތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ކާށިދޫގައި އުމުރު ނަރުސިންގ ހޯމް މިނިސްޓަރަކަށް ހުރެވުން އެވަ ޖަލުގެ ސާވާސް އަދިވެސް އޭރިޔާގައި އެކީ. އެ ރަށްތެރިމީހުންނަށް ދޭން ވާހަކަ އާއި ކުރި ދުވަހު ވަޒީރާ ސުވާލުކުރަނީ. އެ ޑިސްޓްރިބިއުޝަން ހިނގައިދާނެތޯ؟ ޖެހިފައި އަތުވެއްޖެތޯ އެ މީހުންނަށް، އެކަމާ ކިހިނެއްޖެތޯ؟ ތިންވަނަ ސުވާލަކީ، ރާއްޖޭގައި މިހާރު ހާޖަތް ހަދައިގެން ގޭންގު މާރާމާރީއާއި މި ކަންކަން ހިންގުމުގައި ކުދިން ބޭނުންކުރާކަން އެކަން އެނގޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛް އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ވިދާޅުވިހެން، ޖަލުގައި ރިމާންޑުގައި ހުކުމްކުރެވިގެން ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރެވިފައި؛ ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައިވަރު އެންމެ ފަހަރު މި ޤާނޫނީ ވާހަކަ. މި

މައްސަލައަށް ހައްލެއް ހޯދުމަށް ބަލާއި އަޅުގަނޑު ހަމަ އިސްލާހު ހުށަހެޅުން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކޮށްފިން. އަދި މިހާރު ވެސް އެ މަސައްކަތް ހުއްޓާނުލައި ކުރިއަށްގެންދަން. މިހާރު ވާނުވާ، ދެން ޝަރުޢީ ބަޔާނުވައިން އަޅުގަނޑު ބޭނުންކުރަނީ، ޝަރީޢަތް ނިމުނުތަން ބަންދުކޮށްލުމައި ދިޔަބުން. ޝަރީޢަތް ނިމުނުތަން މިހާރު ބަންދުކޮށްލުމައި ދިޔަޔީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ގެންދާ މާރާމާރީގައި ނުވަތަ މީހެއްގެ މަރާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގައި، ނޫނީ ޖެހުމުގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި، ނޫނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމުގެ ކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި. މި މައްސަލަތައް ނޫން، އާދައިގެ އެންމެކުރު މި ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި މިހާރު ވާންޏާވެސް ޖެހޭގޮތުގައި ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ނިމުނުތަން ބަންދުކޮށްލައި މީހުން ނިކުމެއްޖެއްސުން. އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހެއް ފަހަރު ނުވަތަ ދެ ފަހަރު ފުރުސަތުދީ ޕްރޮސީޑިއަރ ޖިނާއީ އެބަ ބައްދަލުކުރަން؛ ޝަރީޢަތް ނިމުނުތަން ބަންދުކޮށްލައި މިބާ މީހުން ބަލައިގަނެ ސަމާލުކަމާއި ހިދާ ފަރުވާ ދެވުން ހުރި ފަރާތްތައް ފެނަމާ، ދުލުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކު މަނާ އެއް ފަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮސީޑިއަރ ޖިނާއީ ފަރާތް އެބަ ގެންދަން. ހިޔާލުތަކާ، މި ދުވަހު ބެލި ކޯޓުތަކުގެ ކަންކަން ޝަރީޢަތް މަގުމަތީ ނިޒާމާ ގުޅުވާ ކުރިއަށް ގެންދާ ފުރުސަތު ދަށްވެގެންދާ ސަބަބުން މިހާރު ޝަރީޢަތް ނިމުނުތަން ބަންދުގައި މިތި މިހެން ފެނިގެން. އަޅުގަނޑު ހިތުން، އެހެން ފަރާތްތަކުން ދިފާއީ އަޅުގަނޑުމެން އިންސާނީ ހައްގުތަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ޕޯލިސީތަކަށް ނުރައްކާ. މިފަދަ ހާލަތުގައި މިތި ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގެ ޝަރީޢަތް އަވަހަށް ނިމުމެއްނުގެނެސް ކަމަކަށް ހުރިހާ ކުރިމަތިލާ ކަމެއް. ޚާއްޞަ ޖަލްސާގެ ތަފާސީލް ހަމަހަމަކުރުމަށް އަޅުގަނޑު އެންމެ ފަހުން މި މަޝްވަރާ ކުރި ގޮތަށް ފެށުނު ނިޒާމުގެ ކަނޑައެޅުންތައް ސަރުކާރު ނުވަތަ ފުލުހުން ކަނޑައަޅާފައި ވާނީ ޢަދުލުވެރި ސަރުކާރެއް. އަޅުގަނޑު އެ ބޭފުޅުން އަދަލުކުރުމުގައި ޖެހޭ ތަފާސީލު ތަޅުމުން ބޭނުން. މިހާރު ތަރުޖަމާކުރި މި ހިސާބުތަކުން މާލިއްޔަތު ހިސާބުތަކުގެ ކަނޑައެޅި؛ އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރުސަތު ހުށަހެޅުމާއި މާލީގެ ހިސާބުތަކުގައި ދިނުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަނޑަކަން ތަރުތީބުކޮށް އިތުރު ހަރުފަތުކަން ވާނީ ގެންގުޅޭ. ފުރުސަތު އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތް މިހާރު ދީ ހަދާފައިން އެއް ފުރަތު ވަރަށް ތަފުސީލީ ރިޕޯޓެއް އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހަޅަންޖެހޭ ގޮތަށް ވާނީ ހަމަޖެހިފައި. ވަރަށް ގާތުން އެކަން ބަލަމުން އެބަ ގެންދަން.
އިސްލާހުކުރުމަށް އެކަމަށް އިތުރު ދާއިމީ ހައްލެއް ގެންދެވޭ މުހިންމު ޕްރޮސެސް އެއް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްތަކެއް އެބަ ކުރަން. އަޅުގަނޑު އިސްލާހުކުރުމުގެ ބިލެއްކުރަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޕްރޮސެސް މި އަހަރުގެ ފުރުސަތެއް ދާއިރާ ބަދަލުކުރަން ފެނިސް، ސިޔާސަތު ބިނާކުރެވިން އެކަމުގެ ނަތީޖާ ފެނިގެންދާނެ އިސްލާހުކުރުމުގެ. މި ބަދަލުތައް އެކަމާ އެކުލެވިގެންދާ ނަތީޖާއެއް އަޅުގަނޑު އިސްލާހުކުރުމުގެ ގެންސްގެންދަން. إِنْ شَاءَ ٱللَّٰهُ. ޝުކުރިއްޔާ.

__ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:__

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން އަޒީޒު.

<u>ފިޔޯރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު! އާދެ! މީޑިއާގައި ޚަބަރުލިބޭ ގޮތުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވިދާޅުވި ކަމަށް އެބަވޭ، މިހާރު ގޭންގު ކުށްތަކާއި މާރާމާރީ ކުށްތަކުގެ ކޭސްތައް އޮތް ގޮތުން އެފަދަ ކުށްކުރާ ޖަރީމާތަކާ ގުޅޭ ޝަރީޢަތް ހިންގުން ނުވާ ކަމަށް. ދެން އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރާ މި ކޮންމެ ތަފްޞީލުކޮށް، ޝަރީޢަތަކަށް ފުރުސަތުތަކުގެ ރިޕޯޓު ބަލާއިރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ފުރުސަތުތަކުގެ އެންމެ މުއައްސަސާގެ އިސް ވެރިޔާ ކަމަށް ވާއިރު، އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު ގަބޫލުކުރައްވަނީ، މިހާރު ގާނޫނު އޮތް ގޮތުން މި ކަންކަން ކުރަމުން ނުދާނެ ކަމަށް. އެކަމަކު ގަބޫލުކުރައްވާ ކަމަށް ވާނަމަ، މި ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބޭނުންތެރިކަމަށް މިހާރު އެބަ ކުރައްވަމުންތޯ؟

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްޝައިޚް އިމްރާން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެ ވިދާޅުވާ ވާހަކަފުޅުގައި ވަރަށް ބަރުދަން ހުރި ޕޮއިންޓެއް އޭގައި އެބައޮތް. ދިމާވެފައި މި އޮތް ކަމަކީ، ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ އެކިތަނުން ވުޖޫދުވުމާއި، އަދި ޖަރީމާ ބޭނުން ގާނޫނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުތަކުގެ ސަބަބުން ގޮތުގެ ކުރިމަތިވާ ބާރު ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ބައެއް ކަހަލަ ދަތިތަކެއް އުޅެނީ. އެ ގާނޫނު އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ އަހަރުން ފެށިގެން ކުރަމުން އެބަ ގެންދަން. މި އަހަރު އިސްލާހުކުރެވިއްޖެނަމަ މި ފުރުސަތުގެ ގާނޫނުތަކުގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި ހިމެނިގެންދާނެ. ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާތަކަށް، ގުޅުންހުރި ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަމުގައި މަޝްވަރާކޮށްފައި އެބަ ގެންދަން. ކޯޓުތަކާ އެ ގާނޫނަށް އަސާސީ ގޮތެއްގައި އިސްލާހުގެނައުމަކީ ޖަގަހައެއް. އޭޖެންސީތަކާ، މާ ޕީޖީ އޮފީހާ އިއްތިފާޤުން މި މަސައްކަތް އަދުލުއިންސާފު އެ އިސްލާހު ފުރިހަމަކުރަން. އަދުލުއިންސާފު އެދޭން، ބޭފުޅުން ހަމަ ވަރަށް އަވަސްކުރައްވާ މިއީ އަދުލުއިންސާފު އިސްލާހުގެނައުމަށް ވަރަށް މުހިންމު ގާނޫނެއްކަން ފާހަގަކުރަން. އަދުލުއިންސާފުން އެ މަސައްކަތް ހަމަ ވަރަށް ބާރަށް އެބަ ގެންދަން އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް. ދެން ކުރިން މި ދެންނެވިހެން، ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ގާނޫނާއި ޕީނަލްކޯޑު ގާނޫނުގެ އިސްލާހުގެނައުމަކީ ހުރި ފުރުސަތުތަކުގައި ބަދަލުތަކެއް ނިކުމެގެން މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ހަލުއިކޮށްދޭން އަދުލުއިންސާފުން އެބަޖެހޭ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޙީދު. ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު.

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަޢުޒިރާ އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު! އަތޮޅުތެރޭގައި ފުދުރުންގެ ޚިދުމަތް މިހާރު ކިޔާވަރަކަށް، ކިތައް ރަށެއްގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވޭތޯ؟ އަދި އަތޮޅުތެރެއަށް މެރިން ޖޫރީސް ތަޢާރަފުކުރައްވަން ގަސްތުކުރައްވަނީ ކޮންއިރަކުންތޯ؟ އަދި ތަޢާރަފުކުރައްވަނީ ކޮން ބާރެއްއަކުންތޯ ފުރަތަމަ؟ ކޮންގޮތަކަށް ވިސްނާފައިތޯ އެ ބާރެއްތަކެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައި އޮތީ؟ އެ ސުވާލަކަށް ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޙީދު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛް އިމްރާން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަތޮޅުތެރޭ އެގްޒެކްޓް ފިޔަވައިގެން ކުރެވޭނެ އެބަ ބަލައިލަން. ސަރުކާރު، ގޮތުގައިކޮށް ސަރުކާރު ނުވަތަ އަތޮޅު ކައުންސިލާ ހިސާބު އިންނާނީ. އެ އަތޮޅުގެ ތެރޭ ރަށްރަށް އިންނާނީ 15 އިން މަތިން. 115 އިން ދަށް، އެ އަދަދަށް. ކުރެވެނީ އަތޮޅުތަކުގައި އެބަ ދެވިލާނީކަމަށް. ބައިން ޕޮލިސްގެ ޚިދުމަތް އަތޮޅުތަކުގެ ފުރުޞަތުތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ޕްލޭންތައް ހަދައިގެން އެމް.އެން.ޑީ.އެފް.ގެ ބޭސް އެކަމަށް ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އަތޮޅުތަކުން ކުރިއަށް ގެންދަން. އަތޮޅުތަކުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެންމެދުރުކަންގެން މި ތިބެނީ، ފުލުހުންގެ މި އަހަރުގެ އަހަރީ ދުވަހުގައި ދުރުންގައި ފުލުހުން ޕޮލިސްގެ އާ މަސައްކަތްތަކެއް އިންތިޒާމުކުރެވިފައި ދުރުންގައި ގާއިމުކުރެވެން. އަތޮޅުތަކުން މި ޕްލޭންތަކުގަނޑު، ދުރުންގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާނެ ފުލުހުގައި ގާއިމުކުރެވެން. އެންމެ ބޮޑަށް ދަނޑުވަޅުގެ ޕްލޭންތަކާ، ފުލުހުން ޕޮލިސްގެ ޚިދުމަތް އަތޮޅުތަކުގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ހަމަ އަދި އެންމެ ބޮޑު އެއް ގޮތެއްގައި މެރިއަރަލް. އެ ސަރަޙައްދު ބޭނުމީ އަތޮޅުތަކުގެ އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ އަރިހުނަކަށް އަޅާ، އެ ޤާނޫނީ އަތޮޅުތަކުގެ ހަރަކާތް ބޮޑު އަރިހުނަކަށް ވި ކަމެއްގައި ފުލުހުން ކުރަން ޝިއާރުވެރިވާ. އަތޮޅުތަކުގެ އެންމެދުރުކަން، އިންތިޒާމުކުރެވިފައި އެ ދާއިރާގެ އަރިހުނަކަށް އެކުގައި ދުރުންގައި އަތޮޅުތަކުގެ ފަރާތުން މި ގަސްތުކުރާ މަސައްކަތްތަކެއް މި އަހަރުގެ އަހަރީ ދުވަހު ރައްޔިތުން އަތޮޅުތަކުންނަށް ފަހަރެއްގައިވާ ކަމަށް. އެ ހަމަޖެހިއްޖެ ގާއިމުކުރެވުނުއިރުގައި އަތޮޅުތަކުން އިންތިޒާމުކުރެވިފައިވާ

އުތުރުގައި ގާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް ފަށައިގަންނާނަން. މެރިން ޕޮލިސްގެ ހިދުމަތް އަތޮޅުތަކުގައި ބޮޑުތަން ފުޅާކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފަހުން އެ ވާހަކަ ދައްކާލުން ދުވަހު ވެސް ކުރެއްވި ތަފާތު ރަށްތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު އެ ބޮޑުވުންނަހަން ދަންނަވަން؛ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާތުގައި، ރާއްޖޭގެ ފުލުހުންގެ މެރިން ޕޮލިސްގެ ހާލު މި އެއް ހިސާބަށް، މިއީ ހަމަ؛ ވަރަށް ބޮޑަށް ސޮރީ! އަޅުގަނޑަށް މިހިސާބަށް ގެނައުމަށް ވަރަށް ނުބައި ހިސާބަކަށް ކަންކަމުގެ އެ ދިޔައީ. ފަރާތްތަކުން އަދި އެންމެ ކުޑަކޮށް މި ވާހަކަ ބަލަހައްޓާ ސަރަހައްދަކީ ނަފުލަން ކަންކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުއްޓާލާނީ. އެހާ ރަނގަޅު ކަމަކަށް ނުވާތީ ކަންކަމުގެ މި މަސައްކަތުގެ އެކިގޮތްތަކުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިދުމަތުގެ ފުލުހުން ރަށްގަނޑުތަކުގެ ހިރިގަނޑުގައި ވަނަތަވާ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ. ކޯސްޓްގާޑުގެ އަތުގައި ހުރި ވަސީލަތްތަކާއި، ކޯސްޓްގާޑު މިހާރު އަތުގައި ހުރި ވަސީލަތްތަކާއި، ދަތުރުތަކުން ވަސީލަތްތަކުގެ އިތުރުކުރަންޖެހޭ މިންވަރު ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަ ބަޔާންތަކުގައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، ދަތުރުތަކުން މިކަމަށް އިސްކަން ދިނުން، ހާއްސަކޮށް މެރިން ޕޮލިސްގެ ހިދުމަތް ހަރުދަނާކޮށް، އިތުރު ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުމުގެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ސަމާލުކަން އެބަދޭ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އަޅުގަނޑަށް ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޙަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު؛ މ. މަޑުއްވަރީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން ކައުންސިލުގެ ބަޖެޓުން ހަދާފައި މިހާރު ތައްޔާރުކުރެވިފައި ހުށަހަޅާ ގޮތުގެ އަރަހުއްޔާ ދުވަސް ވެއްޖެ. އެ ކަން ނުހުރެވި ހަސްތާފީވެ، މަޑުއްވަރީގެ ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުން އެބަހުރި. އެކަން ކިހާ ތަނެއްގައި ހުރުވައިދެވޭނީތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސުވާލުކުރައްވާއިރު، ސާފު ބަޔާން ހަދުއަޅުން ވިދާޅުވުން އެދި ފަސޭހަ ކަމަކަށް ވެގެންދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛް އިމްރާން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އެކަމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމަ ބަރާއްޖެއާ ސަމާލުކަމާއި އެއަށް އަޅުގަނޑެއް ދެއްވާ ހިތްވަރަށް ޝުކުރި ހަމަ ބަޖެޓުގައި ވެސް އިނގޭތޯ، ބައެއް މެންބަރުން އެބަ ތިއްބަވާ ވަރަށް ގާތުން މަސައްކަތްކުރައްވާ ވަރަށް ބޮޑަށް އެކަމުގައި އުޅުއްވާ ބޭފުޅުން. އަޅުގަނޑު އެއް ކަމެއް ދަންނަވާނަން، އިޝާރާތްކުރެއްވިއްޔާ ދެން އެންމެ އަވަހަކަށް ހުޅުވާނީ މަޖްލީހަށް ޕްރޮސެސް ސްޓާޓްކޮށް އިޝާރާތްކުރެއްވިއާ އިނގޭތޯ. މެންބަރާ އެކުގައި އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނީ. އެ އިންތިޒާމު އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން މި ގެންދަނީ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ޝާހިދު.

ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުޙްތަރަމް ވަޒީރު! އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ރަށްރަށުގައި ފުރުޞަތުގެ ހުރުމަތް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ގާއިމުކުރެވިފައިވާތީ އެކަން ނުކުރެވި ހަމަ، އެކަން ކޮށް ނިމޭނީ ކިހާ ދުވަހަކުންތޯ؟ މިހާރަކު ބަޖެޓު ނިމިގެންދިޔައިރުގައި ވެސް އެކި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ދަށުން ފުރުޞަތު އިމާރާތްތަކެއް ގާއިމުކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ މާލިއްޔަތުގެ ތެރެއިން ކުޑަކޮށް ހިފައިގެން ހަމަ ޕްރޮސެސް ސްޓާޓްކުރެވިފައި ހަމަޖެހިފައިވާ ތަނެއް. އެ ތަނުގައި ޕްރޮސެސް ގާއިމުކުރެވިފައިނުވާ ކަމަށްތޯ؟ ދެން ވަރަށް ގިނައިން އެބަ ފިޔަވަޅު އެބައެބި ކުންފުނިތަކުގައި އާންމު އެކި ފަރާތްތަކާއި ސިޔާސީ މުހިންމާއި ވިޔަފާރިވެރިންގެ ވާހަކަ. ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވޭ، ފުރުޞަތުގެ ބައިވެރިވުން މިގޮތުގައި ހިމެނުނު ވާހަކަ. އެ ކަމާ ވަރަކަށް ބެލިފައިވޭތޯ؟ އެއްވެސް ވަރަކަށް ފުރުޞަތުގެ ބައިވެރިވުން ކުރެވިފައި ހިނގައިފައިވޭތޯ؟ ވީމަ، އެކަން މިހިސާބަށް ހަމަ ސިޔާސީ ގޮތުން ވަކި ފަރާތްތަކަކަށް ދިނީ؟ އެކަމާ ދެން ފާހަގަކުރެވިފައި ވަނީ ކަރުދާހަކަށްތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަޖިލީހުގައި މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުން ބާބުގެ ނަން ހަމަހަމަކުރުމުގައި އެ ކަންކަން ސަޕޯޓް ހަމަހަމަކުރަން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ބަޔާން ކުރޭ. "ބައެއް ވިޔަފާރިވެރިން، ބައެއް ސިޔާސީ ބޭފުޅުން" މެންބަރާ މި މަޖިލީހުގައި ލިބޭ ހަރަދާ ސިޔާސީ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ތުހުމަތުކުރުމަކީ. ހަމަ ހަމައެއްގައި ވިޔަފާރިކުރާ ހަދާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ތުހުމަތުކުރުމަކީ. ބަންޑުހުރިކަމެއް އެއީ، ކޮން ސިޔާސީ ބޭފުޅެއްތޯ، މި ކަންކަން ސާބިތުން. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްޝައިޚް އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން ދެން މި ވާހަކަ މި ދައްކަނީ، މި ޚިދުމަތް އިތުރަށް ފުރިހަމަކޮށް، ފުޅާކުރުމަށް. އަޅުގަނޑު ބަޖެޓަކަށް އެއްބަސްވާނެކަން. ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް އަޕްގްރޭޑްކުރުމަށް ނުވަތަ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްތަކުގައި ފުރިހަމައަށް ގައިޑުކުރެވިފައިވާނެތީ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށްދެމުންދާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވަން ބޭނުން. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ކަރި ފުރުޞަތުދިނަކަން ހުރި މިންވަރަކުން އެ ކަމަށް ހަމަ ހުއްޓުމެއް ނެތި ދިނަ މަސައްކަތްކޮށްކުރަމުން އަޅުގަނޑު ގެންދަން. ދެން އެންމެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އެ ވިދާޅުވި ފަދައިން، އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ މިދަންނަވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން މުޅި ޤައުމުގެ ސަރަހައްދަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމު ހިންގަން ތިއްބަވާ ފަރާތްތަކުގެ ފުލުހުން އިސް ހުރިހާ ބޮޑުވުން އެ ކަމަށް ސަމާލުކޮށް، ރައްކާތެރިވާންޖެހޭނެ މިންވަރު ގާބިލުކުރަން ޖެހޭ. ސީދާ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންގެ މަސައްކަތް ތުހުމަތުކުރާ ކަންތައް ނޫން. އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑަށް އެގޮތަށް ބަންދުވިފައި އޮތިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑެތި މާދަން އުދަން. އަޅުގަނޑުމެން އަސާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލުހުން ވަރަށް މަދު ބޭފުޅުން ނޫނީ އެފަދަ ކަމެއް ނުކުރައްވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ސަމާލުވާންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަމޭ އެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެކްޓިވިސްޓުން ކަންކަން ބެލި، ހާމަވެގެންދާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ގެނެސްދޭނަން މަޖިލީހާ ހަމައަށް އިޚްތިޔާރުކުރެއްވޭނެ. މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޓީއަށް، މަޖިލީހާ ހަމައަށް އަޅުގަނޑު ގެންނާނަން އެ ކަށަވަރު. ދެން އާންމު ގޮތެއްގައި މިކަހަލަ މުޅިރާއްޖޭގެ ބޮޑުކަމުގައި އެ ކަންކަން ދީނުގެ ހިސާބަށް ގޮސް ނުނިމެނީސް ބެލުން ހަމަ އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ނޫން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮސެސް ގިނަ ބޭފުޅުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ގަބޫލުކުރާނެ. އަޅުގަނޑު އެ ހިސާބަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމާ ދިޔައިމާ ގެންނާނަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު...

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްޝައިޚް އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިދަންނަވާ ބައިގެ ތެރޭގައި، ފުލުހުންގެ ތެރެއިން ބައެއް ފުރުޞަތު ހިފުން. ހިފުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން އެނގޭ. އެ ކަމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ ސްޓޭޓްމަންޓް އެބައި ފުލުހުންނަށް ވާނީ ކަނޑައަޅާފަ. އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ހާމަކުރަންޖެހޭ ހިސާބަށް ދިޔައިމާ ގެނެސް ވެސް ހާމަން. އެބައި ފުލުހުންނަށް އަޅުގަނޑު ވާނީ ސީދާ ޑިޕާޓްމަންޓަށް ކަނޑައަޅާފަ. އަދި

އޭގެތެރެއިން ބައެއް ފަރާތްތަކުން އިންޓަވިއުވާ މިންވަރާ ދޭތެރޭ ސުވާލުއުފެދިފައިވާ ވާނީ އެ މިހެން ޖޭ.އެސް.ސީއަށް. އަދި ފަރާތްތަކުން ވާނީ އެފަދަ ކަމެއް ނުހިނގާ ގޮތަށް ޢުނިޖެހިކަން ބަލަހައްޓާނެ. އެކަމާ ދެކޮޅަށް ފިޔަވަޅުއަޅާނެކަމަށް ނުހުންނަން. އެންމެ ސީރިއަސްކޮށް އަޅުގަނޑު ބަލާ އެއް ކަންތައް އެއީ، ޖުޑީޝަލް ޝަރީޢަތް އެފަދަ ކަމަކަށް އަތުރިގަންނަ އެއްޗެއް މިހާރު ހުރިތާ ބެލުން. އެކަމުގެ އިންޓިއޭޝަން ނަމަ، އަޅުގަނޑު ފިޔަވަޅުއަޅާނަން، އެކަން ކުރާނަން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް ކައުންސިލްގެ ބައްދަލުވުމުގައި ވެސް ދަންނަވައިފިން، ތިބާވެގެންނަ ވަކި ފުރުޞަތު މީގެ ކަމެއްގައި ޝަރީޢަތް ސީދާ އިނގޭ ކަމަށް ފަރާތްތަކަށް ހަމަ ސަރުކާރު ސަމާލުކަން ދޭ ކަމެއް އަޅުގަނޑު އެމްޕްލޮއީ ބަލައިގަނެ. އަޅުގަނޑު އަމިއްލައަށް ބަލާ ކަމަކީ ފިޔަވަޅުއަޅާނަމެވެ. އެކުލެވޭ ވީހާ ބޮޑުވަރަކަށް ފޯ ފޯސް އެކަން އިނގިލީފޮރުއަރާ އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހާމައޮޅުވާލަން ފެހިކޮށް. އާދޭ ކަމެއް ޢާއިލާ ޖުޑީޝަލް ސިސްޓަމުގެ ސަރަޙައްދު، އެ ފުރުޞަތު އެ ޖީނަލް އަޑުކޮޅަށް ހުޅުން އެކަށީގެންވާ މިހެން. ހާލަތު ޖުޑީޝަލް އަދިބަލަހައްޓާ ފިޔަވަޅު އިންތިޒާމުކޮށްދޭ އަޅުގަނޑުމެން އަންނަން. إن شاء الله.

ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ފުރަތަމަ ބައިގާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު.

ފުރަތަމަ ބައިގާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ސ. މާއްޑޫދޫގައި މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފުރުޞަތުގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމާ ބެހޭގޮތުގައިދެއްވާނެ ކަމަށް ވިދާޅުވެފައި ވާނީ މަސައްކަތް. ރަށުގެ ސަރަޙައްދެއްގައި ފޯރުކުރަ ވީތުއްޓަ އެ ހިދުމަތް؟ ތަނުމަގުގައި ފުރުޞަތު ހިދުމަތްތަކަށް އިތުރުވެ ތަޢުލީމާ ހުރިހާ ދުވަސްކޮށް ވެސް. އަދި އެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް. ކަމުނާސަބުގައި އެތަނުން ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތް ލިބޭނެ ވަގުތު؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހެލްތް، އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވައިފިން، މިދިޔަ އަހަރުގެ ތިޔެޓަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިން ހަމަހެ ރަށުގެ އެބައޮތް. އާގެތެރެއިން މަޖިލީސާއި ގައިމުގެ ހިމެނޭ. އިންތިޒާމުތަކުގެ ވަރަށް އަވަހަށް އަޅުގަނޑުމެން

އެ ދެ ރަށުގައި ކުރިއަށް ގެންދާނަން. ދެން މާއްސަގުދު އޮތް ހިސާބުން އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ބްރޭކް ނަގަނީ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. އެކަމަކު ޖަލްސާގެ އިތުރުކުރެއްވިއްޔާ ވަރަށް އަވަހަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެށޭނެ. إن شاء الله ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރު. ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް އެހެންވެފަ އަޅުގަނޑު ފަހު ފުރުޞަތު އަރުވަން މި ޖެހެނީ، މަޑުކޮޅު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރަށް އެރުވުމަށްފަހު، ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރު، ވަޑައިގެން ނުވޭ. އެހެންވީމާ، ދެން އިން މެންބަރަކަށް. މަޑުކޮޅު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރު. މާފުކުރައްވާ! ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރު.

<u>ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްފުޅު ރައީސް، މަރުޙަބާ ވަޒީރު! އިޙްތިރާމްފުޅު ވަޒީރު؛ އައްޑޫ ސިޓީ ހިތަދޫގައި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ހުރި އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ފުލުހުންތަކެއް އަތޮޅުގައި ނުހުރުން. މި ކަމަށް ހައްލު ހޯދައިދޭން ސަރުކާރުން ކުރައްވާނެ މަސައްކަތްތަކަކީ ކޮބާ؟ އަދި މި އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މި ކަމަށް އެއްވެސް ވަރެއްގެ ހައްލެއް ލިބޭނެތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރު. އިޙްތިރާމްފުޅު ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛު އިމްރާން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްފުޅު މެންބަރު. ފުލުހުންގެ ހިދުމަތް ގާއިމުކޮށްދިނުމާ ދިނަ ދަރުމަވަންތަކަމުގައި ހަމަ އޮތް އެންމެ ބޮޑު އެ ގޮންޖެހުން އެއީ، ފުލުހުން ބޭނުންކުރާނެ ފޯރުކޮށް ނުދެވުން. ދެން ވަކިން ހާއްސަކޮށް އަހަރެ ކަހަލަ ބޯޓެތި ސަރަހައްދު އޮތް އަދި އާބާދީ އޮތް ތަންތަނުގައި އެ މަސައްކަތް އިތުރަށް ބޭނުންވާ ގޮތަށް ގާއިމުކުރަމުން. މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ޔަގީންކޮށްދެވޭ ފަދަ ޝުކުރު ދަންނަވަން ބޭނުން، އަހަރު ކަމަށްސިފައިގެ ރައީސް އަދި ކަމަށްސިފައި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިދުމަތްދޭއިރު އެ ބޭފުޅުންގެ ފުރިހަމަ އަދިއްލަ ފުރިހަމަކުރުން ވެސް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާ. އާދެ! މި ކަމަށް ހަމަތަކެއް ހުރިހާ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން އެބަ ގެންދަން. ފުލުހުންނަށް އެންމެ ބޮޑަށް ފުރިހަމަ ޚާއްސަކޮށް ފުލުހުންގެ ހަމައަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި

ހިނގައްޖެ. މި ދައުރު ވެސް މި ދަނީ، އަޅުގަނޑުމެން 2021 އިން ފެށިގެން މަސައްކަތްކުރަނީން. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓުގެ ދަތިކަމާ ހުރެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ އެއްޗެހިކަން ފުރުސަތު ނުލިބުނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި އަހަރު ބޮޑަށް އިސްތިހާރުކޮށްފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮތްގަނޑެއްކަން ފެންސަވީސް، ތިރީސްވަރަކަން ފެނިގަތް އެބަ ދިޔަ ދައުރުތަކުގެ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން. އަދި ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާކަމާ އެކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަގުތު ކޮންމެވެސް މަރުޙަލާއަކަށް އިސްލާހުކުރެވިއްޖާ މި އަހަރު ފިޔަވަޅުތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، އާދެ އިން އެންމެ ބިސްކަލަށް ދުވާ އެއް ތަނެއްގެ ގޮތުގައި ދިމާވާ ވެސް އަހަރީ ސިޓީ ހިމެނިފައިވާން. އެހެންނަމަވެސް، މި އަހަރު އެއްޗެހި މަސައްކަތް ހަމަޖެހިފައި ކަމަށް ވިދާޅުވި ކަމަށް އަލުން ބައްލަވައި އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްދޭނަން. إن شاء الله. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ފިރުޝާން.

<u>މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު ވިދާޅުވެދެއްވާފައިވާނެތޯ، 25 އޮކްޓޫބަރު 2022ގައި ހިނގި ޓްރެފިކްއެކްސިޑެންޓްގައި އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ ރައްޔިތެއް، ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު ފުރުހުންގެ ބޮޑުމުގެ ދަރިފުޅު ހުއްޓާ ނިޔާވީ. އެ ހާދިސާ ހިނގި ވަގުތު އެ ރަށުގައި އެ ފަރާތްތަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް ބައްދަލުވި. އަދި އަޅުގަނޑުގެ ފުލުހުންގެ މަސައްކަތް ކުރިޔަށްދާ ގޮތް ވެސް ފެނުނު. އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު ވިދާޅުވެދެއްވާފައިވާނެތޯ އެއް ދުވަހުން މިހާތަނަށް އަދިވެސް ފުލުސްވެރިޔެއް ހައްޔަރުވެފައި ކަމަށް؟ އެއްވެސް ފުލުހަކަށް އޮތީތޯ؟ އެއްވެސް ފުލުހަކަށް ޝަކުވާއެއް އެ ފުލުހަކު ފުލުހުންގެ ސްކޫލް ދިވެހި ވާނީވާނަމަ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، އެ މައްސަލަ ފަހުން އެ ޢާއިލާގެ ޝަކުވާގެ ދަރިންނާއި އަނބިމީހާއަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ޖާގައެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ކަމެއް އެއްވެސް މިނިސްޓްރީއަކުން ކޮށްދީފައިވޭތޯ؟

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛު އިމްރާން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދަންނަ ވިދާޅުވި ހާދިސާ އަޅުގަނޑު ހަނދާން އެބަހުރި. އަޅުގަނޑަން ހިތާ ގޮތުން މަނިކުފާނާ ވެސް އަޅުގަނޑާ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ވާހަކަދައްކައިފައި ދެއްތޯ. ކަމުން ސިޔާގެ ބޮޑުމުގެ އަޅުގަނޑު

ވާހަކަދެއްކެވުން. އެ ހާދިސާ ހިނގައިދިޔަ ގޮތުގެ ރިޕޯޓެއް އަޅުގަނޑު ހޯދީން. އެކަމާ ގުޅިގެން އިތުރަށް ބެލީން. އެއަށްފަހުގައި ރީ ވިދާޅުވާހެން އާއިލާއާ އެކުގައި ކުރަންވީ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ބައެއް މަޝްވަރާތައް އަޅުގަނޑު ކުރީން. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމުގެ ފުލުގެ އަޕްޑޭޓް ހަމަ ބަލައިލަން އަޅުގަނޑަށް ޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑަށް މަނިކުފާނަށް އެންމެ ފުލުގެ އަޕްޑޭޓް ބަލާފައި އެ އަޕްޑޭޓް އަރުވާނަން. މިހާރު ދެން މިއަދުގެ ސިޓީ ސުވާލާ ގުޅުން އަސްއިލާން އެއާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެއްވީ، އަޅުގަނޑު އަސްލުގައި ފަހުގެ އަޕްޑޭޓް ބަލާލުމުގައި ސިޓީ ސުވާލު ދީ ސަޕްލިމެންޓަރީ މަސައްކަތުގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ މަސައްކަތުގައި އިންވޮލްވްވީން. އެކަމުގެ ތަފްސީލު އަޅުގަނޑު އޮޅުންކަން މަނިކުފާނަށް ވެސް ހަމަ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. ހަމަ ކައިރިން އެ ކަންތައް ބެލީން. އެކަމަކު ފަހުގެ އަޕްޑޭޓް އަޅުގަނޑު ބަލާފައި އަރުވާނަން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ނިޒާމީ މައްސަލައެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ވަޒީރު ވިދާޅުވެދެއްވި ވާހަކަތަކުން، އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، އެއްވެސް ޚިޔާލެއް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އަދާކުރެވޭނީ؟ ފުލުހުންގެ އިހުމާލުކަން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން. އަޅުގަނޑު ތަޙުޤީޤުގައި އެކަން ހިނގައިދިޔައީ. އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅާ ނުވޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އަލްއުސްތާޛު އިމްރާން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ކުރީން ދެންނެވިހެން، އެ މައްސަލަ ހިނގައިދިޔަ ގޮތް އަޅުގަނޑު ބެލީމު. ދެން މިކަހަލަ ކަންކަމުގައި، މިސާލަކަށް ސިޓީ އެ މައްސަލަ އުނގެނުމާ، ބައްލަވަން ތިއްބެވި ޤާނޫނުތަކުން އެކަން ފުލުހުގެ ތަޙުޤީޤުގައި ގޮތެއް، އެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރާ، ތަޙުޤީޤު ނިމުނުކަން ބެލިޔާ އެހެން ގެއްލުންލިބުނު ގޮތް، އެހެން ފުރާރުގައި ހުރި ކަންތައްތައް، އެއީ އަޅުގަނޑު ހުރެން ތަޙުޤީޤު ކުރެވުނުކަން އެކަމަކު މައްސަލަތަކުގެ ތަޙުޤީޤު ވެސް ތަފުސީލު ނިމުނުކަން ބެލިޔާ ފުރުސަތުން.

އެހެންވީމާ، މި ބާއްވުންތަކަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނީ މި ބާއްވުންގެ ކުރިމަތިން ގެންދެވުން ހިސާބައި އެ ވަގުތުގައި ކަންހިނގައިދިޔަ ގޮތް. އޭގެ ކުރީގެ ބަޔާއި ފަހުބައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ސީދާ ދަންނަވާކަށް ނޭނގޭ މި ބާއްވުންތަކަށް އެވަރަކަށް އެހާ ކައިރިން ބައްލަވައިފައި އޮތް ކަމެއް، ނޫނޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ބަލިން ދުރުވެގެން ހިނގައިދިޔަ ގޮތް. ކާރިސާއްތޯ މި ބާއްވުންނާ ހަމައަށް ދިއުމުގެ ކުރިން އެ މައްސަލަ ފުރިހަމަކުރެއްވޭތޯ ހިސާބަށް ދިޔައީ. އަދި މި ބާއްވުންގެ ތާވަލުން ދުއުވަންފުރުގައި ދުން ފަހަމުން ނުވިގެންގޮސް އޮތީ. އެހެންވީމާ، ގުޑުކުރުމުގެ ފުނިކުރި އޭގެ ބައެއްގެ މައްސަލަތަކުން ބާރުވައި މަސައްކަތުގެ އޮފީހުގެ ޤަވާޢިދުން ހިތްވަރު އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ އެއް ގޮތަކަށް ބަލާއިރު ގޮސް ގޮތަށް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނީ ނަޒަރިއްޔާއިން ބަލާއިރު އެ މަސައްކަތް ބަލަހައްޓާ ކަމަށް ގަވާއިދުން. އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތް ހިނގައިދިޔަ ގޮތް ގެންދެވި ބައިންދުގެ ކަމަށް ވާނަމަ، ގެންދަވާ އެކަމުގައި އަދިވެސް ބަލައިލެވިދާނެ. އެކަމަށް މިސާލަކަށް ބަލައިލާއިރު ކޮމިޓީގެ ކުރިމަތިން ގެންނެވި އެކަން ގެންދެވި 5 މިނެޓުގެ މަސައްކަތް ނިމުމަށް 10 މިނެޓު ކުރިން ހުށަހެޅިއިރު، 10 މިނެޓު. އެ ވަގުތަށް ބަލާފައި އެކަމުގެ މަސައްކަތް ޤަވާޢިދުން ނިންމުމާ އަޅުގަނޑުމެން ހިމާނީ، އަޅުގަނޑު ގެންގުޅޭ ގޮތް، އެއީ ނުބައި ޤަވާޢިދުތަކާ ވާން ކަމަށް. އެއީ އެއަށްވުރެ މާ ބޮޑު މަސައްކަތެއް. ފުރުޞަތަށް މާ ދިގު ކަންކަން ހުރި މަސައްކަތެއް.

ރައީސުލްމާ ފުރުޞަތުއްދެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިސްތިޤުލާލު ފަރީދު. ފަރުދުވެރި ޤާނޫނީ އިސްތިޤުލާލު މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު.

ފަރުދުވެރި ޤާނޫނީ މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު ފުރުޞަތުއްދެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. މަޖިލިސް ފަރީދު! އަޅުގަނޑުގެ ޤާނޫނީ ފަރުދުވެރިކަމުގެ މިހާރު ޚިދުމަތުގެ ހުރިހާ ދުވަސް، ތިޔަބޭފުޅުން ހަމަ އެހެން ނުކުރެއްވިއޮތް، ކުރިއަށްދިޔައީ މިނިސްޓަރަކީ ފުރުޞަތުގެ ބޮޑު ހިސާބެއްގެ އެ މަސައްކަތް އޮތީ. އަޅުގަނޑު ޤާނޫނަށް މިނިސްޓަރު ދޭތި އަހަރެއްމިއްޔާކަން ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން، މި ފުރުޞަތުގައި. އަޅުގަނޑުގެ ސިފައިގެ ޤާނޫނު ހިސާބަށް ދިޔައީ. އިސްތިޤުލާލު ކަމަށް ވަނީ އަޅުގަނޑު އެ ފުރުޞަތުތަކުގެ. ހުއްޓުމުގެ ޢަމަލުތަކުން ފާހަގަކޮށް މިނިސްޓަރު މިދުވަސް ފަރުދުވެރިކަމުގެ ފުރުޞަތުގައި ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނުގެ ފާސްކުރުމުގެ. އެއީ ވިސް ހަމަ ނުބައި ބޮޑު އިސްލާމް ހުރިހާ ކަމާވެސް އަޅުގަނޑު ސިފަވާ ކަމަށް، ފުރުޞަތު ހުސާމުދިއްލާހު، ފުރުޞަތު ސިޔާސީ ފަރުދުވެރި ކަމަށް އޮތީ؟ އެއީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޮޑު ކަމެއް. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ.

ރައީސުލްމާ ފުރުޞަތުއްދެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، އައްޝައިޚް އިމްރާން އަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ކަންތައް ކުރެވޭނީ ވަޒީފާދާރު އެކަންޏަށް ވުރެ ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް ސާފުކޮށްދެންޏާ މަޢުލޫމާތު، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް. އަޅުގަނޑަށް އެ ޝަކުވާ އެބަ ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް އާދޭ. އެއީ އެންމެ ފަހުން ފުލުހުންގެ ގާނޫނު އައިސްގެން އަތޮޅުތެރޭގެ ޚިދުމަތް އަޅުގަނޑުމެން ޗާޓަރުކަޖީ އުސޫލުން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ވިސްނުމަށް ގޮސް ބެލިއިރުގައި، ކުރީގައި ފުލުހުންގެ ޒިންމާ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު ހުރި ގޮތަށް އެކަށީގެންވާވަރު ބަދަލެއް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަންޖެހުނު ރީޖަނަލް ކޯޓުތައް ބޭނުމާ އަޅުގަނޑުމެން އެތަނުގައި ގާއިމުކުރަންޖެހޭ ޢިމާރާތްތައް، އެހެން ކޯޓުތަކާ ބޭނުމަށް ގާއިމުކުރަންޖެހޭ ޢިމާރާތްތައް، ރަށުގެ ސްޓޭޝަން ބޭނުމާ ގާއިމުކުރަންޖެހޭ ޢިމާރާތްތައް، ޕޯސްޓް ބޭނުމާ ގާއިމުކުރަންޖެހޭ ޢިމާރާތްތައް އަދި ޖޭސްޓާ ބޭނުމާ ގާއިމުކުރަންޖެހޭ ޢިމާރާތްތައް. އެހެންވީމާ، އެ ތަރައްޤީކޮށް ބެލިއިރުގައި ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން ސްޓޭޝަން ކިޔަމުން، ދެމުން އައި ޚިދުމަތް؛ ހަމަ އެ ޚިދުމަތް އެއަށްވުރެ ފުޅާކޮށް ބަސަގުރިމަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ ތަޙުޤީޤުން މި އަންނަނީ އަސްލު ފުލުސްބަރަށް އިނގޭތޯ. ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން ކިޔަމުން އައި ސްޓޭޝަން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުން އެބަ ޝަކުވާ އާދޭ، ކިހިނެއްތޯ؟ ތިމަންނާމެންގެ ރަށުގެ ޚިދުމަތް ދަންކޮޅުރީއާ. ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރީގެ ސްޓޭޝަން ކިޔަމުން އައި ޚިދުމަތް މިހާރު ޕޮލިސްޕޯސްޓެއްގައި ދޭއިރު ވެސް އެއަށްވުރެ އަސްލުގައި ޚިދުމަތްތައް ފުޅާވާނެ. އިނގޭތޯ، އެއީ އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް އަޅުގަނޑު. ޕޮލިސްޕޯސްޓް ގާއިމުކުރަމުން ފަރާތްތަކުގައި ވެސް ޚިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު ދަށްވާ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤުކުރާނީ މިހާރު ބަލާ ސްޓޭޝަންތަކަށް ވުރެ އަސްލު ޕޮލިސްޕޯސްޓުގެ ޚިދުމަތް އިތުރުވެގެންދާނީ. އިނގޭތޯ، އެކަން އަޅުގަނޑު އެދެން ހަމަ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ސާފުވެފައި އޮތުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކު ހާޒިރުވި ވަގުތުކޮޅަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން.

6. ރިޕޯޓާއި ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އަޅުގަނޑު މި އެނބުރީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 6- އިބްތިދާއީ ބަހުސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ، 20 ފެބްރުވަރީ 2023ގައި ބޭއްވުނު، 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 7 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާފައިވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް. ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

<u>ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުމަކީ، އިންތިޚާބުތަކަށް ކުރިމަތިލުމަށް އެދޭ ފަރާތްތަކުން އިންތިޚާބަށް ކުރިމަތިލުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ގަބޫލުކުރިކަން ނުވަތަ ގަބޫލުނުކުރާކަން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އެ ފަރާތަކަށް އަންގަމުން، ގާނޫނު ނަންބަރު 11/2008 (އިންތިޚާބުތަކާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން މިހާރު ކަނޑައަޅާފައިވާ 48 ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތު، ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބުތަކުގައި އެކަން ކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްކަމުގައި ނުވާތީ، އެ މުއްދަތަށް ފަސް ދުވަސް އިތުރުކުރުމަށް ޓަކައި، ގާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ގާނޫނު)އަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހެއް ގެނައުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބިލުން އިންތިޚާބަށް ކުރިމަތިލުމަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ދޭތެރޭ ނިންމި ގޮތް އެންގުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މާއްދާއެއް އިތުރުކޮށް، މި މާއްދާގައި އިންތިޚާބަށް ކުރިމަތިލުމަށް އެދޭ މީހާ އެކަން ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅާ ލިޔުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނަށް ލިބޭތާ ގިނަވެގެން ފަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މީހާގެ ހުށަހެޅުން ގަބޫލުކުރިކަން ނުވަތަ ގަބޫލުނުކުރާކަން ލިޔުމުން އަންގަންވާނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވޭ. މިހާރު ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތަކީ، 48 ގަޑިއިރު. އަދި ގާނޫނު ނަންބަރު 11/2008 (އިންތިޚާބުތަކާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން އިންތިޚާބަށް ކުރިމަތިލުމަށް އެދޭ މީހާގެ ހުށަހެޅުން ގަބޫލުނުކުރާކަން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އެންގި ސަބަބާމެދު އެ މީހަކު ހިތްހަމަނުޖެހޭ ނަމަ، އެ ސަބަބު އެ އިންތިޚާބަށް އެ މީހަކު ކުރިމަތިލުމަށް ޓަކައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ޝަރުތު ފުރިހަމަވާކަން ކަމަށް ނިންމާފައިވާ އެކަމުގައި ވާނަމަ، އެ މައްސަލަ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ނުވަތަ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު ދެ ދުވަސް ކަމަށް މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވާ ދުވަހުން ފެށިގެން ކަމުގައި ބަހައްޓާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވޭ. މި ބިލަށް އަމަލުކުރަން ފެށޭނީ، މި ބިލު ފާސްވެ، ތަސްދީގުކުރެއްވުން، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ކަމަށް މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ހުޅުވާލަނީ ބަހުސްގެ ވަގުތުގެ ފުރުޞަތު. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުރުން) ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަހީމް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނު)އަށް ގެންނަ ހުށަހެޅިގެން އެ ދިޔަ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. މި އިސްލާހަކީ ވަރަށް ކުޑަކުޑަ އިސްލާހެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މުހިންމު އިސްލާހެއް. މިހާރު އޮތް ގޮތުން ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިފި މި ޤާނޫނީ 48 ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތަކީ އެ މީހެއްގެ ކެންޑިޑޭސީ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ގަބޫލުކުރިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން އަންގަން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަދަލުވެގެން މި ދަނީ ފަސް ދުވަހަށް. ފަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މީހެއްގެ ހުށަހެޅުން ގަބޫލުކުރިކަން ނުވަތަ ގަބޫލުނުކުރާކަން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އެ މީހަކަށް ލިޔުމުން އަންގަންވާނެ. އޭރުން އެ މީހަކަށް އަޕީލްކުރުމަށް އިތުރު ދުވަސް ކަމުގެ ކުރެވޭ ގޮތް އެ ފަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިކަން މިގޮތަށް އޮތުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންނޫންނަމަ، އަނެއްކާ ވާނުވާ ނޭނގި ހުންނަންޖެހޭ މުއްދަތު އިތުރުވެގެންދާ ގޮތް ދެފުށްފުރިހަމަ އުނދަގޫވާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނާއި، ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތަކާއި، މި ވާހަކަތައް ދައްކާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މި ޤާނޫނުތަކަށް އަމަލުކުރަން ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދިމާވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އިތުރަށް ބަހުސްކުރަން. އިތުރު އިސްލާހުތައް ހުށަހަޅަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ބައެއް ކައުންސިލްތަކުން؛ ހާއްސަކޮށް އާބާދީ ކުޑަ ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލްތަކުގެ މެންބަރުންގެ އަދަދު މިހާރު އެ އޮންނަވަރު އިތުރު. ފަސް މެންބަރުންގެ ބަދަލުގައި ތިން މެންބަރުން ކަނޑައެޅުމަށް ރައްޔިތުން ގޮވާލި ގޮތް އަޅުގަނޑު ދެކެން ފާހަގަކުރަން ހުރި އާދަޔާހިލާފު ކަމެއް. އޭރު، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އެ އިސްލާހު ގެނައުމަށް މަސައްކަތްކުރެއްވުމުގައި ވެސް ހަމަ ތާއީދުން ވެސް އަޅުގަނޑު ބަހުސްކުރީ އެގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމު ދިން މެންބަރުންނަށް ގަބޫލުކުރެވިފައި، ރިޔާސީ ޢާއްމު ދުވަސް ހިނގައިދާތީ ވެސް ފަސް ކައުންސިލަރުން ތިބުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު މިގޮތަށް އަމަލުކުރަމުންގެންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވާ މައްސަލަތަކެއް، ނުހަނު ބޮޑު ޚަރަދުތަކުގެ ގޮތުގައި ބައެއް ފަރާތްތަކުން އެކަން އެބަ ފާހަގަކުރޭ. ދިމާވާ މައްސަލަތަކަށް މި އެންމެ ގާތުން އަމަލުކުރުމުގެ ދަތިކަމެއް. އެއާއިއެކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެންމެ، އެހެން! މިކަން މިހެންވެފަ މި ވަނީ މިހެންކަން، މި ނޫންނަނީ ނަތީޖާކަން. ތަޖުރިބާގެ އަލިގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ބަހުސްކުރުމުން ފުރުޞަތު ލިބިގެން އެބަދަލު ޤާނޫނަކަށް އަމަލުކުރަން ފެށިގެން.

އެހެންވީމާ، އަންހެނުން ތަރައްޤީގައި އެ ޤާނޫނުތަކަށް ޢަމަލުކުރަން ފުރިހަމަ އެ ދިމާވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އަންހެނުންނަށް އިތުރު އިސްތިޤުރާރުކަމާއި ހުރަހަގައި، އިތުރު ބަދަލުތަކެއް ގެންނަންޖެހޭ. އެ ކަންކަން ކުރަން އަންހެނުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އަވަސްކޮށްދިނުމަކީ އަންހެނުން ތަރައްޤީގައި ކުރިއަށް އޮތް ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރިއަށް ޚާއްޞަ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ. ރިޔާސީ އިންތިޚާބަށް ވެސް އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުން ކެނޑިޑޭޓުން ވަކި ނަމަ، ގޮސްނަމަ ގެއްލުންތަކުން ބަދަލުތަކެއް ދުރު ވަކި ނަމަ، އެ ބަދަލުތަކެއް ގެއްލުންތަކުން. އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުމަށް މުޅި މި ދިވެހި، ކެނޑިޑޭޓް ހަމަ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، އަންހެނުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެއަށް ނުވި އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް. ކެނޑިޑޭޓުން ނުވި. އެހެންނަމަވެސް، އަންހެނުންގެ ތެރޭގައި ހަމަ މިއަދަށް؛ އާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން މިއަދަށް ވީން އިންތިޚާބުގައި ވެސް އަންހެނުން މި ފުރުޞަތު ހަމަ ކެނޑިޑޭޓުން ހަމައެކަނި ފުރިހަމަ ކުރަން ޖެހޭ. ބައެއް ފުރިހަމަކުރުމުގައި ވަކި ހިސާބަކުން ކެނޑިޑޭޓުން ދެމެހެއްޓޭނީ. ކަންކަމަކީ ފުރިހަމަކުރުމުގައި ކެނޑިޑޭޓުން ދަމަހައްޓަނީ. އެކަމަކު ޖަހަން އެ ކެނޑިޑޭޓުންގެ ބައިވެރިން ވިދާޅުވީ، އެއްބަސްވި ގޮތަކަށް ނުކުތް ކަންކަން ގޮސް އެންނައިރު. އެހެންވީމާ، އަންހެނުން ތަރައްޤީގައި ގޮތުގެ ހަރުވިއްދައްލައިގެން ޔަޤީންކުރަން މިއަދުކަ ކެނޑިޑޭޓުން ސަލާމަތްކުރަން ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަންހެނުން އެއަށް މަސައްކަތްކުރަމުން މި ދަނީ އަންހެނުންގެ ތެރޭގައި އޮތުމަށް އިތުބާރުގެ؛ އަންހެނުން މި ފުރިހަމަތަކުގައި ވަރަކަށްތިކަށް ފަރުމާކުރަން، މިއަދުގެ ދަރުމަވަންތަ ކެނޑިޑޭޓުން އެބަ ދަމަހައްޓަވާ. އިތުބާރު ކެނޑިޑޭޓުން ބައިވެރިންގެ ފުރުޞަތު އެބަ ހުށަހަޅާ. އަދި އެއްބާރުލުމަކީ ކުރިއަށް އޮތް ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ވެސް ކެނޑިޑޭޓަ އެކުލަވާލެވުނު ވަޒީފާގެ އެންމެ ރަނގަޅު އިތުރު ބަދަލު ގެނައުމަށް އެބަ ދެއްވާ. މިހާރު ވެސް މި ދަށުގައި މި ޤާނޫނު އަންހެނުންނަށް އެކަމަކު ބޭރުގެ އިތުރުކޮށް ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ތަރައްޤީއަށް މި ގޮތުގެ ދަރުމަވަންތަ އެދޭ އެއްބަސްވުމެވެ. އަންހެނުން އެންމެހާ ކެނޑިޑޭޓު، އެއްބަސް އެކަން ވަކިވެގެން ކުރަން. ދައުލަ ފުރިހަމަ ވަކި ބޭނުމަކަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހިތްހަމަޖެހުން މިނިވަނާއި ތިޔާ މިނިވަން ކަމުގެ އަންހެނުންނަށް ފުރުޞަތު އަރައިދިނުން.

ހުޅުމާލެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް.

ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ޤާނޫނު ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ގޮތުން މިއަދު މި ހުށަހެޅުނު އިސްލާހަށް އަންހެނުން ވެސް ގަވާއިދާ ގޮތުގައި ރަނގަޅު އިސްލާހެއް. އެއީ އެ ގޮތުގެ ދަރުމަ އިންތިޚާބުތަކުން ކުރިމަތިވާ މިހާރު ފުރިހަމައި އިދާރީ ޝަރުޢީ ކުރިޔަށް 48 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ގޮތެއް ނިންމަން. އެކަމުގެ ސަބަބުން ގޮތުގެ

އަދި އިދާރީ ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތައް ކުރިމަތިވެފައިވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. މި އިޞްލާޙާ ގެނެވުން ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތައް ޙައްލުވެގެންދާނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަމެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ އިޞްލާޙަށް ތާއީދު، ދަންނަވާލަން މި ހުށަހެޅުން އިޞްލާޙަށް. މިއީ އަސާސީ ފެމިލީ ކޯޓުގެ އިޖްތިމާޢީ ޙިމާޔަތް އަށް ވިދާޅުވި ފުރަތަން، ހަމަ ކުޑަކުޑަ އިޞްލާޙެއް. އިއްޔެ ފެށި އަސާސީ ގާނޫނަށް ގެނެވުނު ބަހުސްކުރެވި ދެކެވުނު ކުޑަކުޑަ އިޞްލާޙަކަށް. އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން؛ އަޅުގަނޑުގެ ނުކުތާއަކީ ހަމަ މުހިންމު، ހަމަ ބަޖެޓު ކަންކަން އިންޝުއަރެންސް ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖެހިލާނަން އެބަ ހުއްޓޭ. އަދި އެ ވާހަކަތައް ވަރަށް ގިނައިން މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި ދައްކާލި، އެހެންނަމަވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ ބަޖެޓަކީ އެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަންނަމުންދާ ބައެއް ނުދޭނެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އެއީ ނުކުތާތަކެއް އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމާ، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިހާރު ވެސް މި ވަނީ ނިސްބަތުން ވަރަށް ގިނައިން އިންޝުއަރެންސް ހަރަކާތްތަކެއް ބާއްވާ ޚަރަދުކަން. 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓް އިންޝުއަރެންސް ފުރިގެން 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓް އިންޝުއަރެންސް ބޭއްވުމާ ހަމައަށް މިހާރު ޝެއާރކުރެވިފައިވާ އިންޝުއަރެންސްތައް ބާއްވައިދީ ނަމަ 67 އިންޝުއަރެންސް ހަރަކާތް މި ފަހަރު އަހަރުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮންނާނެ. އެއީ ގޮތެއްގައި އަހަރަކަށް ބަލާ ނަމަ ސާފު އިންޝުއަރެންސް ހަރަކާތް ކުރިއަށް ދ ދިޔަ. އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމާ؛ ކިޔަވާ ގިނައިން އިންޝުއަރެންސް ބޭއްވުން އެދޭ ޖަމުޢިއްޔާ އެއީ މައްސަލައެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މައްސަލައަކަށް މި ވަނީ، މިއީ ވަރަށް ޚަރަދު ބޮޑު، އަޅުގަނޑު ކުޑަކަން ވާނީ. ރިޕޯޓް އިންޝުއަރެންސްގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާއިރުގައި އެގޮތުގެ ބަޖެޓަކީ 68 މިލިއަން ރުފިޔާ. މަޖިލީހުން އިންޝުއަރެންސް ބޭއްވުމާއި ނިމުމުގެ އެގޮތަށް ޖުމުލަ ހަރަކާތްތަކާ 46 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުވެގެން ދޭންޖެހޭ. ފެކްޓް ކަރަންސީއެއް، ޖެހިފައި.ޖޭ.ސީ އިންޝުއަރެންސްކަން 78 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދު. މި ބާއްވާފައިވާ ބައި-އިލެކްޝަނުތަކާ ވެސް ވަރަށް އަޅުގަނޑު އެއްބަސް. ހަމަ ދިރާ ބައި ޚަރަދު ހޭދަކުރާ ދައުލަތުގެ ހަރަދުގައި މިއިން ކާކުމާ ބައި-އިލެކްޝަނަކަށް ހިނގުން އެނދޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފަސޭހަ އަސާސީގޮތަކަށް ފަސޭހަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި 67 އިންޝުއަރެންސް ހަރަކާތް ބޭއްވުމުގެ ދަޢުވާތަކުގެ ބަޖެޓް އިންޝުއަރެންސް ބޭއްވުމަށް އެކަނި އެ ކުރުވުނީ ކަމަ ބޮޑު ހަރަދުއައްކަން. އަޅުގަނޑުމެން ތަކުރާރުކޮށް މިއަދު ވެސް ވަކިކުރެވޭ ފާހަގަކުރަމުންދާ އަޅުގަނޑުމެން އިދިކޮޅުން މި ދިރާއި، ދައުލަތުގެ ކަންކަން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓު ނުލިބުމުގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ލިބޭ އާމްދަނީގެ ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް މުސާރަތަކުގެ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ހަރަދުވެގެންދާ އެއީ ހަމަގޮތް. ފުންނަން އޮތް ހަމަގޮތް އިޖްތިމާޢީ ރައްކާ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުގެ ސިޔާސަތު، މިއަދުވެސް އެތިލެސެންޓާން، މިއަދުވެސް ހަރަދު ކުޑަކޮށް، މިއަދުވެސް ހަރަކާތް ރާއްޖޭގެ އިންޝުއަރެންސް ބޭއްވުން ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި ނުހިމެނޭނޭ؟ އެހެނެއް ނޫން އިޖްތިމާޢީ ރައްކާ، އެކަން އޮތީ. ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށް، މިއަދުވެސް ހަރަދު ކުޑަކޮށް ބައެއް އިންޝުއަރެންސް އެކަމަށް ބޭއްވިދާނެ. ބައެއް ބައި-އިލެކްޝަން ދެއްކުމަށްވުރެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނިދާނެ.

އެ ގޮތްގޮތުން ބަލައިލީ ކަމަށް ވަންޏާ ގާނޫނީ އޮނިގަނޑެއް އިސްލާހު ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅު ދިރާސާއެއްގެ ތެރެއިން ރާއްޖޭގެ އިންތިޚާބުތަކަށް މި ކުރާ ޚަރަދު ބޮޑުތަން ކުޑަކުރެވިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. މިސާލަކަށް، އަދި މިގޮތަށް އެކަން ގެނައުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް ވެސް ނުފެނޭ. މިސާލަކަށް، 4 އިންތިޚާބު އެކުގައި ބާއްވައިފިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ސަލާމަތްކުރެވޭ ސަތޭކަ މިލިއަން ރުފިޔާ. އިތުރަށް އަދި ގާނޫނީ އިންތިޚާބުތަކެއްގެ ތެރެއިން މިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ، މި ދެންނެވި ސަތޭކަ މިލިއަން ރުފިޔާ. އެއީ ބޮޑު ފައިސާ އަޅުގަނޑުމެން ކަހަލަ ކުޑަކުޑަ ގައުމަކަށް. އެހެންވީމާ، މި ނުކުތާ އަޅުގަނޑު ހިތްއެދޭ އިޤްތިޞާދީ ކަމެކޭ، މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. މީގެ ކުރީގައި މިފަދަ ދުރުބުރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދެއްކިން. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން މަޖިލިސްތެރިން، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން މިކަމުގައި ހުރި އޮފިސަރުންނަށް ބަޔަކު ދިރާސާކޮށް، ރާއްޖެއަށް ފައިދާހުރި، އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް އިންތިޚާބުގެ ކަންކަން އިންތިޒާމުކުރުމަށް ބަޔަކު ގާނޫނީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަންޖެހޭ އަދި އިތުރަށް ގޮތުން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމުގެ މަޝްވަރާތައް އަޅުގަނޑުމެން ފަށަމާތޯއޭ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒަށް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިލް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހު؛ އަޅުގަނޑަށް ވެސް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ކަންކަން ކުރާ ފަރާތްތަކުން އިދާރީ ގޮތުން ހުރި ދަތިތަކާއި، އިދާރީ ފަސޭހަކަމާއި ހިނގަމުންދާ، އެއީ، އެ ކަންކަން ކުރުމުގައި ގޮތްތަކުން ދެކެވޭ ހަރުދަނާކަމާ، މި ތަޖުރިބާކުރެވުނު ކަމެއް. އެގޮތުން މުހިންމު އިސްތިޢުފާއާއި ގުޅިގެން ކުރަމުންދާ. 48 ގަޑިއިރާ އޭގެ ޗެކުގައި ހުރަހަކާ އެޕްލިކޭޝަން ގޮތެއް ނިންމަން އެންމެ އެކަށޭނަ ވަގުތެއް ނޫންކަން ފާހަގަކުރަމު. އެ މުއްދަތު ފަސް ދުވަހަށް އިތުރުކުރުމަކީ އެއީ މުހިންމު ކަމެއް. އިންތިޚާބާ ގުޅޭ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމަކީ، ހާއްސަކޮށް ރައްޔިތުންގެ ކަންކަން ހިނގުމުގައި ވަގުތުގައި ނިސްބަތުން ކަނޑައަޅާ ބަދަލުތަކެއް ކަމަށް، ދަނޑިވަޅު މި ޚަރަދު ކުރާ ކަމުގެ ކަންކަން ބަހައްޓާ ގޮތް މި ފާހަގަކުރަނީ، މިގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރު މި އެއް ފަހަރު ޕާޓީތަކަށް ފަރާތްތަކުން ފަހަރެއް. ފަހަރު ޕާޓީތަކަށް ފަހަރު

މި ހިނގާ ގޮތުގަނޑަކަށް ފަނަރަ ވިއްސަކަށް އަހަރުގެ ތެރޭގައި ވެސް ލާމަރުކަޒު ދިވެހިރާއްޖެ ކުރުމުގައި އެކި ސަރުކާރުތަކުން ގެންގުޅުއްވި ހުރި އެކި އުސޫލުތަށް. ލާމަރުކަޒީކުރަން ބޭނުންވާ ސަރުކާރުތަކާއި ލާމަރުކަޒީކުރާ އުސޫލު އެއީ، އެއާ ކަމުނުދާ ސަރުކާރުތަކަށް އަދުގެދުވަހަށް ތަޖުރިބާކުރެވިއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ހަޤީޤަތަކީ، ކޮންމެ ސަރުކާރަކަށް ވެސް އަދި ސިޔާސީ ގޮތުން އިންތިޚާބުވާ ކޮންމެ މަޖިލީހަކަށް ހުރިހާ ކޮންމެ ބާރުވެރިޔާ ވެސް އެއީ، ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްތަކުގެ ޖިނާއާ އެއްކޮށް އާ މަގުމަތީ އަންނަ ބަދަލު. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވަނީ، ޤާނޫނަކާ އެއްކޮށް ރައްޔިތުންނަށް ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ހިދުމަތްތަކާއި ޕްރޮޖެކްޓުތަކާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތައް ފުރުޞަތުދީގެން މަގުމަތީ ތަނަވަސްކުރުމަކީ އެއީ މުހިންމު ކަމެއް. ރާއްޖެ ކަހަލަ ގިނަ ރަށްރަށަށް ބަހާލެވިފައި، ވަކިވަކިން ހުރި ގިނަ ރަށްތަކެއްގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ޤައުމުތަކުގައި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްދޭނެ ރަސްމީކަމާއި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގައި ދިރިއުޅުން ހުރިހާ ކަމެއް އަދުގަނޑުން އިންތިޚާބު ވެސް މިއަދު ގަބޫލުކުރަން. ތަޖުރިބާ ފިޔަވަޅުތަކުގައި ސިޔާސީ ބާރުތައް ޝަކުވާ މުޅިދުނިޔޭގައި ބާރުތަކަށް ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރުތަކުގައި ތަފާތު ގޮތްގޮތުން އުސޫލާ ދެބައިބައިގައި ނަޝުރުކުރެވި ކަމުގައި ވިޔަސް، މިހާރު މި އުފެދިފައި އޮތް ސަރުކާރު ވެސް، އަދި ހުރިހާ ސަރުކާރަކު މި ނަތީޖާ ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތުގައި ވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ ކުރުމުން އެންމެ ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތަކާ، ސަރުކާރާއި ގެންނަ ބޭނުމީ އިސްލާހުތަކާއި ގެނެސް، ރަށްރަށުގެ ފަންނީ ކައުންސިލްތަކަށް ބޭނުމީ އިޚްތިޔާރުތަކާއި ބާރުތަކާއި ދިނުން. ހަމައެހެން މާލީ މިނިވަންކަމާއި، އަދި އެއީ އަމިއްލަ އިދާރީގޮތުގައި އާ ކައުންސިލްތަކުގެ އިދާރީބާރުތަކުގެ ދުސްތޫރީ ރަނގަޅު ހިންގުމުގެ ފުރިހަމަ މިނިވަންކަން ސަރުކާރުތަކުން ފޯރުކޮށް ކައުންސިލްތަކަށް ދޫކޮށްލުން. އާދެ ކުރިން ވެސް އަމާޒުކޮށްފައި ފިޔަވަޅުތަކެއް ފުރުޞަތުދިނީ. އެހެ ކުރީގެ ފިޔަވަޅު ގެއް ގޮތުން ވަނަވަރަކަށް ދާއިރާތަކާ ވެސް އެއްގަނޑު ދެއްކި ދިރިއުޅުމާ، ހަސްތިނީވާކަރަކާގެ ވާހަކައާ، މާލެއަށް ގެއްލުން ހަމަ ވަރަކު އުފެއްދުމުގެ ވާހަކަ. މާލެއަށް ގެއްލުން ރައްޔިތުންނަށް ދުވަހު ހުރި ހެޔޮކަމެއް، ވާހަކައާ، ކުރިއަށް ގެންދާ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ހަމަ ބަޔަކު ރަށްރަށުގެ ދިރިއުޅުމާ ވާހަކަ، ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓު މިނިވަންކަމާއި ކުރިން ވެސް ހުރި ބޭނުން ދަތިތަކާއި ކައުންސިލްތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް ކައުންސިލްތަކުގެ ފަރާތުން ދެވޭނެ ހިދުމަތްތަކުގެ ފަސޭހަކަމާއި ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭ ސަރުކާރުން އަދި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ދޭންވާ ފައިސާ. އެހެންނަމަވެސް، އާދެ ފުރަތަމަ ރައްޔިތުންނާއި މި ކައުންސިލްތަކާ ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ދޭން ޖެހޭ ބަޖެޓާ ބެހޭ، ފުރިހަމަ ސަރުކާރުން ހިންގަމުން ދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގިނަ ރަށްތަކުގައި ރަށްރަށުގެ ބާރު ބަލައިގަނެ ކައުންސިލްތަކުގެ ފައިސާ ފުރިހަމަކުރުމަށް ކުރިން ރަށްރަށުގެ މަސައްކަތް ދިޔައީ. އާދޭހެއްކަމަށް މިހާރު ކޮންމެ ރަށްރަށެއް ވެސް ބަޖެޓުގެ މިނިވަންކަން ދޫކޮށްލައި، އަށް ރަށްރަށަށް ލިބޭ ބަޖެޓެއް ގެނެސްދީފައި ކައުންސިލްތަކުގެ ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްފައި ދިވި ކައުންސިލްތަކުން ފުރިހަމަ އިދާރީގޮތުން ދީ، އަށް ބަޖެޓުން އަށް ރަށްރަށުގެ އުމުރަށް

ތަރައްޤީއާއި އަދި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ؛ ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ އަސާސީ ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްދެވޭނެ މަގުތަނަވަސްކޮށްދިނުމާއި އޮތޯރިޓީތަކަށް، މިއަދު މި ވާހަކަދައްކާ ނިޒާމު އާދޭ ޖެހިގެން ރަނގަޅަށް ހިނގައި، ރައްޔިތުންނަށް އާދޭ މަންޒިލު އޮންނަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބެމުންދާ ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތް މުޅިންމު ބޮޑު ބަދަލާ ހަމައަށް މި ދެވުނީ؛ ބަދަލުގެ ޒިންމާދާރުކަން ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް މި ގެންގޮސްދެވުނީ ރަނގަޅު އިންތިޚާބެއްގެ ތެރެއިން ބޭއްވި ޗުނާވު ކައުންސިލު އިންތިޚާބުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭއްވިގެން. އެ ޗުނާވު ކައުންސިލު އިންތިޚާބު ބޭއްވުމަށް ޖަހައި ގޮތުން ގޮތެއް ފަހިކޮށްދޭނެގޮތަށް ކައުންސިލު ފަހިކޮށްދިނުމުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދައްކަނީ. ގަބޫލުކުރަން ގޮތުގައި ކޮންމެ އިންތިޚާބަކީ ކައިރިވާ ވެސް، ކޮންމެ އިންތިޚާބެއް ފެށުމުގައި ވަރަށް ގާތުގައި މިކަހަލަ ބަދަލުތައް ގެނެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވައިލާފައި ހުރި ގާނޫނުތައް ރަނގަޅަށް ރިވިއުކޮށް މި ގޮތަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް އެކުލެވިގެން އެއް ފަހަރާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަޖިލީހުން ގެނެވޭނެ ގޮތެއް ވެސް ހޯދަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ގަބޫލުކުރަން. ކޮންމެ އިންތިޚާބެއް ބޭއްވިޔަސް، ކޮންމެ އިންތިޚާބަކާ ކައިރިވާ ގޮތުގައި އެއް މާއްދާ، އެއް އަހަރު، އެއް ޒުވާނު ބަދަލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، މިހެން ގާނޫނުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ މުހިންމު ބަދަލުތައް ދިރާސާކޮށް، އެކުއެކީގައި މިކަން ކުރުވާން އިންތިޒާމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިންގަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން. އިޖްތިމާޢީ ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިއީ ސިޔާސީ ތާރީޚު ބާރުބޭގެ ފެށުމުން. އެހެންނަމަވެސް، ސިޔާސީ ހަރަކާތްތެރިކަމުގެ، ޝުރޫޢުކުރުމުގެ ޖަލްސާ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ ޕީ.ޕީ.އެމުން ނިންމައި، އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެޖެންޑާއެއް ހިތި ޖަލްސާ އަހަރުގެ ފިޔަވަޅުތައް މިއަދު ފެށިގެންދިޔައީ ރައްޖެއަށް މި އަސާސީ ތަރައްޤީގެ އަސާސް. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ ވެސް އެހެނިހެން ތަރައްޤީއެއް ވެސް އަސާސު ބަޔަކީ ޤައުމުގައި ހާސިލުކުރުވާފައި، އެ ޤައުމުގައި ސުލްހަވެރިކަމާއި އަމާންކަން ދެމެހެއްޓި މިންވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްދެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ފެންނަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ފެންނަމުން މި ދަނީ އެ މަންޒަރު. އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އެންމެ ބޮޑު އުއްމީދަކަށް ވެގެންދާނީ، މި އަމާންކަމާއި މި ސްޓެބިލިޓީ ކުރިއަށް ދާން އެކަން ކުރުމުން، އެކަން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކޮންޓްރޯލް ރައްކާތެރި ކުރުވެއިގެން ބޮޑެތި އަޅުގަނޑުމެން ގޮވާ މި ކުރުފުސް، މިކަމުގެ ރައީސްވޮޑިގެންނެވި ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް. ގިނަ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކެއް، ސިޔާސީ ފިކުރުތައް އުފެދިފައި ފިޔަވަޅުތަކުގެ އުފެދުނު މި ޑިމޮކްރަސީ ދެމެހެއްޓުމާ ދެކޮޅު. ރައްޔިތުން ބޭނުން ދެވޭނެ ސަބަބު އެންމެ ޤައުމުގެ. ރައްޔިތުންނަށް އެކުވެ އެންމެ ބޮޑު އުފާވެރިކަން. އެންމެ ގިނަ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އެކުލެވޭ، ފުރިހަމަ ކޮމްޕެޓިޝަންގެ ޖާގަ ބާރުއެޅުމާއި އަމިއްލަ އެކަށީގެން ފާޑު އަކަރެއް މި ރާއްޖޭގެ ކުރިއެރުމުގެ ޕާޓީތަކުގެ އަދި ފިކުރެއްގެ އެޅުން ހިމެނޭ އިންތިޚާބުތަކުގައި، އިންތިޚާބީ ނިޒާމު ޝަރުޢީ ރައީސް.

ރިޕޯޓުން ފާހަގަކުރެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މާހެފުން ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް. މާހެފުން ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާހެފުން ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާ މި ހުރަރަގާގަޅިވާ، ލީޑަރ ކައުންސިލް އިންތިޚާބުގެ ގާނޫނުގެ ...ވަނަ އިސްލާހު؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ލީޑަރ ކައުންސިލްތަކަކީ އަތޮޅުތަކާއި ރަށްތަކާ ގުޅިގެން އޯކޭ އިންތިޚާބެއް. ދުވަސް ޖެހިކުރިޔަލް ހަރަކާތްތަކަށް ގިނަގިނައިން ހިނގުމަށް ދެމުން ޖެހިކުރިއަށް ހުރުޖަހާފައި މި ކުރާ ދައުރުގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ގިނަ އިންތިޚާބުތަކެއް ބާއްވާފައި. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ހަމަ ދުވާލަކު އިންތިޚާބެއް ބާއްވަން ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ނުކުތާއެއް އެބަ އޮތް. އެއީ ދުވެލިކާރުތަކުގެ ވޯކްޝޮޕުތަކުގައި ކުރާނަމަ ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ފެސިލިޓީތަކާއި ވެސް ދުވެލިކާރުތައް އެސްކޭޕްގެ އިސްކޫލް. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅޭ ގޮތުގައި ގުރައުންޑާ ބޮޑު ސަރަހައްދު ފުރިފައި، ސަމާލަ ސްޕޮޓް ކުރިމަތިލާން އެދި ކެ.ޕީއޭ ބޮޑު ކައުންސިލްތަކުގައި ވެސް؛ މިސާލަކަށް ދެން މާ ޤަވާއިދުން ނުވާން އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ 48 ކައުންސިލް. މިހެން ރޮސް މި ތަނަވަސް ބޮޑު؛ އިންޖީނުގައި ވެއްޖެއް ޕްރޮގްރާމް ކިޔާފައި އެ ބަދަލު ކައުންސިލްތަކަށް، މިހެން ބަދަލުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސް ލްވިސްމޯޓަރސައިކަލް ވެސް އަދި ވަޒީފާ ވެސް ބޮޑު ފަހަރު އެބަ ވިހާވާ ދުވެލިކާރުތަކުގެ 250 ރުފިޔާ. މިހެން ބޮޑު އެއްގެ މާލިއްޔަ 250 ރުފިޔާއާ 350 ކައުންސިލް. މިހެން ބޮޑު އެބަ ސާފުވޭ، އެ ބޮޑުވަރަށް މުޅި ރާއްޖެ އެހީތެރިވެދޭނެކަމަށްވާކަން. އަދި ވަޒީރު ބޮޑު ގަވާއިދުތަކުގައި އެހީތަކަށް އެންމެހައި ފާހަގަކުރުމަށް އެބަ ބޮޑު 250 އަދި އަނެއް ފާހަގަ. އެހެންވީމާ، 250 އަދި އެނޫންގައި ނަމްބަރާ ނިޒާމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ފާހަގަ. ރައީސްތަޖުރިބާއިން މިޖުމްލާ 350 ރުފިޔާ ނަމްބަރު ފާހަގަ. އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ މެމްބަރުން ބެލުން އަދި ރައީސްތަޖުރިބާއިން ބެލުން، ހުރިހާ ބޮޑުވެރިކަން ސަމާލުކަން، ދުވެލިކާރުތަކުގެ ފުރަތަމަ ރަނގަޅުގެ އަދަދު މިހެން ދިރިއުޅޭ. ބައެއް ފަހަރަށް މިސާލުގެން ދިރިއުޅޭ ރަނގަޅު ދިރިދިރިއުޅޭ ކުއްޖާ އެ މަސް ފުރުމަތިތަކުގައި ވެސް އެބަ ހުރި އިއްޔާމުތަކުގައި ބޮޑުވެރިން ނަގަވެސް. ރައްކާކުރުމަށް މިހެން ދިރިއުޅޭ 187 ރުފިޔާގައި.
187 ކައުންސިލް މި ބޮޑުބޮޑު. އޮތްއިރުގައި އާބާދީ ވެސް މި ބޮޑުބޮޑު އަތޮޅުތަކުގައި، ދާއިރާތަކުގައި ވެސް ބޮޑު އާބާދީތަކުގައި ވަރަށް ގަދަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދާ ނިޒާމުގެ ޒިންމާދާރީ، ވޯޓުލާން މި އަންނަނީ. ދުވަސްތަކުގައި ރިޕޯޓު ނިޒާމުގެ ބޮޑުތަކުގައި، އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލް އިންތިޚާބުގެ ފާހަގަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ މިހާރު. ޝުކުރިއްޔާ

ތަންތަނުގައި ޓްރެފިކް ލައިޓް، އެއީއެ ބަލަހައްޓަނީ. އެ މިންވަރު އޮތީ އެހެން ހިސާބެއް ކަނޑައެޅިފަ. އެންމެ ގިނަ ލޯބިކުރާ މީހަކީ އެމްޑީޕީގެ ރައީސަކަށް ވެސް ނުވޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ނަމޫނާއަކަށް ދެއްކި ސަރުކާރުއަކަށް ބަލައިގަތް ނިޒާމަކީ އެމްޑީޕީގެ ރިޔާސީ ނިޒާމު. އެކަމަކު އެމްޑީޕީގައި އޮތް ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި އެންމެ ގިނަ ލޯބި ކުރާ މީހާ، އެއީ ރައީސަކަށް ނުވޭ. ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރިޔާސީ ވަޒީފާގެ ތެރެއިން އެންމެ ގިނަ ލޯބި ކުރާ މީހާ ނުކުމޭ. އެ މިންވަރު އޮތީ އިންތިޚާބުވެ ކޮރޭ. އިސްތިޢުފާ ދީފައި ބަދަލު؛ މި ދުވަހު ކުރުނުހުރި އިންތިޚާބަކީ ހަމަހަމަކަމެއް ނޫން ކަމަށް އިސްލާމްދީން ކަނޑައަޅާފައި ވާއިރު، ފެބުރުއަރީ މަހުގެ ތެރޭގައި ފެށުނު ކަންކަމަށް.

ފެބުރުއަރީ މަހު ސަރުކާރަށް ވެސް އެކިއެކި ކަންކަމުގެ ބޮޑު ހަރަދުތަކެއް. ހަމަ ދުސްތޫރުގެ ދަށުން ކުރާ ކަންކަން އިތުރު ހަރަދުތައް. އަދި ޓެކްސް ހިންގާ ހަރަދުތަކެއް ވެސް ކުރާ ހަރަދުތަކުގެ ތެރެއިން ފެބުރުއަރީ މަހު ދިމާވި. ދެން މި ބަޖެޓުގައި ބަދަލުގެނައުމާއި ތަފާތު ކަންކަމާ ހަރަދުތަކުން. މިހާރު 250 އަށްވުރެ ގިނަ ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާއަށް ލޯބިކުރާ މަސައްކަތް ބަހައްޓާފައި، ތަފާތު ކަންކަމުގައި ވެސް ބަޖެޓް އެކަށީގެން ނުވާކަމަށް، ފަހަރު ކަމުގައި ދޫކޮށްފައިވާ ސިޔާސަތުތަކުގެ ފެބުރުއަރީގެ ހަރަދުތައް ވެސް ބަދަލުވެފައިވާތީ، ހަރަދުތަކުގެ އަދަދު. ދެން ބިލުތައް އަންނަނީ އެ ބިލުތައް ދިރާސާކުރުމަށް ނޫން. ދިރާސާކުރުމަށް މި ތަޢާރަފްކުރި ވާހަކަތައް ދެކެވިގެން ހުށަހެޅުމަށް ކަމަށް، ކަމަކީ ހިސާބުތަކުގެ ނިޒާމަކީ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލު ވެސް ނޫން. ގާނޫނު ހަދާފައިވާ ހަމަ ތަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން.

ބަޔަކު އެކަނިވެސް، ފެބުރުއަރީ މަހު ދިޔަ ރަނގަޅު ކަންކަމަށް. އެއް ދުވަސްވެސް، ކަންކަން ހިސާބުތަކެއް ނޫން އިސްލާހުކުރަން ބަހައްސާ، ހަމަހަމަ ދިރާސާކުރާ ނުކުމެވޭތޯ. އަޅުގަނޑު މި ފެބުރުއަރީގައި ރަސްމީ ދަތުރުކުރުމުގައި ރަސްމީ ބޭނުން ނުކުރެވޭ، އެއް ބާރުވެރި ގާނޫނު، ގާނޫނު. އެއީ ބޭރުގެ ޤާނޫނީ ގާނޫނު. މަސައްކަތް ގުޅިގެން ހާމަކުރަން ފަށައިގަތުމާއި ސިޔާސީ ގާނޫނީ، ސަރުކާރުގެ ސިޔާސީ ގާނޫނު، ސިޔާސީ މުއައްސަސާތައް ބާރުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ބާރުގެ ކަންކަމާބެހޭ ގާނޫނުތަކެއް މަސައްކަތް ވަކިވަކިން، އެއީ ޙައްޤުތަކުގެ. ޙައްޤުތަކުގެ ބާރާއި މަސައްކަތް މި ކަނޑަ ގާނޫނު ރަނގަޅުކުރުމަށް. އެކަންކަމަށްވެސް، ރައްޔިތުންނާ ގުޅުނު މި ބާރުގެ ގާނޫނުތަކުގެ ދޮގުހެދުމާއި ފެބުރުއަރީގައި އެކިއެކި ދުވަސްދުވަހު، ފެބުރުއަރީގައި އެކި

ރަށްތަކުގެ ކަންކަން ސިޔާސީ ވާހަކަ. 187 ކަންކަމުގެ ބިލުތައް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، ބަޖެޓު ހަދާ ދުވަސްވެސް އެ ދިރާސާ އިސް.ޑީ.ޕީގެ މަތިވެރިކަން މި އެއް ސަރުކާރުގައި އެއްޗެއް އަދާކުރިން ގޮސްފައިވާ ހަމައެކަނި. އަދާކުރިން ގޮސް ހަމައެކަނި. މީހަކަށް ދެއްކި ގޮތް ގޮސް އަނބުރާ ހިނގާ ރާއްޖެތެރޭގެ ސިޔާސީ ބަޔަކު ގޮސްފައި ވެސް ގޮސް
އެ ގެންދިޔައީ ދެން އިސް.ޑީ.ޕީއަށް ވަކިން ކުރި މަޖިލިސްއަށް މި ތިބޭ. އެކަންކަމާ، މި ޕްރޮގްރާމް ހަމަހަމަކޮށް ހިނގާފައި
މި އެންމެން ޖަވާބު ސަރުކާރުން ވެރިން ބޭނުން އެއް ދާއިރާއެއްގައި އަދާކުރަން ވާހަކަ ކަމެއްކަން އެބަ ސާބިތު. އެއީ މިކަން
ކުރަންޖެހޭ؛ ފެނޭ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަޔަކު؛ އިސްލާމްދީން ބަހައްޓާ، މި ނިންމާލީ. ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަޔަކު ފުރަތަމަ

ލީޑަރުންނަށް އެނގިލައްވަންޖެހޭނީ، ސަރުކާރުންޖެހޭނީ ރަނގަޅަށްތޯ އަދަދު. އެއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން
އެއް ވާހަކައަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީއަށް.

<u>މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވީއިރުގައި އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، މީގެ ކުރީގައި ރާއްޖޭގައި އިންޓެލިޖެންސް ބާއްވައިދީ. ކޮންޓްރޯލް؛ ފޯކަސް ކައުންޓަރ އިންޓެލިޖެންސް ބާއްވައިދީ. ރިޕޯޓް އިންޓެލިޖެންސް، ރައްޔިތުންގެ މަޢުލޫމާތުގެ އިންޓެލިޖެންސް ބާއްވައިދޭ. މިހާތަނަށް އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޝަނަށް ކުޑަދަނގަނަކަށް ތިބިގެންނުވޭތޯ؟ އަޅުގަނޑު ހިތުން ފުރަތަމަ ކުރަންޖެހޭ ސުވާލަކީ، މިއީ ކަންނޭނގޭ. ކުޑަދަނގަނަކަށް ތިބިގެންނުވޭތޯ، އެ ކޮންޓެސްޓި ހުރަހަކާ ފަރާތްތަކަށް 48 ގަޑިއިރުގެ ނޯޓިސްގައި އެ މީހުންގެ ކޮންޓެސްޓާ ފޯނުގައި ވަކި ގޮތެއް އެންގުމުގެ ކުރަމުންދާކަމަށް ތިބިފައިނުވޭތޯ؟ އެކަން އެގޮތަށް ހިނގާފައިނުވޭތޯ؟ އަޅުގަނޑު ހިތުން މިހާތަނަށް ބާއްވާ ހުރިހާ އިންޓެލިޖެންސްތަކުގައި އެ ޤަވާއިދު އެގޮތަށް ދެކިފައިވާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަސާސާ ފަރަމަތްތަ މި ދާންޖެހޭނީ؟ އެފިޝަންސީ؛ އެ ކޮމިޝަނުތަކުގައި ހުންނަންޖެހޭ ފުރުޞަތު މިހާތަނަށް ބަރަށްބާވައިވާއިރުގައި ނުބަހައްޓާ ގޮތަށް ފަރާތަކަށް ދާން މި ޖެހެނީ؟ 48 ގަޑިއިރުގެ ނޯޓިސްގައި ނަންބަރު ކަމަށް، ނުހުންނަ ގޮތަށް ފަސް ދުވަހަށް ބަދަލުކުރަނީ މި ޖެހެނީ؟ ފަރާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދާންޖެހެނީ؟ އަޅުގަނޑު ހިތުން އެފިޝަންޓްވާންޖެހެނީ. އެފިޝަންސީ ގާއިމުކުރުވެންޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، ފަރަމަތް ދާ ގޮތަށް އެ ކަންތައްތައް ފުރަޅި އަޅުގަނޑުމެނަށް އެކަ ގަބޫލުކުރެވޭ ކަމެއް ނޫން. މާ ބޮޑު ބަދަލެއް ނޫން މި ބަދަލަކީ. އަޅުގަނޑު ހިތުން އިއްތިޙާދުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ބިލަކަށް ވާހަކަދައްކަމުން މި ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްލިން. ގާނޫނަށް ބަދަލެއް ގެނައުމަށް ބޭކާއި ހުރަހަކަށްނުވާނީ އެއީ ދެން ވަރަށް ބޮޑު ދިރާސާކޮށް ކޮންމެ ވަރަށް ފުރިހަމަ ބޭނުމެއް ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަކީ ބޭކާއި ބަޔަކުގައި ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ހުރަހަކަށްނުވާނެ. މިހެން ކަމުދިޔަ ގޮތަކަށް، ކަމުދާނެސްކޮށް ނޫން ގޮތަށް ކަމެއްކަމަށް ސަރަޙައްދުތަކަށް ބަދަލުގެނަސްގެން މިހެން ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރަހަކަށްނުވާ އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވޭ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުން ފުރުސަ އިޖުރާއަތުތަކުން އެބަ ބަލާފާ ހުރަހަކަށްވާގޮތަށް. ހުރަހަކަށްވާއިރު އެންމެ ގޮތެއްގައި ހަމަ ބޭރުޕޯޓުން ވަގުތު ހުއްދަކުރެން ބޭކާއި މި މުއްދަތު އިޖުރާއާތުން. ހަމަ ކޮންމެ ބޭކާތަކުން ވަކި މުއްދަތެއް އިޖުރާއާތުކުރަން މި އެދެނީ. އެކަމަށް ބޭރުފޯސް ފުރުސަތުގެ ކޮށްދޭ ތަރުޖަމާކުރާ ކުއްލި ފަސްޖެހިކަން ނޫން. ކިއެއްތޯ ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެން

އެބަ މުއްދަތު އިތުރުކުރަން. އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރުގައި މިސާލެއްގެ ގޮތުން ޖިނާއީ ދައުވާއެއް؛ ހައްޔަރުކުރެވިއްޖެ
ނަމަ ދައުވާ އެބަ އުފުލަން 48 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި، 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި. އަޅުގަނޑުމެން ހަމައަކާ ވެސް ވަގުތު؛ މިހެންގޮސް
ތަހުޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އެބަ ދޭ ދައުވާއާއި އުފުލުމަށް ބަނދި މިހާ ހަމަކުރުގައި ބަޔަކު ބަހައްޓަން. އެހެންވީމާ، މިހެން
ފަހަރެއްގާ ދާ ގޮތަށް ކަންތައްތައް ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު އެހާ ގަބޫލު؛ އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ނުވާނެ، މިކަހަލަ
ކުރިއާއި ބަދަލުތަކާ ތަޢާރުފުކުރާއިރު ގޮތަށް ހަމަހަމަކޮށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އިއްތިހާދަކީ ހުރިހާ ބަޔަކު، ހަމަ އެންމެ
ޕްރޮޕޯޝަނަލް އިޖްތިމާޢީ ބަޔަކު. އެންމެ ޕްރޮޕޯޝަނަލްގެ ބިލު. އާ ބިލުގައި މި ޕާޓީން، މިގޮ ކުރިޔާ ގާނޫނުގައި އޮންނަނީ
ރިޢާޔަތް ހިމެނިގެން ވެރިކަމާ ކަންތައްތަކަށް ދީނީ ދުވަހަކުން ފުރުސަތު މުއްދަތުގެ ބަދަލުގައި ގަރާރުގެ އެބަ ދިނުމުގެ ތެރޭގައި
ކަންތައް ހިއްސާވާނެ، އެހެންވީމާ، ޕީޕަލްސްގެން ކާމިޔާބު ބަޔާ ދުވަހަކުން ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ދިނުމުގެ ބަދަލު. ދިނަ
ދުވަހަކު ފަހުން މަސްވެރިކަން. އެކަމަކު ސާދަ ދުވަހަކު ފަހުން މަސްވެރިކަން ބޮޑުގޮތުން އިޤްތިޞާދު ހޯދާ ރާއްޖެއަށް މި ހުރިހާ
ބިލު. އެހެންވީމާ، ޕާލިމެންޓްގެ ކަންބޮޑުވުން ދޫކުރާ، އަޅުގަނޑު އިއްޔެ ވެސް ފާހަގަކުރިން، ޖުޑީޝަލް ބިލުގައި ބިލުތަކަށް؛
މިކަހަލަ ހިމާޔާ ބިލުތަކަށް މި ވަގުތުގައި ހުރިހާކަމެއްގެ އިސްލާޙުތަކަށް، ހިމާޔަތްކަމާ ބާކީ އިޤްތިޞާދު އުފެއްދުމުގެ
އިސްލާޙުތަށް. މިސާލެއްގެ ގޮތުގައި ސިޔާސީ ފުރިހަމަކަން ފާހަގަކުރާ ބަޔަކަށް، އާންމު ރައްޔިތުންގެ އަމިއްލަ
ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ފާހަގަކުރާ ބަޔަކަށްކަމާ. އަދި ވެސް މިސާލަކަށް ރިޢާޔަތް ހިމާޔަތްކަން ލާޒިމުކުރާ ބިލުތަކަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުށަހަޅުއްވާ ކަންތައްތަކުގެ އެ ބިލުގެ ސަރުކާރު ނާޒިލް ފައިދާ، ދައުލަތުގެ ނާޒިލް ފައިދާގެ ނަފްސާނީ
ގޮތަކަށް ހިމާޔަތްދީގެން ކުރިއަށްގެންދާނެ. މި ކަންތައްތަކަށް އެޑްވޮކަސީ ކުރާނެ ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ ފުރިހަމަކަން
ވެސް މި ގޮތަށް، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ވެސް. މިކަމަށް އަޑުއުފުލާ. މިކަމަށް އިސްލާޙު ކުރަ ވެސް ނަގާ.
މިކަންކަން ބަދަލުގެނައުމުގެ ސިޔާސީ ފިކުރުތަކެއް ސަރުކާރުގެ ނޫނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމެވެ.
އެސް.އޯ.އީ ޓްރާންސްޕަރަންސީ ވެސް ހިމާޔަތްތަކުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި، ޖަޒީރާގެ އެއްބަސްވުމުގެ ހިމާޔަތުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި ހެޔޮވެރިކަމުގައި
އެސް.އޯ.އީ ޓްރާންސްޕަރަންސީ ބައްލަވާށެވެ. ވަކިހިސާބަކަށް ކުރިއެރުމަށް އަރިހަށް ބައްލަވާށެވެ އެއްބަސްވުމުގެ ހިމާޔަތުގެ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕްގެ ބިލު ވަކި ނަމަ ސިޔާސީ ބާރުދިނުމުގެ ޕާޓީގެ ވެރި؛ އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމުގެ
އެދެކޮޅަށް ހުރިހާ ހިމާޔަތް ފަރާތްތަކާ އަޅުގަނޑު މި ދައުރު. ފުރިހަމަ ކަންކަމުގެ ސިޔާސީ ރައީސުގެ ހަމަ ކަމުގެ
ކުރީން ފަރާތްތަކާ ކޮޅަށް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރީ މި ބިލު ވެސް އަދި ޕާޓީތަކަށް ބިލަކާއި ހިމާޔަތްކަމާ.
އިއްޔެ ހުރިހާ ބިލުގެ އަދި އުމުރުން ޕާޓީތަކަށް ބިލަކާ. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީ ރައީސް ހިމާޔަތުގެ ޕާލިމަންޓް، ފަރާތްތަކުން
މިކަން.

ރިޔާސަތުން ވަޒީރުން ދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ، ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް ގިނައިން ކަންބޮޑުވެވަޑައިގަންނަވާ، މަޖިލީހުގެ ވަގުތު ބޭކާރު ގޮތުގައި ހޭދަކުރެވޭތީ. ދެން މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް ހަމަ އެ ނުކުތާ އެހެން ބަސްތަކަކުން ތިޔަ ފާހަގަކުރައްވައިފި. މި ތަނަށް ތިޔަ ވިދާޅުވާން ބިލުތައް ބަލައިގަތުމުގައި އެދި ސަބްސްޓެންޝަލް ނުވަތަ މާނަވީ ބަދަލެއް އަންނާނެ ކަންކަމާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބެލެއްވުމަކީ ބޭނުންތެރި ކަމެއް. ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅާފައި މި ވާ އިސްލާހު؛ އެއީ 48 ގަޑިއިރު މިހާރު ކައުންސިލަށް ކުރިމަތިލާ ކެންޑިޑޭޓުން ކުރިމަތިލުމަށްފަހުގައި 48 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ނިންމައި އިއުލާންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ފަސް ދުވަހަށް ބަދަލުކޮށް މި ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، 48 ގަޑިއިރު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއީ ތަންކޮޅެއް މިންވަރަށް ދަތިވާނެ ޕްރޮސެސްއެއްގެ ތެރެއިން ކެންޑިޑޭޓުންގެ ކްރައިޓީރިއާތަކާއި ކަންކަން ޗެކުކޮށް ހުރުމަށް. އެހެންވީމާ، ފަސް ދުވަހަށް އިތުރުކޮށްދިނުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، ކައުންސިލްތަކަށް ހުށަހަޅާ ކެންޑިޑޭޓުންނާ ދޭތެރޭގައި އެ ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުން ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކަތައް ވެސް ދެއްކުމަށް ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. އަދި އެ އިންތިޚާބާ ގުޅުންހުރި ފާހަގަކުރެވޭ ބައެއް ކަންކަން ބަލަން ވެސް އިތުރު ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. ދެން މިގޮތަށް ދުވަސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އިތުރުވެގެންދިޔުމުން ބައެއް ޗެލެންޖުތަކާ ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމުގައި، އަދި ފާހަގަކުރަން ޖެހިދާނެ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ، މިގައި އިންތިޚާބަކާ ކުރިމަތިލާފައިވާއިރުގައި ކެންޑިޑޭޓުން ވަގުތުތަކެއް ވެސް ހޭދަކުރަން ޖެހޭނެ އެ ކެމްޕެއިން ހިންގުމަށް. އެހެންވީމާ، އެމީހުން އެކަން ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ރަނގަޅު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން ލޯކަލް ކައުންސިލު އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނާ ގުޅޭތީ، އަޅުގަނޑު އަދި ހަމަ ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކާ ގުޅުންހުރި އެހެން ކަމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މައިގަނޑު ފާހަގަކުރަން މި ކުރީގެ ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް ގާތުގައި ކައުންސިލް ބާއްވައި، އެ ކައުންސިލަށް ބާރުތަކެއް ދީގެން އެ ކައުންސިލްތަކުން ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް، ރަށުގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރުން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކައުންސިލްތަކުގެ މިހާރު މި ވަނީ ބާރުތައް ހުސްކޮށް، އެ އެޑްމިން ވެސް ގިނަ އަދަދެއްގެ ރަށްތަކުން މި ވަނީ ކެނޑިފަ. އެހެންވީމާ، މިހާރު މިކަން ހިނގަނީ އެ ކައުންސިލްތަކަށް ފުރިހަމަ ބާރު، އެ އިންތިޒާމުގެ ތެރޭގައި ކައުންސިލަށް ލިބޭނެ ފުރިހަމަ ބާރު ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ލިބިގެންދާ ވަރަށް މިންވަރު ކަމެއް. އެއީ ޕަބްލިކް ފައިނޭންސް ޤާނޫނުގައި، މިސާލަކަށް އެ ޕަބްލިކް ފައިނޭންސްގެ ޤާނޫނު ނޫނީ ކައުންސިލްގެ ތެރޭގައި ވިއަސް،

ރިސޯޓު ހުރިހާ ◌ަރުގައި ވިޔަސް ވެސް އެ އިޚްތިޔާރުގެ ތެރޭގައި އެކަން ކުރެވޭނެ ގޮތަށް ޤާނޫނުގައި އެ ކައުންސިލަށް ހަމަގައިމު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް އެ ކައުންސިލުގެ ރައްޔިތުން ފުރުޞަތުދިނުމުގައި ނުވަތަ އެ ރަށެއްގެ ރައްޔިތުން ފުރުޞަތުދިނުމުގައި ވަރަށް މުހިންމު ދައުރެއް އަދާކުރެވޭނެ ކަމަށް.. އެހެންވީމާ، އެކަން އެހެން އޮންނާނެ ގޮތަށް ތަރުތީބުވެގެންދިއުމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އަދި މިއީ ސަރުކާރުން ވެސް އެކަން އެގޮތަށް ބޭއްވުމަށް މަސައްކަތްކޮށްދިނުމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހަމަ ގާނޫން ކައުންސިލުތަކުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ހިތްވަރެއް ވެސް ލިބިގެންދާނެ ކަމެއް. އެހެންވެގެން އެކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް އަބްދުލްޙަކީމަށް.

<u>ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް އަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވާހަކަދައްކާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނަށް ބަދަލުގެންނަނީ އަދި އިސްލާހުގެންނަނީ ރައްޔިތުންނަށް ލާބައާއި މަންފާ ހުރައިރުމުގެ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑަށް ވެސް ގަބޫލުއަށްނުކުރެވޭ މި ތަނަށް ޤާނޫނުގެ އިސްލާހުތަކުން ފަސް ދުވަސް، ދި ދުވަސް، ސާޅީސް ދުވަސް، ދުވަސް އެއީ މާ މުހިންމު އެއްޗެއްކަމަށް ވެގެން؛ ހަމައެކަނި ފަސް ދުވަސް އިލެކްޝަންއަށް މި ބަލަނީ ޤާނޫނުގެ މިގޮތަށް ކަނޑައެޅުމާ ބަޔަކަށް ވެސް މިއަދު ރައްޔިތުން ސަރުކާރު ދޮރުބެދުގައި، މިއަދުގެ ސަރުކާރު ދޮރުބެދުގައި ރައްޔިތުން ބަހަމުންދަނީ ސަރުކާރުން ހިންގާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް؛ އެ މަޝްރޫޢުތަކަށް ހަދައިގެން މިހާރު ރައްޔިތުން އެބަ ވާހަކަ ދައްކާ. އެގޮތަށް މިހާރު ޤާނޫނުތަކަށް ވެސް މި އަންނަނީ އެ މަސްޢަލަ ފުރުޞަތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަނެވޭ ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ޤާނޫނެއް ވެސް ހަދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރައްޔިތުންނަށް މިނިވަންކަމާއި ހިތްހަމަޖެހުމާ އެކުގައި އުޅެވޭނެކަމުގެ ޔަގީންކަން ދިނުމަށް ޓަކައި. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑު މިވާހަކަ ވަރަށް ހިތާމައާ އެކުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންޖެހޭ ވޭތުވީ މިނިވަންކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވޭތުވީ މިނިވަންކަން މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ހުއްރިއްޔަތު ސަރުކާރު ހިއްސާވާ، ހިއްސާވާ 100% ކޮންޓްރޯލްކުރާގައި މިތި އަޅުގަނޑުމެންގެ، ހުއްރިއްޔަތު އޭ.ޖީގެ މެންބަރުންނަށް ކިޔަވައިދޭއިރު މިނިވަންކަމުގެ ކޮމިޝަނުން، އެ ބޭފުޅުންނަށް

ވަޒީފާގައި ދެމިހިފެހެއްޓޭނެގޮތެއް؟ އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި މި ހިނގައިގެން އުޅޭ ކަމަކީ، ކުއްލިއަކަށް ނިކަމެތިވެ ތިބި މި އަށްޑި ފުރައިގެންދާތީ، ތަނުގައި ވަޒީފާގައި ތިއްބާ. ތަނަކަށް ބަދަލުކުރާ ނަމަ، އުސޫލުތަކެއް ވެސް، ހަމަތަކެއް ވެސް އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ހާލެއްގައި ވަޒީފާގައި ތިބި ބޭފުޅުން އެ ބޭފުޅުންގެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ނުޖެހޭ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އިޢުތިރާޒުކުރަނީ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އޮންނަ އުސޫލުގެ ތެރެއިން ދިޔައިމާ؛ އެހެންނަމަވެސް، ތަނެއްގައި ހުންނަ ސިޔާސީ ވަޒީރަކު ބޭނުންވީމާ، އެ ބޭފުޅާގެ ނުފޫޒު އޮތީމާ އެ ބޭފުޅާ މި ބޭނުންވި، އެ ބަޔަކު ވަކި ތަނަކަށް ގެންދަން. ގެންގޮސް، ނުދިއައިމާ އެއް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ނޯޓިސްދީ ވަޒީފާއިން ކަނޑާލަން އިޢުތިރާޒުކުރަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބޯޑު މެންބަރުންނަށް މިހާރު އެ އޮތީ ނޯޓިސްދިނުމައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެއް ނޫން އިޢުތިރާޒުކުރަނީ. މިގޮތަށް ވަޒީފާގެ ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުއްދަކުރެވޭ އިތުރެއް ކުރިއަރުން ލިބޭނެ ކަމެއް ނޫން. އަދި ކުރިއަރުން ހުއްޓުވާ ވެސް ކަމެއް ނޫން އިޢުތިރާޒުކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ދަން މި ދައުލަތް ކުރިއަށް ގެންދާނެ ވާހަކަ. މި މަސްއޫލިއްޔަތު މި ދާއިރާއިން، އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ކުރިއަށް ސަރުކާރު ހަވާލުވެގެން، ކުރިއަށް ފެށި ދައުރުގެ ބޭފުޅުންގެ އަހަރެއްގެން މިކަން ކުރުމުގެ ނަމުގައި މިއަދު ފެނިގެން މި ދަނީ. އިޢުތިރާޒު ކުރަނީ؛ ކުރިއަށް ހަމަޖެހިފައި ނިޒާމުގައި މި ޖީލުން ތަޅުއިން އިޢުތިރާޒުކުރަނީ. އެއީ އެކަން ކުރާ ގޮތަކީ. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ކުރިއަށް ހަވާލުވެގެން މަސައްކަތްކުރަން އެ ކަންކަން ކުރިޔާ، މިއަދު އެ ބޭފުޅުންގެ ޙަޤީ ދަށުގައި ތިބި މީހުން އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ނުހެއް. ބޭނުން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުތަކުގެ ނަމުގައި މިއަދު މި ފެންނަނީ. ގައި ޙައްޤު؛ ގައި ޙައްޤުގެ މުންބަރުން ނިޒާމުޖެހިކުރުމުގެ ތެރެއިން މިއަދު މި ފެންނަނީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަލައިގަނެވޭ ކަމެއް ނޫން. މިއަދު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގެ ހަވާލުގައި ތިބި މިއަދު މި ތަންތަނުގައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކުރިޔަށް އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން ނިޒާމުޖެހިކުރަން ތިބި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާ، ރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގައި އެ ބޭފުޅުން އެ ހަމަ ކުރިޔަށް ހުރިހާ ފަދަ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އިޢުތިރާޒުކުރަނީ، މި ކުރިޔަށް ވެސް ދިރުމެ ކަމުގައި ހަމަޖެހިގެން، މި އިޤްތިޞާދީ ބާރު އެއް ހާއްސަކޮށް ވަރަށް ކުރިއަށް ދިޔައީ. އިޢުތިރާޒުކުރަނީ؛ މި އިޤްތިޞާދީ ހިންގުމުގައި ރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ކުރިޔަށް ދިއުމަށް ކުރިއަށް އެންމެ އެއްވެސް ޤާނޫނެއް އަސާސީ ޙައްޤުގެ ބާރު ގެންދާ މަޤާމުގެ ދަށުގައި ހުރި ގެއްލުން ހުރިހާ ފަދަ ކަމެއް ނޫން. މި އިޤްތިޞާދުގެ ހިނގާފައި ގެންދާ ވެސް ކަމެއް ނޫން އިޢުތިރާޒުކުރަނީ. ކުރިޔަށް ހިނގަމުން ގެންދާ ބައެއް ތަރައްޤީކުރުމުގެ އިޢުތިރާޒުކުރަނީ، މި އިޤްތިޞާދު ސަރުކާރު ކުރިއަށް ނުދޭ. ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކެއް، ވަރަށް ބޮޑު ދަތި. މި އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރަން ގެންދަން ކުރިޔަށް ދިޔަ ކަމަކީ ގިނަ އަޅުގަނޑުމެން މި އިޤްތިޞާދު ހިނގާ 50 ކަހަލަ އަހަރަށް ކުރިއަށް ނިޒާމުގެ ދަށުގައި ތަރައްޤީވެގެން، އެކަމަކު މި އިޤްތިޞާދު ތަރައްޤީވެގެން ދިޔަ ކަމަށް؛ ކާބޯ ހިމާޔަތް އިސްލާހު ކުރުމުގެ އިޢުތިރާޒުކުރަނީ، އާދަޔާ ތަރައްޤީވެގެން ވަރަށް

ސާފުވާނެ މި ރާއްޖެ އޮންނާނީ ކިހިނެއްކަން. މި ބަދަލުން ފެށިގެންވެސް ކޮންބައިތަކެއްކަން. ކޮޅުކަން މި ރާއްޖޭގެ ފެށިކަމަކީ ގެންނަނީ. ގެނައުމާ ދެން ވާނީ ކިހިނެއްކަން، މި ރާއްޖެ އޮންނާނީ ކިހިނެއްކަން. އެއީ އަލުގަދަކޮށް ކަންކުރަންވީ ގޮތަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި، އެ ނިޒާމު ބާވަތުގެ ސިޔާސީ މަސައްކަތްތައް ކުރިމަތިން އަޑުއަހަމުން މި މަސައްކަތްކުރުމުގައި. މި ވޯޓުލާއިރު އަހަރުމެންގެ ކަންތައް އަޑުއަހަމުން ކުރުމުން މި އަހަރު. އެހެންވީމާ، ދިމާވާ ސަލާމަތްކޮށްދޭ އިއްޒަތްތެރި މަސްއޫލިއްޔަތު ދިނުމަށް. ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ހުސައިން.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިއަދު ވާހަކަދައްކަމުން މި ދަނީ ޤާނޫނު ކައުންސިލުގެ އިންތިޚާބުގެ ތާރީޚަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހަކާ ގުޅިގެން. ފަހަކަށްއައިސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ، ގަވާއިދުން ބަދަލުކުރަން، އުސޫލުން ބަދަލުކުރަން ބައެއް ގާނޫނުތަކަކީ އިޖުރާއީ ކަންތައް ދައުރުގައި މި ތަނަން އިސްލާހު ހުށަހެޅިގެންދާ ތަން. ހަމަޖެހިފައިން ކޮމިޝަނާ ބެހޭ ގާނޫނަށް އިޖުރާއީ އިސްލާހު އަޅުގަނޑުމެން. ޖޭ.އެސް.ސީއާ ބެހޭ ގާނޫނަށް އިޖުރާއީ އިސްލާހު އައިސްފި. އެހެންކަމުން ކޮމްޕިޓިޝަން ބެހޭ އިސްލާހެއް ނުހުށަހެޅެނީ. ހަމަ އެގޮތަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގާނޫނަށް ހަމަ އިޖުރާއީ އިސްލާހާއި، ކޯޓު ދައުރުގައި ވެސް އޮތީ އިސްލާހު. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، ހަމަ ބައި ގާނޫނު؛ ބޮޑެތި ވެސް އަހަރު ވެސް އޮންނާނީ ކޮންމެވެސް އިސްލާހުތައް ހުށަހަޅާ އިސްލާހު. ދެން މި އެދޭ ބިލާތަކާ ކޮށްލާ އިންޓަނެޝަނަލް ޤާނޫނުގެ ބައި ގާނޫނު؛ މި ގާނޫނަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅާ، އަދި އިސްލާހުގެ ނަމުގައި ޤާނޫނުތަކަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅިގެން ދިޔަ، މިސާލަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ވާ ކުރިއަށް ގެނެވޭ ބަދަލުތައް އަދި އިސްލާހު ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން. އަދި ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ޤާނޫނުތަކަށް ގެނައުމާ ގުޅުންހުރި، ޤާނޫނީ އިސްލާހުތައް ހުށަހެޅުމަށް ދައުރުގެ ތެރޭގައި ސިޔާސީ ބަދަލުތަކުގެ އިސްލާހު ހުށަހެޅުމަށް، ގެނެސްފައިވާ ޤާނޫނުތަކާ ގުޅިގެން ޕާޓީތަކުގެ ކަންތައް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުން އިސްލާހުތައް ހުށަހެޅުމަށް، މި ކުރިއަށް ގެނެވޭ ޤާނޫނުތަކާ ބެހޭ އިޖުރާއީ އިސްލާހު ގެނައުމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި، ގާނޫނީ އިސްލާހުތައް ކަމުގައިވާ ކަންކަން. އިޖުރާއީ ގާނޫނުތަކުގެ އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ގާނޫނު ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ޤާނޫނުގައި ވަނަ، އެ ގާނޫނުތަކުގެ ވަކިން ގޮތުގައި ގާނޫނު ސިފަ އެއްބަސް ގެނެވިދާނެ. މިހެން އިޖުރާއީ ކަންކަން ހަމަ ދައުލަތާ ކުރިއަށް ފެށޭ ކަމަށް ވާތީ ބޮޑުމިނުގައި ގާނޫނީ ބަދަލުތައް ވާހަކަދައްކާ ޤާނޫނުގެ މިހާރު ކުރިއަށް ގެނަސް އެ ގާނޫނުތަކަށް

އިސްލާހު ހުށަހަޅައިގެން ގާނޫނު ބަދަލުކުރެވޭތޯ. އެއީއެއް ނޫން ކަން ހިނގަމުންދާނީ ގޮތަކީ. ގާނޫނަކަށް އިސްލާހު
ހުށަހަޅަމުންދާނީ އެކަމަށް ބޭނުންވާ ހާލަތު އޮވެގެން، އެއީ މުހިންމު ކަމަކަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީ، ދުވާ ދާއިރާއެއްގައި
މަޝްވަރާކުރެވިގެން. އަދި އެއް ގާނޫނަކަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅާއިރުގައި އެ ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ހުރިހާ ކަމަކަށް ބަލާފައި
ހުށަހަޅަމުންދާނީ ހުރިހާ އިސްލާހެއް ގާނޫނަށް ހުށަހަޅަމުންދާނީ. މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މި އޮތީ، އިންތިޚާބާ ބެހޭ ގާނޫނަކަށް.
އެއީ ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބުތަކާ ބެހޭ ގާނޫނަކަށް މިއަދު އިސްލާހު ހުށަހެޅިފައި. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ، މިއަށްވުރެ
މާ ރަނގަޅުވީހެ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބާ ބެހޭ ގާނޫނު ނޫނީ އަނެއް އިންތިޚާބުތަކާ ބެހޭ
ގާނޫނު އިސްލާހު ހުށަހަޅާ ނަމަ، މާ ރަނގަޅުވީހެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދިޔަ ކައުންސިލް ދާއިރާގެ އިންތިޚާބުގައި
ދައުރުތަކުގެ މުޅި ބަޖެޓު އެ ރަށަށް ޚަރަދުވަމުންދާއިރު، ގުޅުވައިގެން 400 މިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ ފައިސާ، ތަފާތު އެ ރަށަށް
ހަރަދުކުރެވޭއިރު ޖަނަވަރީގައި ނަމަ ރަށް އިންތިޚާބުތަކަށް ފުރުޞަތު. އެއީ ކޮންކަހަލަ ގޮތެއް؟ ބަޖެޓުގައި ޢާއްމު، ނިޒާމު
ބަލައިލާ މިހާރު، ކޮންބައެއް އިންސާނަކު ހުރި ހުރިހާ އިންތިޚާބުތަކަކަށް ނޫނީ، ނުވެސް. މިހާރު މި އޮތީ އަސްލުކަމުގެ
ބައި އިލެކްޝަނަކަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބައި އިލެކްޝަން މި އޮތީ ރަށްރަށުގައި ފެނުނުވެވިފައި،
ފެނުނުވެވިފައި މި އޮތީ. އިންތިޚާބުތަކާ ނުހިމެނޭ އަންހެނުން ފަހުން ސަރުކާރުން ނުލާ ފޮނުވަން މި
އިންތިޚާބުގައި ކޮންފިޔަ ނުވާ ކޮންމެ އިންތިޚާބަކަށް ބަޔަކު ފެނިގެން ދިޔަ ވިސްނާލަން ދަތި އިލެކްޝަން ހަދާ.
ކޮންމެ ގޮތަކަށް ހަމަހަމަކޮށް، ވިޔަފާރި ހަމަހަމަކޮށް، ކޮމިޓީގެ ހަމަހަމަކޮށް، އަންހެނުންގެ ހަމަހަމަކޮށް، އިންތިޚާބުތަކުގެ
ނަމަށް ސަރުކާރުން ދިމާކުރާ، އަދި މަޖިލިސް ހޯއްދަވާ ސަރުކާރުގައި އޮންނަ ފަރާތްތަކުން ދިމާކުރަމުން މި ވާ ގޮތަކީ،
ދައުރުތަކުގެ ބަޖެޓު އިންތިޚާބަށް ޚަރަދު ކުރާ ބޭނުން ކޮންމެ ކަމެއް ކޮށްދިނުމުގައި. އެ މިހުން އެ ދާއިރާގެ ބަޔަކު ހަމަ ބޭނުން ކޮންމެ ކަމެއް
ކުރަނީ. ބަޖެޓުގައި ހުރި ޖަހާފައި އެކަށެއްނުކަމެއް، ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަނީ. އިދާރީ ބަޖެޓު ދަށުން؛ މިއީ އިންތިޚާބުން
ފުރުޞަތު ވިސްނާލަނުޖެހޭ ކަމެއް. އިންތިޚާބުން ދިމާވާ 2011 ގައި ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގައި އެއީ. އޭރުގައި
ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބުތަކަށް ދެވިގެން، އޭރުގައި އެކީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ބޭނުންވީ ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވޯޓު
ކައުންސިލަރުން ބައިވެރިވެ. އެހެންނަމަވެސް، އޭރުގެ ޕީ.އޭ.ޑީ ބޭނުންވެގެން ފަސް ކައުންސިލަރުން ހޮވި. ދަށުން
އިންތިޚާބުން ހިކުރި ރަޖިސްޓްރީގައި އެކަން އެކަމަށް ކަމަށް ދިނީ. މިއަދު ވެސް މި އޮތީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރެއް.
އެހެންނަމަވެސް، އަދިވެސް ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ފަހަރެއް އިންޓަރވިއު ހަދައިގެން. ހަމަ އެއްފަހަރާއި ގަވާއިދު.ޖީ.ސީ.އެސް ހަމަޖެހި،
އެ އަރުވަންސް ވެސް ދަށް ފުރިއްޖެ. ހަމަތަކުގެ ފަހަރަށް ގަޒުވީ ފަހަރަކަށް ވެސް ނުވަތަ.
އެހެންނަމަވެސް، ކޮންމެ ރަށެއްގައި ފަސްޖެހިގޮސް ބަހައްޓާފައިވާ ދެން މި ވާ ގޮތް އިންތިޚާބު ކުރަނީ، އިންތިޚާބު
ހަމަ ހައިރާންވޭ. އިންތިޚާބުތަކުގައި އެބަ އެބަހީ ޓީމުގެ ފަރުވާތަކުގެ ވާހަ ސަރުކާރުން ހަމަހަމަކޮށް ދުވެ ދިޔައީ
ބޭނުންތަކަށް ރަނގަޅަށް ފުރަތަމަ ދުވަސްތަކުގައި ވެސް، އެ ރަނގަޅުގެ މިހުން ބައިވެރި އަމަލެއްގެން، ރަނގަޅުގައި ހުރި

ގޮއިދޮޅުގައި ބޭނުންކޮށްގެން، މުސާރަދީގެން ފަދަ އެ ތަރުގައި އެ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާނެ ތިން މީހުން ގެންގުޅެން. މުދީރަކާއި، ކާތިބަކާއި، ނައިބަކާ. އެކަމަކު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން 40 ބިލިއަނަށް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބިލިއަނަށް މި ދައުލަތުގެ ދަރަނި އަރާއިރުގައި، އަދި ކޮންމެ މަހަކު އެއް ބިލިއަން ރުފިޔާ ދަރާއިރުގައި ތަރަކު ފަސްޖެހޭތޯ ބަލަހައްޓަންވީމަ، ކޮންމެ ތަރެއްގައި ފަސްޖެހޭތޯ ބަލަހައްޓަންވީމާ ހަރަދު ބޮޑުވި. އެކަމަށް ވާހަކަ ނުދެކެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ސަރުކާރަށް އެބައޮތް. ތަންތަނުގައި ވިޔަފާރިތަކުގެ ކޮންޓްރެކްޓުތަކާއި، އަދި ދިމާވާ ބައިވަރު މަސައްކަތްތަކުގައި އަދި ހިސާބުގެ ގުޅޭ މަސައްކަތްތައް ވިޔަސް އަދި ހިސާބުގެ ގުޅޭ މަސައްކަތްތައް ވިޔަސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކޮންމެ ތަރެއްގައި ހުންނަންޖެހޭނެ ފަސްޖެހިފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްގީ. ކޮންމެ ތަރެއްގައި ފަސް ކައުންސިލަރުން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަނީ ކޮންމެ ތަރެއްގައި ޖަބުލިއު.ޖީ.ސީއެއް އޮންނަ ކަމަށް ވަނީ، ކޮންމެ ތަރެއްގައި ފަސް ހާރާބަ ބަހައްޓަންޖެހޭނެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްގީ. ހަރަދު ބޭވުނީ ހާސިލުވި މިގޮތަށް އިންސާފުގެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ދޫކުރެއްވުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ދުރުކަސްޓާލި ސައިގެ ވަގުތަށް.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:32 އިން 10:59 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ ޢަބްދުﷲ)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ދަންފަޅީގައި އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ، ހުސްވުމުގެ ދަންފަޅީގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ އިބްތިދާއީ ބަޔާން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ނާޒިލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް، މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް މި ވަގުތު އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނުއެދޭ. ހުސްވުމުގެ ދަންފަޅީގައި... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ހުސްވުމުގެ ދަންފަޅީގައި އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މި ބިލަށް ބަހުސްކުރައްވާތީވެ.

7. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުނިދި ހުރި މަސައްކަތެކޭ. ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހާސިމް އަބްދުލްލަތީފު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ސަރަޙައްދީ ބަނދަރުތައް ބޭނުންކޮށްގެން ސަރަޙައްދީ ތަރައްޤީގެ ދުވެލި ހަލުވިކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ދެނެގަތުން، އެ މަސައްކަތް ހަލުވިކުރުމަށް އެކި ގޮވާލައި ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ބަހުސް. މި ގަރާރަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން، މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އަނެއްކާވެސް ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނދަރުތަކަށް މިއީ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދާ ވަރަށް ބޮޑަށް ގުޅިފައިވާ ކަމެއް ކަމުން. އަޅުގަނޑުމެން ޖަމާއަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރަމުން އައި ކަމެއް، ދެވަނަ ބޮޑު ހަނގުރާމައިންފަހު އުފެދުނު ކަމެއް، މަރުކަޒުވެފައި ހުރި ކަމެއް. މިކަން، އަސްލުވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ވިޔަފާރި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ސަރަޙައްދުގައި، އިންޑިއާ ކައިރީގައި ޓްރާންޝިޕްމެންޓް، އަސްލުވެސް މި މަޝްހޫރު ވާހަކައެއް ދައްކާލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޖާގަހުސްކަމުން ދެންނެވީމާ އިންޑިއާ ކައިރީގައި ދިވެހިރާއްޖެ ވަރަށް ވަރުގަދަކަން ވިޔަފާރީގައި ހުރެވިދާނެ ކަނޑުދަތުރުފަތުރުގައި މުޅި އެއްޗެހި އެހެން ތަނަށް ގެންދިއުމާއި، އަދި ދުރު ސަރަޙައްދުތަކަށް، ދުރު އިޤްލީމީ ސަރަޙައްދުތަކުގެ އަސާސީތަކާއި މުޅި މާލިއްޔަތު ގެނެސް، މާލީ ނުވަތަ ބަނދަރުތަކުގެ އަތޮޅުތަކުގައި، އެ މުޅިތަކަށް އެހެން ޒަމާނުގައި ވިޔަފާރިކުރުމަށް، ވަރަށް ބޮޑު ޖާގައެއް އަޅުގަނޑު ދެކެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ބަޔަކަށްވުރެ ބޮޑު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކާމިޔާބު ބަނދަރުތަކުގައި އެ ދުވަސްވަރު، އެއީ ކަނޑުފަސޭހަ މުސްތަޤުބަލު ބަނދަރުތަކުގެ ދަތުރުކަމުން. މުސްތަޤުބަލު ބަދަލުތަކަށް އަހަރުމެނަށް ބޭނުންވާ ކަނޑުގެ ބަނދަރުތަކަށް އިޤްތިޞާދީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަރަށް ވަރުގަދަކަން ވިޔަފާރިކުރަނީ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިއްސާރައި އަޅުގަނޑު ދުރުން، ވެއްސުމުގެ ޖާގަޔަށް، އަސްލަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޖާގައެއް އޮތް.

އަސާސީކަރައިން ގެނެސް؛ މިގޮތުގެ ހިތްޕުރާއިރާދާ އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާއިރު ފަހަރެއްގައި؛ ހަމައެކަނި ބޮޑުވާއް؛ ބޮޑުވާއް
ކިޔުއްވުމުގެ އަގަކީ އޭރުގައި އެއް ވަޒަން ޚިޔާލު. މިގޮތުގެ އެއް ވަޒަން ޚިޔާލު ނުވަތަ އެއީ މިގޮތު ގޮތަށް ބަލައިލުމާ
އިނގިރޭސިވިލާތުން ގެނައުވާލާ ގަނޑަކާ ފައިސާ އޭރުގައި ލިބޭ. ހަނދުމަކޮށްލާއި އުފެދި، އެ ހަނދުމަކޮށްލާއި ބޮޑުގައި
ކަރާރުން އެ ދުވަސްވަރު ސަރުކާރުގެ ވެރިކަމުގައި. އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޖިހާދު ވެސް އުޅުނު ދުވަސްވަރު. ޖިހާދުގެ ތާރީޚުގެ
ވާހަކަތަކުން ފަހަރު ސަލާމަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ އުފަލުން އެ ކަންކަން. ޖިހާދު ބަލިވީ ފަހަރު ގިނަ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގެއްލިހިނގާ މީހުންނަށް ވެސް އެއިރު، އެއީ ކިރާން، ބ. އަތޮޅު، މާފުށިވާލީން އުތުރުން،
މާފުށިވާލީން އުތުރު ނަގާގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އައި ފުރަތަމަ ފަހަރު މީހުން، ފުރަތަމަ ފުރަތަމަ ހުޅުވިއްކިއްސެން. ވަރަށް
ސަފާރާތް އޭރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އަދި ދިވެހިން ކޮންމެއެން ވިޔަފާރި ބޮޑު ވާހަކަތައް ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަހުރި
ޤާނޫނީކަން. އިސްލާމީ ތަރިކާ؛ މިގޮތު އެއީ އެހެން ޖަމާޢަތް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޖަމާޢަތުގައި ދިވެހިން ބިޔަ ހިސާބަކީ
އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގެ ކަމަކަށް ވަނީ، އެއީ މާ އުނދަގޫ ކަމެއް ނޫން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނދަރުތަކެއް ހެދުން އޮތީ،
މިގޮތު ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގުދުރަތީ ގޮތުން ވެސް ބަނދަރުތަކާ ރައްކާތެރި. އެހެންނަމަވެސް، މިގޮތު މުސްތަޤުބަލުން
އިސްލާމީ ތަރިކާ، ކުރިއަށް އިންވެސްޓްމަންޓުގައި ވެސް، ގެދޮރު ފުޅާގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ނުފެނޭ އެކަމަށް
ކޮންޓެއިނަރ ޖެހޭނެ ގޮތަށް. ކޮންސެޕްޓެއް ނެތް. ދުރު މުސްތަޤުބަލަކަށް ވިސްނާފައެއް ނޫން ކަންކަން ކުރަނީ. މި ރާއްޖޭގެ
މި ވަގުތު ގާތްގަނޑަކަށް 1500 ކޮންޓެއިނަރގެ ހަރަކާތްތަކެއް ހިނގާ. ދުވާލެއްގެ މައްޗަށް 1500 ކޮންޓެއިނަރގެ ހަރަކާތް.
އެކަމަކު ދުނިޔޭގައި މިސާލު ދުބާއީ ބަނދަރުގައި 47 މިލިއަން ކޮންޓެއިނަރ، ހަމައެކަނި އެންމެ ބަނދަރަކުން ކޮންޓެއިނަރ
ހަރަކާތްތަކެއް ހިނގާ. އެއް ބަނދަރުގައި ހުންނަ މުޅި އަހަރެއް ބަނދަރު ގެންދިއުން. ދުބާއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސެންޓަރުގައި
މުޅިއަހަރުމަތީގައި ގެންދާ މުޅި، އަދި އެއީ ހިސާބުކޮށްގެން ގެންދާ މުޅި. މި ވިޔަފާރިއެއްވެއަން ހަމައެކަނި ކޮންޓެއިނަރ ބަނދަރު
ޖަހައިލާ ބަނދަރުތަކެއް ހުރިހާސް. މިގޮތު ޓްރާންސްޝިޕްގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮންޓެއިނަރާ އެކު މިސާލަކަށް ހިނދު ވެއްޖެ؛
ބަޔަކު ފަހަރަކު އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ބުނީތީ. ބަޔަކު ފަހަރު އެބަ ހިނދު. ދުނިޔޭ ހަމަ ރާއްޖޭގެ އެކަނި ދެކުނުން މިއަދުބަލަނީ،
ހަމަ މި މަޤާމުގައި ވެސް މިއަދުބަލާ. ދުނިޔޭ ރާއްޖޭގެ ހިނގާފައިވާ އެ އެކަނި ބޮޑެތި. ދުނިޔޭ ބަޔަކު؛ އެކަމަކު މުޅިދުނިޔެއާ އެކު
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޝިޕިންލައިން ހިނގާ ދިވެހިން އެބަ މިއަދު މުޅި ވެސް އެކަން ކުރަން އެ ވިސްނުމުގައި. އެހެންވީމާ،
އެކަން ކޮންމެން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާ ފަހަރު މާ ބޮޑު. މިހާރުކަން މާ ބޮޑު. ދި ބަލިއަން ޚިޔާލު ވިސްނާ ކަމަން
ވަނީ. މިދުނިޔޭވެސް، މިގޮތު 1500 ކޮންޓެއިނަރގެ ހަރަކާތް މި ހިނގަނީ. އެކަމަކު އެވަރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަން
އެއް ފަހަރު އަހަރު ދުވަހުގެ ބޮޑުގައި ވިއްސަކަން ހަރު، ބެރުހަ ހަރަކާތްކަން ކޮންޓެއިނަރ ގާއިމަން ނުވަތަ ވަރަށް ކަމަށް
ކޮންޓެއިނަރ ދިވެހިރާއްޖޭ ސަރަހައްދު ހަރަކާތްތަކެއް ގެންދާ ބޮޑު ފަހަރުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން އެ ވިޔަފާރި ހިފައިލީ ނަމަ

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ ކުރިއެރުން މާ ބޮޑުވާނެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވެ އަނެއްކާވެސް އިތުރު ފުރުސަތެއްގައި އަދިވެސް އިތުރަށް ވާހަކަދައްކާނަން ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، މި ވަގުތަށް ކުރުކޮށްލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިހާރު މި ވާހަކަދެއްކެވި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ގޮތުގައި އެކިއިރު އެކި ތަންތަނަށް ނަންދިޔާ. އެ މަގުން ކުރުދުއްމުރީ ޖުޑީ؛ ސީދާ ރާއްޖެއިން ބޭރުން އައިސް ޖަޖުން، އަންނަނީ ޖެހިލާތަން އެ ބަނދަރަކީ ވިޔަފާރީގެ ހަބެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އުފެއްދުން ކުރާ މަސައްކަތެވެ. އަދި އެކަމަށް ބާކީ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ވެސް ވިސްނުންތެރިކަމާ ވިސްނާލައި ވާނީ. ދެން އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރެވޭގެން މި ހުށަހެޅި، ކުރުދުއްވުމެއްގެ ވަރަށް ވާހަކަ ދިނުމާއި ކުރުދުއްވުންތަ ދެމެހެއްޓުމަށް ރަނގަޅު ބިނާކުރެވޭނެ ވިސްނަން ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖުޑީޝަލް އުފައްދަރުގެ ކުރިން އުފައްދަން ކަނޑައެޅުނު ހުސްނަށް. އިއްޒަތްތެރި ބަނދަރުތަކުގެ މަސައްކަތް، ބޭނުންކުރާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ހަބެއް ހުސްނަށް. ބޮޑެތި ފަރުމަތަކުގެ މި ވަގުތު ހިނގާ ޖުޑީޝަލް ބަނދަރުތަކުގެ ބަދަލުން، މިހާރު އިންޑިއާގެ އޮޅިގައި ބޮޑެތި ފަރުމަތަކުގައި އިންޓަނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓް އެދުމުގައި. އެ އެއަރޕޯޓަކީ ބޮޑުވާ އެއްޗެހި ސީދާ އަސްލަށް ކުރުދުއްވާ ޖުޑީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ. އަހަރު އަހަރު، އެހިސާބުގަނޑު ބޮޑުވާ އަސްލު އެއްޗެހިގެ އަސްލަށް އެ ދިމާލަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ. ކޮންމެ ކަމަކަށް ފަސް ވިޔަފާރީގެ އެބަ ފަހިވެއްޖާ ވަނީ އެބަޖެހޭ. މިހާރު އެއްވެސް ފަހިވެއްޖާތީ މާލަމަށް ޖުމްލައަކަށް ހިސާބުން ޖުޑީޝަލް އެ ވާނެ އުސޫލުތަކަށް. އެހެންވީމާ، އެކަމުގެ ތަރިއްކާ ސަރުކާރުން؛ އެ ސަރުކާރުގައި އެބަ ހުސްނަށް. މިސާލަކަށް ގޮތުން، ބޮޑެތި ބަނދަރުތަކުގައި ވިޔަފާރި ހިންގާއިރުގައި އެއްސަރުގައި ބޭންކިންގެ ސިސްޓަމެއް ނެތް. ބޮޑެތި ބަނދަރުތަކުގައި ކުރުދުއްވުމުގައި އެއީ އަންނަ ވާންކަން ދައްކާލުމަށް ތަރައްޤީއަށް ނުކުރެވި ބޮޑަށް އަސްލުވެސް މަސައްކަތްކޮށްދެވޭނެ އަންނަ ތަރަހަ ކުރުދުއްވުމެއްބަލި. އެއަށް ފުރިހަމަގައި ދެއްކުމެއް ނުދޭނެ. އެހެންވީމާ، ދަން ފުރި. އަޅުގަނޑު ބައިވެރިވެ ނުހުން ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އަޅުގަނޑު އެދޭ ޖެހިލުންތަކެއް ނުބަލަން. އެހެންނަމަވެސް، ކުރުދުއްވުންބަލަން ދެކޮޅު ފަހަރަކު ބޮޑުވީތަން ދޫކުން. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ތަރައްޤީ ފަހަރުތަކުގެ ކުރިއަށްދާނެ މަސައްކަތް މަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ މަސްޖިދުގެ ތަރައްޤީގައި އިތުރަށް ވާނީވާން އެބަޖެހޭ އެ ސަރުކާރު. އެއީ ބޮޑެތި ބަނދަރުތަކުގެ. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް އެނގިގެން އުތަ ގޮތުން ފުރިހަމަ، އަދި ބޮޑެތި ބަނދަރުތަކުގައި ބަނދަރުތަކުގެ ކުރިއެރިއްޖާ، ބޮޑު އިންޓަނޭޝަނަލް ބޮޑު ބޮޑެތި އަހަރު؛ އެ ވާހަކަ ފުރަތަމަ ދުވަހުންނާ ވަރަށް

ދުވަސްވެއްޖެއްދެން. މި ކަންކަން ކުރުމަށް ޖާގައި އިޢުތިރާފުކޮށްފައި ޖެންޑަރުކޮށްފައި ކުރާން ބޭނުންވާ ލެވެލްގައި ކުރާނީ! ސަރުކާރުން ހުރިހާ ކަމެއް ކުރާންވީމާ އޭނަނަ އުނދަގުލުތަށް މި ދިމާވަނީ. އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން ބޭސްލައިންމިރީގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓް ވެލާނާ ހުޅުވިގެން އަންނައިރު، އަދި އެތާގެ ލޮޖިސްޓިކްސް ބަރާބަރަށް ހަމަޖެހިފައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްޓޭންޑަރޑް، ކާގޯ ސްޓޭންޑަރޑް އިންނާނެ. ހަމަ އެއާއެކުއެކީގައި ދެން ހުރި ކަންކަން ވެސް ހަމަޖެހިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ. އިޤްތިޞާދީ ރައްސް؛ ރާއްޖެ ރީޖަނަލްހަބްކޮށް ތަރައްޤީކުރަން އުޅެނީ. ހުރިހާ ކަމަށް މާލެއަށް ބަލާއިރު ކިޔާނީ. މިހާރު ހުރިހާ ކަމެއް ވާން އެހެން ވަރަށް ކުރިއަށް. ހުރިހާ ބޭރުގެ ވަރަށް ބިލިޔަން ޑޮލަރު. ރާއްޖޭގައި ފަތުރުވެރިކަމުގެ އުފެއްދުން ހިނގުމުން އަންނައިރުގައި، ފަތުރުވެރިކަމުގެ ކުރުވުމުގެ ބޭނުމަކާން ވާނީ، ސަރުކާރު ވެސް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ފޯކަސްކުރާނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަދިވެސް އެއްވެސް ކަމެއް ރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަން ބަޖެޓުގައި ވެސް މާލީ މުޤައްރިރުގެ ޓޫރިޒަމް އެއް ކަމެއް ވެސް ކުރުވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، ތަރައްޤީ މާ ބޮޑަށް ކުރިއަރަމުން އައިސް ނަމަވެސް އެކުވެރިކަމުގެ ނަތީޖާ ނެތް، އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތައް، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ ގަވާއިދު ނިސްބަތުން؟ ހަމަގައިމު މި ބަޖެޓުގައި ނަމްބަރު ހުށަހަޅާފައިވޭތޯ؟

ދެކެނީ ހުރިހާ ސަރުކާރުގެ ވިސްނުން ގެނެސް ކުރާނެ ކަމެއް؟ އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މި ގުޅިގެން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތު ހުއްޓާލަން ބޭނުމީ؟

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް.

<u>މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް މި ހުށަހަޅާފައިވާ ގަރާރާ ދުރު ހުރި ބައެއް ކަންބޮޑުވުންތައް ހާމަކޮށްލަން ބޭނުންވާތީވެ، ވަޒީރަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ކަންބޮޑުވޭ، އަޅުގަނޑުމެން މިގައި ހަނގުރާމާ ގޮތުގައި ދެ އަހަރެއް ކުރިން މި ތަންގައި ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން، ޒާއްބަތަރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން، މި ދި ޕީނަލް ކޯޑް؛ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ އަދި ހިމާޔަތް ދިނުމުގެ ޕީނަލް ކޯޑް އެކްސްޓްރަޑިޝަން އެ ސަރަހައްދުތަކާ ނިސްބަތްވާ ދެފަރާތުގެ ގޮތުން ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން، ކޮމިޓީ މަޝްވަރާގައި ވެސް އަދި މަޖިލީސް ތެރޭގައި ވެސް އެ ވާހަކަތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކިން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވޭ، އަޅުގަނޑު ވެސް އެ ވާހަކަދެއްކިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮމިޓީން ފުރިގެ ވާހަކަ. ވަރަށް ހަމަ ބާރުލާފައި ދެއްކިން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ، އެ ކަންތައް ކުރިޔާ އެ ސަރަހައްދުތަކަށް އަސާސީ ކުރާއްލުން. އަޅުގަނޑަށް އެ ތަޖުރިބާ ވެސް ކުރުމުގައި ކުރީ؟ އަޅުގަނޑަކަށް ފެނިފައި ވެސް ކުރީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ގަވާއިދުތަކުން، ޔައުމިއްޔާތުން އަސާސީ ގާނޫނު ހުރި ގޮތުގައި ގާނޫނުއަސާސީ އެކަން މާ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ސަރަހައްދުތަކާ ނުގުޅޭ. އަޅުގަނޑު ގެނެސްދިން ކަމުގައި މި ކަމަށް މިހާރު، އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި، ގެއްލި ވެސް މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތުގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން. ގަވާއިދުތަކުގައި ގާނޫނުތަކުގެ ހުރިން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ހަމަޖެހިގެން ކޮންމެ އެއީ ޕާޓީގެ ހިނގާ ކަމެއްތޯ؟ ދެން އެކަމާ ގުޅިގެން ހުރި ކަންކުރުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ، މަޖިލީހުން އެ ގޮތަށް ކޮމިޓީއަކަށް ގެނެސް، އެ ވަޒާރާތުގެ ބަޔާން، ޕާލިމެންޓް ވެފައިވާ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ. އަޅުގަނޑު މި ވަޒާރާ މިނިސްޓަރު މިޑިޔާއަށް، 2008ގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅިއިރު؛ އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ގޮތުގައި އެކި އެކި ސަރުކާރު، ރައީސް ނަޝީދުގެ ސަރުކާރުން 2008ގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ރިޕޯޓް ސިޔާސަތެއް ކަނޑައަޅާފައި ކުރެވުނު މަސައްކަތުގައި ކުރި. އެގޮތުގެ މަތިން، އެހެން ދީން އަހަރު، 2008ގައި ދެން ފެށިގެން މަސްއޫލިއްޔަތު އެހެން ދީން އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޔޫސުފް ހިލާލީ ހަމަ ފުރުޞަތުދޭން ކުރިއަށްގެން ބެލުން. މިހެން ވަރަށް ބާރުލާ ހަމަ ތަނެއް އެ ޔޫސުފް ހިލާލީ ކުރި. އަޅުގަނޑު އެކަން ކައިރިން ތަޖުރިބާކުރިން. ވަޒީރާ މެދު އެކަށީގެން ޑިސްކަސް! މިހާރު ވެސް މުޅި އިލްޔާސް ކުރިއަށް ވަރަށް ގިނަ، ވަރަށް ބާރުލާ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ގާތުން ކުރެވޭ ހިނގައިދޭ ގޮތުގައި އެގޮތުގެ ޔޫސުފް ހިލާލީ ސުވާލު. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަނުގައި؛ މި ބަދަލު 2008 ގައި، ގޮތުގައި ގެންދިއުމާ އެކަށީގެން ދުވަސް ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިލާލީ ފުރުޞަތު، ގޮތުގައި ކޮންސްޓިޓިއުޝަން، މިކަހަލަ ހިމާޔަތްދިނުމުގެ ގޮތުގައި އެ ސަރަހައްދުތަކުގެ ބާރުތަކުން ނުލިބުނު ކަމުގައި އެ ކަންކަމުގައި ކުރިން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ފުރިހަ ވަޒާރާ ދެއްކިގޮތް، އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ

ނުފެންނު އެކަށަވާ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ކުރިއަށްގެންދާ ތަނެއް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވޭ އަސްލު ހާއްސަކޮށް ހަމަ ކުޑުދަރިފުޅުންގެއި އަޅުގަނޑު ބަލައިލައިފިން، ތަނަވަސް ޕްލެޓްފޯމްތަކުގެ އާންމުކޮށް ބަލަނީ އަތޮޅުތެރޭ، މުސާރަތަކެއް ބަލަނީ އަތޮޅުތެރޭ ހުރި. އެކަމަކު ހިނގަންވާ ގޮތަކަށް، އެ ތަންތަނަށް ބަރުނާމާ މެސެންޖަރއާއި މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ކުރިއެރުވުމެއް ނަންނަ ކަމަށް ބެލޭނީ. އަޅުގަނޑު ކުދިދަރިފުޅުންގެ ހަމަ އެ ކަންކަން ކުރަން މިވީ ބަދަލުވުމާ ވާހަކަދައްކާލިން އިޢާދަކޮށްދިނީ ރަނގަޅު. މުސްކުރާޖް ޖަގަ ވާހަކަ، ކޮންޓެއިނާ ގެންގުޅުން ބޮޑެތި ގޮތެއް ނެތި ވާހަކަ އެބަ ދައްކާ. ދެން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ކަންތަކާ މެދު އަސްލު އެސް.ޓީ.އޯގެ ދަރުގައި އޮންނަ ސަބްސިޑީ ކޮމްޕެނީއެއް އެމް.އެސް.އެސް.އެލް. އެހެންވީމާ، އެމް.އެސް.އެސްއިން މިއަޅުވަނީ ހަރުދަނާ ގޮތަކަށް، ތަޢާރަފުކުރަން އޮތުންޖެހޭ ގޮތަކަށް އެބަޖެހޭ އެ ކަންތައްތައް ކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ޕްލެޓްފޯމް ހަމަ ތަރައްޤީވެގެންދާނެ ވެސް އުފެއްދުންތެރިކަން ވެސް އިތުރުވެގެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ، ހަމަ ރަނގަޅުނަން މާލެއަށް ރާއްޖެއަށް މިކަހަލަ ބައިވަރު ސާމާން އެބަ ގެނޭ. އެ އެއްޗެހި ހަމަ ރާއްޖެން ބޭރަށް ވެސް އެކްސްޕޯޓް ވެސް އެބަ ކުރޭ. އެކަމަކު ޕްރޮޑަކްޓް ރެޖިސްޓަރ ޕްލެޓްފޯމެއް މި ސަރުކާރުގެ ނުހުރުމުގައި؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައި ބަލަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. އެއީ ގައިމު ވެސް އެ ކަންތައްތައް ކުރުވާން ގޮތަށް، ބަޖެޓް ޕްރޮފިޓުކުރުވާން ގޮތަށް، ކުރީގައި ފައިދާއާ 30% އޮތީ. އެއީ 2008އިން ފެށިގެން ގާނޫނުގައި ވެސް އޮތީ އަދި ގަވާއިދުތަކުގައި ވެސް އޮތީ ރެޖިސްޓްރޭ ޕްލެޓްފޯމަކަށް ގެންދާ މުދަލުން 30% ވިއްކާފައިވާނަމަ ޖެހޭ މާފުކުން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ފަހުން މަޖިލީހުގައި، ނަގާރަވަނީ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ބަދަލުކުރި 50% އަށް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނީ އެ ގޮތުގައި ހަދައި އިމްޕޯޓުކުރުންޖެހޭ ހުރިހާ ކަމެއް ކޮންމެގޮން ދިރިއުޅު އެ ތަންތަންގެ އެ މެކްސިކޯ، އެ ޖަސްޓިސްކަމަށްކުރާމީހުން ގޮތްތަކެއް ފެނުނީ އޮތިން. މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަޔަކު ވިއްކާފައިވާނަމަ ވާހަކަދައްކާފާ އެ ބޭރުގެން މި ބޭނުން، އެ ތަންތަންގެ އެ މެކްސިކޯ ނުތިބި، ކުރާނެ ގޮތް ނެތި ކިތަންމެ ބޮޑު ޕްރެސްޝަރއެއް ދިނަސް ތިމަންނަމެންނަށް އެ ކަންތައްތައް ކުރުވާކަށް ނުތީ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތަށްބޭނުން ވާހަކަ. ގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު އުޅެނީ ނިސްބަތުގާ ހަމަ މުސްތަގުބަލުގެ ހައިސިއްޔަތުން، މި ކަރި ކަންތައްތަކާ މަސައްކަތް އެއްބާރު ބަޖެޓު ފުރިހަމަކޮށްދީ، ހުރި ވިއްކާފައިވާގެ ކަންބޮޑުވުންތައް ވެސް އެހެނިހެން، ކަންބޮޑުވޭ. ކާބަން ފުރިހައްޓަ އެ ވީ ގޮތުގެ ނަންގާތެރިވެ އަޅުގަނޑު ހަމަ ކަންބޮޑުވޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާ ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ ނުދައްކާ މިތާ ތިބެމަކާ ވެސް އޮޅޭ ތަނަވަސް ކަމުގެ ނޫން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަސައްކަތްކޮށް ކުރީ މިދިން. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ހިސާބަކުން ކުރަތުގަތީ ކޮބާ؟ ރައްކާތެރި ކުރަތުގައި ކޮބާ؟ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. އަދި މި މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަ ދައްކަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، މިއަދު މި ގެނެސްދީގައި ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ކަންކަން ހަމަ ފުރިހަމަކޮށްލަން

ބޭނުންވީ، ކަރަންޓުގެ މިކަން މި ހިނގަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުން ހުރި ކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ވެސް ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަދެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް.

ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ހުށަހެޅުއްވި މި ވާ ގަރާރަށް ތާއީދުކުރާމެވެ، މިއަދު އެއްކަލަ ދަންނަވާލަންވެގެން މި ފުރުޞަތު ހޯދީ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދީ ބަނދަރުތަކަށް ތަރައްޤީވެގެން އިޤްތިޞާދީ ވިޔަފާރިތަކުން މި ތަންތަނަށް ހިންގަންޖެހޭނެ. އިކޮނޮމިކް ވިޔަފާރިތަކުން ޒަމާނީ ހިންގަމުންދާނީވެ ރަށްރަށުގައި މި ތަންތަނުގެ ނަފާ އެންމެ ބޮޑުން ގޮތުގައި ނުހިފޭ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކުޑަކުދި ރަށްތަކުގައި އަދި މާލެ، ހަމަ އެއާއެކުގައި ހިމަދު ޖުޅޫގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދައުލަތުގައި، ހަމަ މި މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެން މި ގެންދަނީ، އައްޑޫ އަތޮޅުގެ ފަޅުގެ ބަނދަރުގެ ވާހަކަ ވެސް. މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ ބަހުސް ބަޖެޓުގައި ސަރުކާރުން؛ އެ ވަގުތުގައި އޮންނަ ސަރުކާރުން މި ކަންތައްތަކާ ދާއިރާތަކުގައި ވިސްނައިގެން ޤައުމުގެ ނޭޝަނަލް ޖީޑީޕީއަށް ފައިދާކުރާ ގޮތަށް މި ކަންކަން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދާ ހިސާބަށް އައިއިރުގައި ވެސް ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި އެއަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ އެންމެ ރަނގަޅު ނަތީޖާ ލިބުމުންނާ މުއައްސަސާއެއްގެ ބަރުސާއެއް ނުހިނގާ. ހަމައެކަނި މިހާރު ވެސް ހަމަ ޗޭސްވިލް އިތުރު ޕްރޮޖެކްޓުގެ ތަރައްޤީކުރުމުން އެ ދަނީ. ތިމަރަފުށީ ޕްރޮޖެކްޓާ ގުޅޭ އެތަން އަހަރެއް ކުރިން ޑިވެލޮޕްކުރި ތަނެއް. ހަމައެއާއެކު ދެ ދިމާލު، ދެ ފުރަތަމަ މި އެޅުނީ. މިއީ މިއަދުގެ ޒަމާނުގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ބޮޑު ބޮޑު. ދިވެހިރާއްޖެ ވެސް މި ބޮޑު ހަމަ ވަރަށް ސްޓްރެޓެޖިކް ލޮކޭޝަނެއްގައި. މި ބޮޑު ސްޓްރެޓެޖިކް ލޮކޭޝަނުގެ އެންމެ މުހިންމު ފަހަރު، އިޤްތިޞާދީ ފައިދާއެއް އެއްވެސް ސިޔާސީ ޕާޓްނަރަކާ އެއްބައިވެގެން ހިނގާނެ ނުކުތާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންވީ ކަމަކީ، މި ފަދަ ބަނދަރުތަކަށް ގޮތާ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުންވޭ، މި ފަދަ ބަނދަރުތަކުގެ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުންވޭ. ނަސޭހަތް ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕް އެބަ ބޭނުންވޭ. ހިނގާ އެންމެން ގުޅިގެން، ހަމަ ދާނީ ކޮން މިސްރާބަކަށްތޯ؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީ ވިސްނުން ބަދަލުވެގެން މި އޮތީ ވަގުތު، ހަމަ ކޮންމެ ރަށެއްގައި މީހުން އުޅެންޖެހޭ ފާހަގަކޮށްލައިދޭށަ ކަރަންޓުގެ އަޅުގަނޑުމެން ޕްރައިވެޓްކުރާނީ؟ 70 މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށަކަށް 70 މީހުންގެ ހޯލެއް ހަދާނީތޯ؟ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބަހުސްކުރަމުންދާ ކަމެއް. މި ޒަމާނުގައި މިސާލު ގޮތެއްގައި ކަރަން

ޓެކްސްގެ ފައިސާއިން މި ލިބެނީ މަހަކު 1.8 ބިލިއަން ރުފިޔާ އެވްރެޖްކޮށް. މި ފައިސާ އަޅުގަނޑުމެން ދުޅަހެޔޮކުރާނީ ކިހިނެއްތޯ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ހިތާ އަންގަންގެ އިސްކޫލު ގޮތަކަށް ވިސްނާ ކަމަކަށް ވަނީތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި ހުންނަންވާނީ ފުދުންތެރި ރައްޔިތުންތަކެއް އުފެއްދުން، ދިވެހިންނަކީ ފުދުންތެރި ބަޔަކަށް ވުން. ދިވެހިންނަކަށް އަބަދު އެ ވަގުތަކު އޮންނަ ސަރުކާރުތަކުގެ އަޑުންގެ ގޮތުގައި ބައިވެރިވާ ބަޔަކަށް ހަދާ ގޮތަކަށް ނޫން ސިޔާސަތުތަކެއް އަންނަނީވެސް، އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ، ނިޝާނަތު، ޖެހިލުވުމުގެ ފުރުޞަތު އޭގެ އަންނަނީދޯ. އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ދައުލަތުން ފައިދާވާ ގޮތްތަކަކާ ކަންކަން ވާންޖެހޭނީ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތު މިހާރުސާބަހުން އަމިއްލަގައި ޚަރަދުކުރަންވީ 50 އަހަރު ޚަރަދުގަނޑެވެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ދައްކާއިރުގައި 50 އަހަރު ވީއިރުގައި ކިހިނެއް މުއްސަނދި ދިވެހިންތޯ އުފެދިފައި އޮތީ؟ ކިހިނެއް ތަރައްޤީވެފައި އޮތީ؟ މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ސުވާލެއް އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ މި ދައްކަނީ، ހަމައެކަނި ޝަރީފާއި ސަރުކާރުގެ ވާހަކައެއް ނޫން. ގުދުރަތުޖެހުމުގެ އާދެ ހަޔާތް ބައްޕަވާ! ރަމަޟާން މަސް، ބަރަކާތްތެރި ރަމަޟާން މަސް މި އައީ ކުރިމަތީގައި. މިހުން ދަތިކޮށް އުޅެނީ. ފެން ބިލު ނުދެއްކިފައި، ކަރަންޓު ބިލު ނުދެއްކިފައި އުޅެނީ. ފުދުންތެރި ބަޔަކަށް ވުމަށް ޖަހާއި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މަސައްކަތްކުރަން ނުކުރެވޭތީވެ. ހަމަ ކަންކަމަށް ފިހާރަތަކުން ދަރަނި އެބައޮތް. އެ ވިޔާރު؛ ހަމަ ކާނދު ދުވަހަކު މިހުން ދަރަނިވަމުންދަނީ. އެހެންވީމާ، މިހުންގެ ބަދަލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަނީ.

ކުރާއިރުގައި މި ވެސް، މި ވެލްތު ވެސް ޑިސްޓްރިބިއުޓް ނުވާ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާވާ ގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ ބަހުސްކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެއް. މި ގައުމުގެ މިހާރު މި ހުރި އެސެޓްތައް އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިންގެ އަތުމަތީގައި ބާއްވައިގެން މި ކަންކަން ތަރައްޤީކުރެވޭނެ. ތަރައްޤީނުކުރެވޭނެ ކަމަކު ބޭނުން ބާރުމަން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން އަޑު ނުކުތް، ކުރުކޮށް ބުނަންޏާ ވަރަށް ސަސްޕިޝަސް ޓްރާންޒެކްޝަނެއް. އައްޑޫއަށް ވެސް ހަމަ ސަސްޕިޝަސް ޓްރާންޒެކްޝަނެއް. މި ތަންތަން ދިވެހިންގެ އަތުމަތީގައި ދިވެހިންގެ ކޮންޓްރޯލް، ދިވެހި ކޮންޓްރޯލުގައި މި ކަންކަން ކުރެވޭނެ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ދިވެހިންނަށް މި ކަންކަން ނުކުރެވޭނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރެވެންނެތް. ދިވެހިން ކުރިމައްޗަށް ނެރެގެން ދިވެހިންނަށް ފައިދާވާ ގޮތަކަށް މި ގައުމުގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަށްދާންޖެހޭނީ ކަމަށް، ދިވެހިންނަށް އިސްކަންދީގެން ކަންކަން ކުރަންޖެހޭނީ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަމުން މި ފުރުޞަތުގައި މި ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

__ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:__

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު.

__މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:__

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅުއްވުމަށް މި އޮތް ގަރާރުގައި ސަރަޙައްދީ ބަނދަރުތަކުގެ ވާހަކަދައްކާއިރު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހާސިލުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ދެންނެވުން. ބަނދަރު ކާމިޔާބުކުރުމަށް ބޭނުމީ ކުރުމުގެ ބަނދަރުތަކުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިފަރެންސް މި ދެއްވީ، ކަންކަން ދެކެމުން އެންމެ ފުރަތަމަ ކުރެއްވި ގޮތުން މި ބައި. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަންކަން ދެކެންނުވާނެ ހަމަ ބަޔަކުގައި ވެސް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑަށް މިއަދު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފާހަގަކުރެއްވި މި ދެކުނު، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނާ ވާދަވެރި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ޕީ.ޕީ.އެމް-ޕީ.އެން.ސީއަށް ދިމާވެފައި މި އޮތް އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ، ސިޔާސަތު؛ އެ ޕާޓީއެއް އުފެދުނު ސިޔާސަތު ގެއްލިފައިވާ ޕާޓީއެއް މި ވަގުތު ފިޔަކަސްކުރަމުންދާނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެން މި ދަންނަވަނީ، އެމް.ޑީ.ޕީ އުފެދުނީ ހަމައެކަނި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ބޮޑަށް ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދަވާ މުއައްސަސާތައް މިނިވަންކަން، ޑިމޮކްރަސީގެ ސިފަ ޖެއްސުން ނުވަތަ ޑިމޮކްރަސީއަށް އިޖްތިމާޢީ ބަހުރޫގެ ގޮތުގައި އެ ވާހަކަ ވަރަށް ބޮޑަށް ދައްކަވަމުންގެންދެވީ. ތިރީސް އަހަރުގެ ސަރުކާރާ ނުވަތަ އުފެދިގެން އެއް ރަނގަޅުގޮތް ދެކޮޅަށް އެމް.ޑީ.ޕީ ތެރޭގެ ވާހަކަދެއްކެވުން ގެންދިޔައީ. އަޅުގަނޑު ހައިރާންވަނީ ނުވާ ރައީސް ނަޝީދު މިއަދު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފެނުނު ސަރުކާރު ގެއްލުވާލީ، ރައީސް ނަޝީދު ރާއްޖޭގެ ޑިމޮކްރަސީގެ ރިޔާސަތުގައި އެ ދައުރުގައި ވާހަކަދެއްކުމަށް، ސަރުކާރާ ދެކޮޅު އެ ދައުރުގައި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ސަބަބު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލާ އެކަމަކު ހައިރާންކަން ނުވާ.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރަޖިސްޓްރީގައި ރައްކާތެރިކޮށް ވަރަށް ބޮޑަށް ބެޓަރުކޮށްގެން، ވަރަށް ބޮޑަށް އެންމެފުރިހަމަކޮށްގެން ލިޔެ، ޑިޖިޓަލްކޮށް މި ދައުލަތާ ވާހަކަތައް ތަންފީޒު މަރުޙަލާގައި ކަންކަން ކުރާނެ ގޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައުލަތަށް ވަރަށް ހިތާމަޔާ އެކުގައި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ތާރީޚު ބޮޑު، އެންމެ މަޤްބޫލު ސިޔާސީ ލީޑަރު އެކަކީ އަނިޔާގެ މައްޗަށް އަނިޔާކުރާ ހާލަތުގައި ޖަލުގައި. މި ވާހަކަ މި ދައުލަތު ޚުޠުބާގެ ވާހަކަ އައިމަ. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ހަނދާންވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައްލަވާ! މި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މި މާލެއާއި ދެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޚުދުން، ކާމިޔާބު ޚުދުން މުސްތަޤްބަލަށް ވިސްނާލައި އަޅަންޖެހޭ ތަނަވަސް ސިޔާސަތު ކަމަށް ދިރާސާތަކުގައި އެބައޮތް ދައުލަތު. އެހެންނަމަވެސް، ގެވިފަ ވިއަސް، ކޮންމެވެސް އެއިރަކު މި ދި ތަން ގެއްލުން މި އަދާ ބޮޑުޖެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ ސަރުކާރަ މިދިޔައީ އުޅެނީ ޖަލަށް އަރައިގަންނަވައިރުގައި އެއީ މުޅިން އާ ކާރިޝާ ބަނދަރާ ވެސް އެއްކޮށް އެ މަސައްކަތް ނިންމާލެވުނުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް މި ހިންގަނީ ހަމައެކަނި ބޮރުޖެއް އަޅަންވެގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށުގެ ނަރުދަރާ ވެސް ހަމަ އެ ޔުނިސާއިން އެކުން. މާނައަކީ، ހަމަ ސަބްސިޑީ މިލިއަނެއް، ދެން، ބައެއް ރިސޯޓްތަކުގައި އެބަ ބޭނުން 600 މިލިއަނާ. އަޅުގަނޑު މި ދައުލަތަށް ގެއްސު ވާހަކައާ، ހަމަ ސަބްސިޑީއަށް ނާރާ، 600 މިލިއަން ޖީޑީޕީ. 600 މިލިއަން ޖީޑީޕީ އޮރިޔަސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަވަސްއޮރޮނގަނޑުން 100 މިލިއަން އިތުރުކޮށްގެން 700 މިލިއަން ޖީޑީޕީ އޮރިޔަސް، އޮޅިޔަސް، ހަމައެކަނި ބޮރުޖަން މި ރާއްޖޭގެ ނަރުދަރާއި އަދި އިތުރު ކާރިޝާ ޕްރޮޖެކްޓާއި ބޮރުޖާ އަޅައި ނިންމާލެވުނުގެ ޕްރިސާ ހަމައެކަނި އެއް ބޮޑަކަން މި އަޅަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ފަރާތަ އެއްރިޕޯޓްކޮށްގެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަރަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައީސް ޞާލިހުގެ މަސައްކަތް ހައިލައިޓްގައި އިސްތިއުމާރުކުރެވިފާ، އިސްތިއުމާރުކުރެވިފާ އެ އިސްތިއުމާރުކުރުމުގެ ރީސްޓްރަކްޗަރކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ގޮތުގައި މިއަދު މި ހިނގަންޖެހުނީ ހައިޖެކްކޮށް. ހަމަ އެހާއެކު ރައީސް ޞާލިހަށް ދަރު ކުޑޮން ހަރާން ހުކުމް ޖެހި ފޯނު މިއަދު އެ ވަނީ ހަމަ އެޓީ ޕްރައިވެޓްގައި ނަށްޕަރިވެސްކޯސް ހައިޖެކްކޮށް ޖަންބުދް ޖަހާފާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރީން އެ މަސީހުވާނަން ހުކުމް ކުރި ޑިޕޮޒިޓް ވެސް ހަމަ މިކަން ބިލްޔަން ކޮންމެވެސް ސޯޝަލް ކާޑުގައި ހުށަހަޅާ. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީ އުފެދުނު މަގުސަދު، ޑިމޮކްރަސީގެ ޕްރިންސިޕަލްތަކުގެ ގޮތުގައި އުފެދުނު މަގުސަދުގެ ތެރޭގައި މިއަދު ރައްޔިތުން އެބަ ސުވާލުކުރައްވާ، ޕާޓީއާ ދެކޮޅަށް ވިޔަސް އިންސާފު ލިބިދާނެ ހުރިހާ ކަމެއް؟ މުއައްސަސާތައް މިއަދު ދުނިޔޭގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މުޖާދަލާ ވެސް ކުރަމުން ސަރަހައްދު ޒުވާނުންނާ ޚާއްޞަ ޕާރޓީ. އާޚިރުކަމަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ވެސް، އާޚިރުކަމަށް ވެސް ދުނިޔޭގެ އެންމެ މަތިން އިދިކޮޅު ފުރަތަމަ ބަޔަކު ހުރިހާ ކަމެއްގެ ކުރިން، ޓާރގެޓް ބާކީ އެއިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މުޅި ރަށް ފުރިހަމަކުރެވޭ، ބޮޑު ވަރަށް ފުރިހަމަކުރެވޭ. އަދި ދުނިޔޭގައި އެމް.ޑީ.ޕީގައި ހުރި ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް ގޮތުގައި ފަރާތަކުން ފުރިހަމަކުރެވޭ. ހަމަ ދިރާސާކޮށް ބަލައިލުމާ އެއްގޮތަށް، މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކަންކަން ހިނގާ؛ މިއަދު މި ހިނގާ ގޮތް، އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން އަތުގެން ހިނގާ ގޮތަށް

ކަންކަން ކުރީމަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤައިސާ ހުސްނީ، މުސާރަ ބޭނުންކޮށް ހާޖުކުރަނީ. ވައްދުވަނީ މުސާރަ ބޭނުންކުރަން ވެސް، މުސާރަ ބޭނުންކުރީމާ؛ އެ ހަމަ އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މުސާރަ ބޭނުންކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ފައިސާގެ އަގެއް ވެސް އެބަޖެހޭ އަންނަން. މިއަދު އަހަރަށް ރުފިޔާއަށް ޖެހޭ އަރަބިޔާންދިރާއި. އިދިކޮޅު ޕާޓީ؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި އުޅެނީ ސިޔާސީ މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ބާވަތުގެ ސަރުކާރެއް ނުލިބެން. މުޅި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިނިވަންކަމާ އެކު އަޅުއަޅުވާން ބާގައެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ޙަޤީޤީ ކަމެއްގައި މިހެން އެއްވާ އެ ތަރުން ތަޅައި ސްކޮންޑިޝަނެއް މިހެން އެކުލަވައި ވައްދަނީ. ޙަޤީގަތް ވަރުވުއްޖާ ޙަޤީގަތް ބާރަކަށް ނިސްބަތްވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަގުއްމަލަ ހިނގާފަން ފުރުސަތު ދިނުމުއްޔާ ނޫން. ޖަލްސާއެއް ބާއްވަން ހުއްދަދިނީ ނޫން. ފުރުސަތު ބޭ ސްކޫލެއް ފަރުވާއެއްސަން އަދި ފުރުޞަތުގެ ފަހަތުން ސިފައިން އަރައިގަން ޖެގެ ސްކޫލެއް ގޮތަށް ކަންކަން ކުރަމުން އެ ގެންދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަރަށް މަޖާމެ ރަށްދުވާ ގޮތަށް، ޖީމުކުރަސާއި ދަތުރުތަކުގައި ރަށްރިވެންގެ ހިތުގައި އުސްމިދު އެއްކަން ފުރަޖެހެނީ. މި ރަށްޖެހުމަށް ސްކޫލުވެއް ހުރިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު އެ ސްކޫލުވެއް މަރާމާތުކުރަން ވެސް ފައިސާ ނުލިބޭނެ މި އުޅެނީ ރަށްރަށްތަކުގައި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުޅި، މުޅި ދައުލަތް އެއްކަން ހެރާކުރަން ދިރާއިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕާރޓީގެ މަހަރަ ދެން މި ދައްކަނީ، ކަރުދާސްފުޅު ބޮޑުވަނީގެ މަހަރަ. އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތުން ކުރަންކުރަމުން މި ޖެހުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަރުދާސްފުޅުގެ ބޮޑުވަނީގެ މަހަރަ ދައްކާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން ދެއްވާ މިނިޓެއް. ކަރުދާސްފުޅު ބޮޑުވަނީގެ މަހަރަދައްކާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަނދާންކުރަން އެއަރޕޯޓު 159 މިލިއަނަން ތަރައްޤީކުރާ މަހަރައްދުގެ އެމް.ޑީ.ޕީން މި ދައްކަނީ. ދައްކާއިރުގައި އެބާގައި އަދި އެއަރޕޯޓު ޖެހިދާނެތީ ހުރިހާގައި މިހާރު ހުރި މުސްކުޅި ބޭނުންތަކަށް ވޯޓު ކުރީގެ. އެހަމަކު ދީ މިއަދަން ފޯސިންގޮތުގައި ބާގޮތް މި ކުރަނީ. އަސްއަލަތްތަކުން މި ބޮޑުވި ކަމާސާވެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ތަރައްޤީގެ ޚިދުމަތް ދޭ ވަގުތު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކަންކަން ދެކޮޅުހެދުމަށް މި ވަގުތު މި ދައްކަނީ. މިހާ ކުރު ވަގުތުކޮޅުގައި ތިމަރަށް މި ވަގުތަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ނުދެއްކެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ހަމަ ދެންނެވީ ބޭނުންވަނީ، މިއަދުވެސް އަނިޔާވެރިކަން އިސްކުރާ ސަރުކާރެއް؛ މިހާ ހުރިހާ ބޮޑުކަމެއް ލިބިގެން ކުރުނު ސަރުކާރަކީ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުގައި ވެރިކަމްފަހައްޓަން ކޮންކަހަލަ ބޭނުމެއް އަންނާނެއްތޯ ދައުލަތް ސިޔާސީ އިދިކޮޅު ޖާބަރަން؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖީބުރު ޖެހިގެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖީބުރު މައްސަލަ އިސްތިޢުފާދޭން ހިސާބަށް ދިޔައީމާ ވެސް ހަމަ ދައުލަތަށް ކަރުދާސްފުޅު މަސްދޫކުރަން ރައީސް ޙާލަތަށް ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ޚަރަދުވާގޮތް އަނިޔާވެރިކަން ނިންމަކަމެއް ނޫނެ. ފުރަތަމަ ބަލަން، އަރައިގެން އެއްބަސްވުން ސިފައިލާނީ މި ނަގަނީއެވެ. މަސައްކަތް ނުކުރާ ތިމަގޮތަށް ބެހޭ ޚަރަދުތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން، ދަރިން ވަރަށް ބޮޑަށް ވެސް ފުރުސަތު ދެވިގެންނެތް އަދަދު ވެސް ވަކިކުރަން؟ އެ މަސައްކަތް މިލިކުރުން ވެސް ފުރަތަމަ މަސައްކަތްގައި ވެސް ހުއްދަދެނީ ދުވަސް އަހަރު އިސްތިޢުފާދީގެން ބާވަތައް ސިޔާސީ ކާރެއް ޙާލަތަށް މަދަރުސާ ބޮޑުވަނީ

ގޮތުގައި ނިމުނީ. މިއަދު އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް، އަސްލާ ހަމަ އެއް ކުރިވަރައް ކުރެންވެގެން މި އުޅެނީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތާ ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހަރަދުކުރާގޮތުން، ޕްރިންސިޕަލްތަކުން ދައުލަތުމެން ހަރަދުކުރާގޮތުން ހުރިހާ ކަމެއް އެކުލަވައިލައިގެން ޖަހަމުން ރައީސް އިބްތިކާރުލް ދުބައްދަތު ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރުން މި ގެންދަނީ. ހަމަ އެންމެ ކަމެއް ކުރަން. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހަނގުރާމަކުރަންޖެހިފައި މި އޮތީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ކަމަކާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސަށް ވެސް އަދި އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ހެޔޮއެދިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ އުފެއްދި އަސްލު މަގުސަދަކީ ދުޝްމަނާކީ އިނގޭތޯ! ޕީޕީގެ ވަރަކަށް ރައްކާތެރި ރާއްޖޭގެ އިޙްތިރާމުގެ ވަރަކަށް އެއަށް ނުވެދާ. ފުރަތަމަ އެބަޖެހޭ ގަވަރުނަރުން މި ރާއްޖޭގައި އޮންނަން. ދައުލަތް ފެއިލްވި، މުއައްސަސާތައް ފެއިލްވި، މުއައްސަސާތަކުގައި ތިބި މީހުން ރިޝްވަތުނަގަނީ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ރިޝްވަތުގެ މައްޗަށް ރިޝްވަތު. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ވާހަކަތައް ހުރި. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ކުރުކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑު މި ގޮވާލަން ބާރުއަޅުއްވަން. އަދި މި މަސައްކަތުގައި، އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހާޒިރު ހުރިހާ ބޭފުޅުން މި އެންމެ މަސައްކަތުގައި ކާމިޔާބު މަޖިލީހުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިކުރަކީ އެއްބާރުލުން ދޭން ވާހަކަ ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ކުރުކޮށްލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދު.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ބަހުސްއަށް މި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރާ، ބަހުގައިވާ ވެސް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަނީ ހަމަ ވިސްނުމުގައި ވަރަށް ދުރުން ގަބޫލުކުރަން. އެހެން މި ދުނިޔޭގެ ކަމަކީ، މި ގަބޫލުކުރަނީ ބާރުއަޅާކުރަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ސަރަހައްދީ ބަދަލުތައް ބޭނުންކުރެވިގެން ސަރަހައްދީ ތަރައްޤީގެ ދުވަލި ހަރުދަނާކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ދޫ ގެނައުން އެ މަސައްކަތް އިތުރުކުރަން، އެކަން ހަރުވި ކުރުމަށް ގޮވައިލާ ގެއްލުމެއް ގޮތުގައި. ދުރުން، މި ގަބޫލުކުރަނީ ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ ބައްލަވަނީ ވަރަށް މުހިންމު ވާހަކަތަކެއް. އެ ވާހަކަދައްކަން ދޫން އަޅުގަނޑު އާދެ ތަފްސީލުކޮށް ނުދިޔަޔަސް ކަމަކު، މައިގަނޑު ގަނޑުގެ މަޤްޞަދުގެ ޕާޓީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާހަކަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ބާރުތަކުން. ޕަބްލިކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދިވެހިރާއްޖެ ހަޤީޤީ ގޮތުގައި ޕޮލިޓިކަލް ބޭނުން ކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ބާރުލާފައި ކުރި ނަތީޖާއަކީ

މިވަނި ކަމެއް އެވަނި ކަމެއް ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ހަޤީޤީ ތަރައްޤީއަކީ ކޮބައިތޯ އަޑުއަހައިގެން އެބަ ހުށަހަޅަން ޖެހޭ. އެހެން މިދެންނެވީ ކަމަކީ، އަދި ހުއްޓުމެއްނެތި ސަރުކާރުން ތަރައްޤީ އަޑުއަހައިގެން ގެންނަން ބޭނުން ކަމަށް ވަނީ، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި އެކަމަށް އަމާޒުކުރެވިގެން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ކަންކަން އަހަރުން ތަންފީޒުވެގެން ދިޔަ ދާން އެބަޖެހޭ. އަޑުއަހައި މިހެން މި ދެންނެވީ ކަމަކީ، ހަމަގައިމު ދިޔަ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ވަޢުދު ހުށަހަޅުއްވި ޖަލްސާ ކުރެވުނު ދައުރާގެ ރައްޔިތުންގެ ވަޢުދު ހުށަހެޅި މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހަމަ އެކުގައި ވެރިކަމާއި ކޮންޓްރޯލް އެއް ގެސްޓްހައުސް، އެކުގައި ބަޔަކު ފެނިއްޖާ އެކުގައި ބޭނު ވެއްދުނު، ކުރެވުނުކަމަކީ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ ހަމައިދާފާން ހަމައިދާއިރު ވާހަކަ. އަޑުއަހަން ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތްގެ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި ކުރުކޮށް ދީ އަހަރު ބަޖެޓުގައި މި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓު ހިމެނިން. އެހެންނަމަވެސް، ރީތިވަނަ އަހަރުގައި އެ އިންޓަރނެޝަނަލް އެކަމާ ސިވިލް ސާރވިސް ކޮލެޖު ޓީޗަރުންގެ ފިނިޝް މިހިސާބަށް ހަމަހަމަ ދިނުމަށް، އެ މަސައްކަތް ހިނގާނީ ދެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބަޖެޓުގެ ޕާޓީއިންނެވެ. ދައުރު ނިމިގެން މިހާރު ސާފުކޮށް ދިރާސާކުރުމުގައި ވެސް އޭގެ އެއްވެސް ކަމެއް ހިނގާފައި ނުވޭ. އަދި ހިނގާނެކަމުގެ އުމްމީދެއް ވެސް ފެނިފައެއް ނުވޭ. މިއީ ކުރިއަށް ރައްޔިތުންގެ ވަޢުދު ހުށަހެޅި ހަމައެކަނި ވެސް ބޭނުންކުރި ބަޖެޓު. އެކަމަށް ނުކުރެވުން. ސަރުކާރުން ތަރައްޤީ ބާރުގައި ހުށަހަޅައި ކުރިޔަށް ވެރިކަމެއް ކަމަކަށް ރިޔާސީ ކުރަން ނުކުންނަވާގޮތަށް ހިތްހަމަ ޖެހޭ، އެކަން އެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި ނުވާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ހައްދުފަހަނައަޅައިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާ ބޭނުންވާ ބަޖެޓު ހިމެނޭ ބަޖެޓު ހިނގާނީ ތަރައްޤީއަށް ވަރަށް ފަސޭހަކަމުން، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޖެޓު ބޭނުން ބަޖެޓު ހިމެނުމާއި ބަޖެޓު ހުށަހެޅުމުގައި ނުހިމެނުމުން. އެހެން ބަޖެޓު ހިމެނުމުން އެ ބަޖެޓުގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭ ބަޖެޓު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ކުރަމުން ގެންދާ އުޅުއްވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ފައިދާ ފުރިހަމައަށް ލިބޭނީ ރައްޔިތުންނަށް ބަޖެޓު ހުށަހެޅޭ ހިސާބަކަށް މިދިޔަ ހަރަކާތްތައް ނިމުމުން. ބަޖެޓު ހަމަ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް ހުރިހާ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ބަޖެޓު ބަޖެޓުގައި ކުރިއަށް ބަޖެޓު އެހެން މި ތަރައްޤީއަށް ހިމެނިގެން ކަމަށް ހިސާބުކުރެވޭ ބަޖެޓު ބޭނުން ދާންޖެހޭ.

އަޑުއަހަން ހަމަ ވަރަށް ސާބިތު ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ކުލަބުގެ ރައީސް ހުސައިން ކާށިދުއްވާ ގޮތުން. ކޮޅުމަދުލުގައި ކުލަބު ބަޖެޓުގައި ހިމެނިގެން ކަމަށްވާ ނަމަ، މިހާރު ހުރި ގޮތުގައި ކުރިއަށް ކޮށްދިނުމަށް އެދެމުން، އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުންނާ އެކުގައި ރަށުގެ ކައުންސިލްގެ ކޮށްދެވުނު ނޫން، 200 މިލިއަން ރުފިޔާ ރައްޔިތުންގެ 60 ހައުސިންގ ޔުނިޓް ހަދާފައި އެ ތަނަށް ވަޑައިގަންނަވާ ބަލަމުން ގެނައުމަށް. އަދި ހަމަ އެއާއެކު އެގޮތުން އެބުރި ކުރިން ބަޖެޓުގައި ކުރެވުނު ކުރިއަށް ގެނައި ހެޔޮ ބަޖެޓު ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަޖެޓުގައި ޚަރަދުކުރާ އިންޖީނު ސާފުކުރި ކުރިއަށް ފައިސާ އިންތިޒާމު ކުރަމުން އެ ކުރިޔާ ބަޖެޓުގެ އެޕް ބަޖެޓު ސަފަތަކުން އެ ބަޖެޓުގެ އަހަރު. އެހެން ކުރިއަށް ހުރި ގޮތުގައި ކުރެވުނު ބަޖެޓު މި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓެއް ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ތަރައްޤީގެ ތެރޭގައި މިއީ ތަރައްޤީގެ އަސާސް. ކޮބައިތޯ ކުރިއަށްދާނީ؟ ކޮންއިރަކުންތޯ ރައްޔިތުންނަށް ހައްޤުލިބޭނީ؟ އެހެންވީމާ، އަޑުއަހައިގެން ހަމަ އަޅުގަނޑު ބަނދަރުގައި އަޑުއަހައިގެން މާ ބޮޑަށް ކޮންމެ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމަށް ކުރިއެރުން ކުރުކުރަން؛ އަޑުއަހަން ވެސް ގެނެއްސަދޭން،

އިންސާނުން ތިބޭނީ އެ ތަންތަނުގައި ބޭނުންވާ އަސާސީ ކަންތައްތައް އެ މީހުންނަށް ފުއްދައިދޭންޖެހޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮންމެ ރަށެއްގައި ބޭސް ހޮސްޕިޓަލެއް، ކޮންމެ ރަށެއްގައި އެ ރަށެއްގައި ސަޤާފީ ތަރިކައާއި ބޭސްފަރުވާ އެއްކޮށް ހަދައިގެންއެއް އަދިކަމުގެ ބޭނުންތަކުން އެ ކަންކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަދިކަމުގެ ދަށުންނާއި މިހާރު ވެސް އަދިކަމުގެ ނޫނީ ގޯތި ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީކުރަނީ ކަމަށް ވަނީ، އަންނަކާލެވެސް މި އަސްލު މުސްތަޤްބަލުގައި ރިޔާސީ ވަޒީފާގެ ގޮތުގައި ރިޔާސީ ސިޔާސަތުތަކާއި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ހިނގާނެ. ރައްޔިތުންގެ ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީއަށް ތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭނުންވެއްޖެ ވިޔަފާރިކުރުމަށް ގެންދަނީ. ގެއްލުން މާލީބަޔަކު ހުއްޓުވުމަށް ދެކުރަނީ ވަރަށް ތަރައްޤީކުރާނެ ގޮތުގެ މަސައްކަތް ސިޔާސަތުގެ ރޫޅުކުރާނީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވި ކަންތައްތައް:

ސަރުކާރާއި އިއްތިޙާދީ ގުޅުމެއް. ހިމާޔަތް ލިބެން ހުރި ބަނދަރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދަން ތަރުޖަމާކުރަން.

ހިމާޔަތް ލިބެން ހުރި ބަނދަރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދަން ތަރުޖަމާކުރަން ވަޒީފާއިން ނިކުތުން:

ސަރުކާރާއި އިއްތިޙާދީ ގުޅުމެއް ހަދައިފި. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ ދާއިރާގައި ސަރަޙައްދީ ބަނދަރުތަކުގެ ނަގާ އެ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް ނަފާހުރި، އެކަން ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމުގެ ގޮތުގައި، އަދި މަޝްވަރާގެ އިއްތިޙާދީ ދާއިރާތަކުގެ ސަމާލުކަމުގެ ގެންދިޔުމަށް ބޭއިވި ކުރީގެ ވަޒީފާތަކުގެ އެއްބަސް ފާހަގަކުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްބަސް ތަރުޖަމާ ދާއިރާތައް ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް ދައުލަތުގެ އަދި ފުރިހަމަކުރެވޭ ގުޅުން ޚާއްޞަކުރާ. އިއްތިޙާދީ ހަމަޖެ؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކުލަވާ ގުޅުން

ޢާއްމު ސަރަޙައްދީ ދަ ބަނދަރު މަސައްކަތް ކުރުމަށް 1981 ވަނަ އަހަރު ފުރަތަމަ އަހުލު ސިޔާސީ މިހާރު ހިމާޔަތްގައި އެ ކުރާ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކަރު. ވަޒީފާގެ ބަނދަރު 20052 ވަނަ އަހަރު ހުޅުވި، އަދި މި ދަ ބަނދަރުތަކުގެ ބޭނުން، ނުވަތަ މި ދަ ބަނދަރުތަކުގެ ނަގާ އެ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭން ހަމަ އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތް. ކޮންމެ ސަރުކާރެއް ވާޖިބުވެގެން އަންނައިރު ރިޔާސީ ވަޒީފާގެ ގޮތުގައި ވިޔަފާރި، އުމުރުގެ ބަނދަރާއި ދުވަސްގެ ބަނދަރުތަކުގެ ފައިދާ އެ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ފައިދާތަކަށް ލިބޭނެ ގޮތެއް އެ ކަން ކުރިއަށްގެންދާނަމަ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިތްހަމަ؛ އަޅުގަނޑުމެން މި

އެންމެނަށް ހުރިހާ ކަމެއް މާލޭއަށް ބޮޑުކޮށްދިނީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރަން ފުރުޞަތު ގިނަކުރުމަށް ގޮތްތަކުން ގިނަވެސް ކަމެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ތަރައްޤީގެ މިހާރު ހިފައިގެން ދިޔަ ކާމިޔާބު އަދިކަމުގެ ގުޅުމަށް ނުކުރެވޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިތްހަމަ.

އަދިކަމުގެ ކާބޯފަތަކުގެ ފުރުސަތު، ދެމެހެއްޓުމަށް އަދި ސިޔާސީ ގުޅުމެއް ދައުލަތުގެ ހިމަ ހަމަހަމަކަމާއި ކުރީގައި ވެސް އަނިޔާވެރި ގުޅުން ބަނދަރުގެން ދިފާއީ ކަރުދާސް ބޭނުންކުރެއްވި މިހެން. ދައުލަތުގެ ހިމަ ހަމަހަމަކަމާއި ތަރައްޤީގައި ވެސް އަދި

ޤާނޫނުތަކެއް ނިޔާ އެ މިނިވަން އިތުރު ޕްރޮޖެކްޓުތަކާއި ބަޖެޓު ދެ ގުޅުމެއް އެކަމާ ދިރާސާގައި ހަރަކާތް. ތަރުޖަމާގައި ވެސް އަދި ސިޔާސީ މިހާރު ވިއްކާލައިގެން ވެސް ޢަމަލުކުރުމަށް އެ ބަލާ އެހެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިތްހަމަ. އެހެންނަމަވެސް،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު މުޅި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ބަހާނެ ގޮތަކަށް އެކަމެއް ފަހިވެގެނެއް ނުދެއެވެ. ހަމަ އެގޮތުން އައްޑޫ ސިޓީއާއި ދެކުނުގެ އަތޮޅުތަކުން މުޅި އުތުރުބުރުގައި ބޭސްފަރުވާކުރުމުގައި އައްޑޫގެ އާބާދީ ފަހަރު. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޑުގަނޑުވެރިންގެ މި ސަރުކާރުގައި އެކަން ވެސް ހުއްޓިގެން އެ ދިޔައީ، ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކުން ދޯނިފަހަރު ކުއްޔަށް ނަގައިގެން އޭރުފަހަރު، ބޭބީ ބާޖެހުމަށް ބަނދަރުގެން ސަރުކާރުގެ އެސް.ޓީ.އޯ ފަހަރު ކުންފުނިތަކުގެ، އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ ފަހަރު ކުންފުނިތަކުގެ މުޅި އުފުލަން، އެކަން ކުރަމުންދަނިކޮށް، ކުއްލިއަކަށް އެ ކުންފުނިތަކުގެ ޓޫރިޒަމް ބަދަލުކޮށްލާފައި އެ މިހެން ދޯނިފަހަރު އަލިއްލަވައިގެން ކުއްޔަށް ނަގައިގެން ދަތުރުކުރަން ފުރިމާ އެ ބޮޑުވަރަށް ހުއްޓުނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ހިސާބުން ވެސް މި އެކި ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކާ ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވެފަ. ދޯނި އެ ހިސާބުން އަދިއްޔާ ކުރި ވިޔަފާރިވެރިން މާލެއިން ތަކެތި މި ގެންދަނީ ކުރި ބޮޑުވަރަކަށް. ކުރި ބޮޑުވަރުގެ ސްޕީޑް ކުޑަވެފައި ޚަރަދުގެ ބޮޑުވީމާ ތަކެތީގެ އަގު އިންތިޒާރަށް ބޮޑުވެގެންސްޕީޑްގައި މިއަދު އެ ވަނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އައްޑޫ ސިޓީއާ އަދި ކުޑަހުވަދޫގައި މި ވާ ދެ ބަނދަރުގެ ބޭނުން އެ ސަރަޙައްދުގެ ރައްޔިތުންނަށް ފުރިން އެހެރީ. އެ މިހެން ބޭނުންވާ މުޅި އިންޑިއާއިން ނުވަތަ، ކޮޅުން ފުރިއައްމު ވެސް ފުރިން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ފުރި ވެސް ހުއްޓުނީ އެސް.ޓީ.އޯއިން ބޮޑު އަޅާއިރު ފުރި؛ މި ދަތުރު ނުވަތަ ކޮންމެ ދަތުރުކޮށްދެމުންދިޔައީ އެ ފުރިގެ ހުރިހާކަމެއް ހުއްޓުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުއްޓުން ދިމާވި ސަބަބަކީ، އެއީ ވަރަށް ބޮޑުވަރަކަށް އުތުރުން ދުވަސްވަރުގައި އޮތް ބޮޑުކަން ވީމާ އެ ބޮޑު ދަތުރުކުރުމުގެ ލައިސަންސް ނުލިބިގެންނާއި ބާރަކަސްތަކަށް ހަމަޖެހުނީ. އެ ދަތުރު ފުރިއައިގައި ވެސް އަދި ބޮޑު ގޮތް މި ހާލަތުގައިކަން، ބޮޑުއް ހުރަސްޖެހިގެން. މިއަދާ ހަމައަށް އަދިވެސް އެ ކަމަކަށް ހައްލެއް ނުލިބޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބަނދަރުތަކަށް ދައުލަތުން މި ދަނީ ހަރަދުކުރަމުން. އެކަމަކު އެ ސަރަހައްދުގެ ރައްޔިތުންނަށް މިހެން ނަފާވާނެ ގޮތަކަށް ރަނގަޅު ފުރުޞަތުގެ ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ގޮތް ނުހެއް ހެދޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދި ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުން ވެސް ބޭނުން އެކަމާ، އިންޑިއާއަށް ނުވަތަ ސްރީލަންކާއަށް ދަތުރުކުރާ ތަންތަނަށް ގޮސް އެ މިހެންގެ ފުރާނަ، އަދި ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރިވެރިން އެ މިހެންގެ ފުރާނަތަކަށް ބޭނުންވާ މުޅި އެ ތަނަށް ގެނެސްގެން މިކަން ކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ކިހިނެއްތޯ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިކަން ކުރާނީ؟ އެއިރުގައި އޮންނަ ދައުލަތުގެ އެކަށީގެން މިކަން ކުރިއަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ވެސް މާލޭގެ ބަނދަރު މި އޮތީ ފުރިހަމަ. އެ ތަނުން ކޮންޓެއިނަރުތައް ނެރެލަން ވެސް އެބަހަމަ ދިހަ ބާރަ ދުވަސް ބަލާށްކޮށްގެން. އެހެންނަމަވެސް، އެންމެ ކުޑަމިނުން އިންޑިއާއިން އަންނަ ފުރި ވެސް ހަމަ މާލޭގެ ބަނދަރަށް އަޅުން ނޫން ގޮތެއް ހުށަހަޅާ އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން ނުދޭ. އާދޭ ބަނދަރުގައި ވެލިވަރަކާން ޖަނަން ވުޅުން ކުރި ބޮޑުވަރު ކުޑުކުރައްވާފައި ނޫނީ އައްޑޫ ސިޓީއަށް ގެއިލާބަކަށް ގޮތަކަށް މިކަން ކުރަންވީ ނޫންތޯ؟ ޕާރލިމެންޓުގެ އެ މިހެންނަށް ރައްގައި ތިބޭގޮތް ވަޒީފާ ލިބޭނެ ފުރުޞަތުގެ ފަހިކުރަންވީ؟ ކޮންމެ ފަހަރަކު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިގެން މި ކުންފުނިތަކަށް ކަޑައްލާގެ ގޮތުގައި ދާއިރު ދަތުރުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، އެ ޖާގައިން

ކޮންމެވެސް އުޅުމާއި މަސައްކަތެއް ވެސް، އެހެން މަސައްކަތެއް ވެސް ކުރުވާން ނޫންތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ އެހެންވީމާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޖަވާބު ދިނުން ކުރަން އެބަޖެހޭ ނޫންތޯ؟ ހަމަ ކޮންމެ ފަރާތަކުން ވެސް އިންސާފާ ދިމާކޮށް ކޮންމެވެސް އެއް ކަމެއް އިއްޔާންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ރަނގަޅު ނިޒާމެއްގައި ރައްޔިތުންނާ ގުޅޭ ހަމަޖެހުމެއްގެ މިކަން ކުރަންވީ ނޫންތޯ؟ މިއީ ހަމަ ފެނުން އޮތް ކަމެއް ނޫންތޯ؟ ނޫނީ ކޮންމެވެސް ވަކިބަޔަކު، ތިއީ ޕްރިންސިޕަލް ކަމެއް ނޫން. ނޫން، ޕްރިންސިޕަލް. އަޅުގަނޑު މި ދެއްކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޔަފާރިވެރިން ޖަމާޢަތްތަކުން ކުރަމުން އައި ކަމެއް ނޫންތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމަށް މަގުފަހިވާނެ ގޮތަކަށް ކަންކަން ކުރުމަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭ ވަރަކަ ދަރަނިވެރިން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަތައް ނިންމައިލާނަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހާސިރު ހުށަހެޅުއްވާފައި މި ވާ ގަޟިއްޔާ އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ވެސް އެއްކޮށް ދަންނަވާލަން މި ގަސްތުކުރީ، ރަށްފުށުގައި މި ގަރާރުގައި ރައްޔިތުގެ ވާހަކަދައްކާފައި ހުރިކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވިސްނާލަން ޖެހޭ އެއް ކަމެއް، މި ވަގުތު ސިޔާސީ މިހާރު ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަސްރަހު މި ވަނީ ހުޅު ނިޒާމެއްގެ ތެރޭގައި ހިނގާ ގޮތަށް ހަމަޖެހިފަ. ޕާޓީތައް އުފެދި، އެ ޕާޓީތަކުން މަޖިލީހަށް ބައިވެރިވާން ތަފާތު މަޖިލީހުގައި ވަކި ޕާޓީ ވެސް މަޖިލީހުގައި އެބަހުރި އެމް.ޑީ.ޕީގެ 65 މެންބަރު، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ މެންބަރުންތައް އެބަހުރި، އެމް.އެން.ޕީގެ މެންބަރުންތައް އެބަހުރި، ޖޭ.ޕީގެ މެންބަރުންތައް އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މިހެން މިކަން އޮތުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ގެނޭ ކުރީ، އަދި މަޖިލީހުގައި އެބަހުރި ޕާޓީތަކުން ކަނޑައަޅާފައި ހުންނަ ކޮޅުތަކެއް ވެސް. ޕާޓީތަކުން މި ކުރީ އަހަރެމެންނަށް ވަރަށް ސަރުކާރު އެބަޖެހޭ މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ވެސް، މަޖިލީހުގެ ބޭރުން ވެސް ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން. އެހެންނަމަވެސް، އެކި ސަބަބުތަކާ ހުރެ ޕާޓީތަކުގައި ތިއްބަވައިގެން ޕާޓީ ވަކިން މަސައްކަތްކުރައްވާ ތަން މި ފެނުނީ ސަރުކާރުގެ ޕާޓީ ބޭނުންކޮށްގެން ޖަމާޢަތަކުގައި އަޅުގަނޑު ފެންނަކަމަށް. ބަލައި ހަމަހަމަކަމާއި ފިލާވެރިކަމާއި މަޖިލީހުގެ ވެސް އެންމެ ބޮޑު ބޮލޮކު ކަނޑައެޅި ފަހަރުގައި ނުވާނެ އިންސާފެއް. އެހެންނަމަވެސް، ޕީ.ޖީ، ޕާލަމެންޓަރީ ގްރޫޕް ކަމަށް ކިޔާ ވާނަމަ، އެ ޕާލަމެންޓަރީ ގްރޫޕް އިސްތިޢުފާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނީ ޕާޓީގައި ހުންނަ ގްރޫޕް ހުރިހާ އެއްވެސް މަޖިލީހު

ގެންނަންވާ ގަވާއިދަށް ގެންނަންވާނީ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުން ހުށަހަޅާގޮތަށް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަދި އޭގެން ޕާޓީތަކަށްޖެހޭ ހާލަތުގައި ޕާޓީތަކަށްޖެހޭނެ. ވީމާ އެގޮތް. މިއީ ނިޒާމު ހިނގާ ގޮތް. ވީމާ މި ނިޒާމު އިތުރަށް ފުއްދާކުރުމަށް ސިޔާސީ މައިދާނުގައި މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ނަމަވެސް، ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ ގޮތުން ހަމަ ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނަމުން ދިޔަފަދައިގޭ ތަން މި ފެންނަނީ. އެގޮތުން ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިޔުމަކީ؛ އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ގަބޫލު ވެސް މި ވަނީ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުން ހުށަހެޅި ގެނެސްފަ. އަދި ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުގައި މި ވާހަކަ ދެކެވުނު. ދެކެވި ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުގެ ތެރެއިން ގެނައުމަށް ވެސް ވާހަކަދެކެވުނު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުން ވަޒީފާގެ ދުވަސްކޮޅެއް. އެހެންނަމަވެސް، މި ވަނީ އެގޮތަށް ގެނުވިފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުގެ އުސޫލުން ބޭރުގައި މިކަން ހިނގާފައި އޮތިމާ، ހަމަ މިއަދު ރެކޯޑް ޖެހިގެންދިޔުމަކީ ވެސް އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. ބަލައިލަންޖެހޭނީ ވެސް އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަދި ޕާޓީތަކުގައި މި ބައިބަލާ ބޭބޭފުޅުންނަށް މިކަން ސާފުވެގެންދިޔުމަކީ ވެސް މުހިންމު ކަމެއް. މިކަހަލަ ހާލަތްތަކުގައި ބަލައިލަންޖެހޭނީ ގޮތެއް ނިމިގެންދިޔަ މި ސަބަބަކީ ޖަވާބުދާރީކަން. ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ގަވާއިދަށް ވެސް ބޭބޭފުޅުން އެބަ ހުށަހަޅުއްވާ. އެހެންނަމަވެސް، ޕާޓީ ނިޒާމު އުޅުނު، ޕާޓީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން މިއަދު ފާޅުކުރު ހިނގާއިރުގައި މިކަމަށް ސަމާލުކަމެއް ނުދެވޭ. މިގޮތުން މަސައްކަތްކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރިހަމަކޮށްދޭ އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ ބަޔާންކުރުމުގައި ޕާޓީތަކުގެ ވާހަކަ ބައެއް ބޭބޭފުޅުން އެބަ ފުރަގަހަކުރައްވާ. މިގޮތަށް ދިވެހި ޤާނޫނުން ވިއްދާލީގެ ތެރެއަށް؛ ދެންމެ އަބްޖެކަން ނިސްބަތްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ދެންމެ ފުރަގަހަކުރައްވައިފި؛ ކުރީގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ވިއްދާލީކުރުމުގައި ބޭބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުގައި ތިއްބެވިކަން. ބަޔާންކުރުމުގައި މިހާރު ވެސް ހަމަ ހިތްވަރާ އެކު ނުކުތް މަސައްކަތްތެރިކަމާ ކުރަން އުޅެއްވީމާ ކުރިއަށްވެގެން މަސައްކަތްކުރަމުން. ވިއްދާލީ ރައްޔިތުނަށް ދަންނަވަމުން އަރުވާ ޚިދުމަތެއް ނުވެދޭނެ. އެއްގޮތަށް ބަނދަރަކަށް ޚިދުމަތް ނުވެދޭނެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެއްވެސް ބޭރުގަ ވެސް ބަނދަރުކަށް ދިޔައިމަ މަޖުބޫރުކުރާ ނުކުރެވޭނެ. ބޭރުކަށް އެނގޭ ގޮތުގައި މި ޑެމޮކްރެޓިކް ފުރަތިވޭ ސިޔާސަތުން. ރައްޔިތު! ސިޔާދާރީ ކޮންމެހެ ވެސް ރަނގަޅު ވެސް ބޭރުކަށް އޮތޯރިޓީކަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެގޮތަށް މަޖުބޫރުކުރުވުން ފުރަތަމައިގައި އެ ވިޔަފާރިއަށް ހާލަތެއްގެންދިޔުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެއީ އެ ބައިގެން ނުވަތަ އެ ކޮންފެޑެރޭޝަން ނިސްބަތްވާ ޚިދުމަތް ބޭނުމަށް އެ ބަނދަރުތަކަށް ދިއުމަށް. އެހެންވީމާ، އެކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ގަވާއިދަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އުތުރުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިއަދު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް ނިމުނީ.

{7.2}- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7.2- އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ހުށަހަޅާ ގަރާރުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިއުން. މި ގަރާރަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް.

{7.3}- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7.3- ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕާޓްނަރޝިޕް އަދި ޕަބްލިކް ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ދަށުން އައްޑޫ އެއަރޕޯޓާއި އައްޑޫ ރީޖަނަލް ސީ ޕޯޓް ޕްރައިވެޓައިޒްކުރުމަށް އެދި ގޮވައިލާ ގަރާރުގެ ބަހުސް. މި ގަރާރަށް ވެސް މިވަގުތު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް.

{7.4}- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7.4- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކާފު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2008 (ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިއުން. މި ބިލަށް މި ވަގުތު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ތިއްބަވަން ވަޑައިގެންނެއް ނުވޭ.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮމިޓީ މަސައްކަތް މިއަދު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް އަރިހުގައި ދަންނަވައިލާނަން. 10 ޖަހާއިރު، [illegible] ކޮމިޓީ. 11 ޖަހާއިރު، ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ. 11 ޖަހާއިރު، ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީއާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީ. 11 ޖަހާއިރު، ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީ. 11 ޖަހާއިރު، ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީ. 11 ޖަހާއިރު، އާންމު ކޮމިޓީ. 12:30 ގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ. މިއަދު މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި އެޖެންޑާކުރެވުނު ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ މަސައްކަތް މިއަދަށް ނިމުނީ. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 8 މާރިޗު 2023 ވާ ބުދަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.